

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

60. vuosikerta

17. elokuuta 2017

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

122. täysistunto, 22.–23. maaliskuuta 2017

2017/C 272/01	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Painopisteistä Euroopan komission vuoden 2018 työohjelmaa ajatellen"	1
2017/C 272/02	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Oikeusvaltioperiaate EU:ssa paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta"	8
2017/C 272/03	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroaikeen vaikutuksista paikallis- ja aluehallintotasoon"	11

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

122. täysistunto, 22.–23. maaliskuuta 2017

2017/C 272/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Kohti kestäväpohjaista EU:n elintarvikepolitiikkaa, jolla luodaan työpaikkoja ja kasvua Euroopan alueilla ja kunnissa"	14
2017/C 272/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Terveystieteiden ja terveydenhuoltojärjestelmien yhdistyminen, yhteistyö ja suorituskyky"	19
2017/C 272/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Älykkään erikoistumisen strategiat (RIS3): alueisiin ja alueiden väliseen yhteistyöhön kohdistuvat vaikutukset"	25

2017/C 272/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Toimintasuunnitelma katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehyksestä 2015–2030 – Katastrofiriskiä perustuva lähestymistapa kaikkia EU:n toimintapolitiikkoja varten”	32
---------------	--	----

III *Valmistelevat säädökset*

ALUEIDEN KOMITEA

122. täysistunto, 22.–23. maaliskuuta 2017

2017/C 272/08	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotukset taakanjakoasetukseksi sekä maankäyttöä, maankäytön muutoksia ja metsätaloutta koskevaksi asetukseksi”	36
---------------	--	----

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

122. TÄYSISTUNTO, 22.–23. MAALISKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Painopisteistä Euroopan komission vuoden 2018 työohjelmaa ajatellen”

(2017/C 272/01)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

ottaa huomioon

- kesäkuun 4. päivänä 2015 vuosien 2015–2020 painopisteistään ja joulukuun 8. päivänä 2016 Euroopan komission työohjelmasta 2017 antamansa päätöslauselmat,
- helmikuussa 2012 Euroopan komission kanssa tehdyn yhteistyöpöytäkirjan.

1. korostaa, että tarvitsemme Euroopan unionia, joka kykenee palauttamaan kansalaisten luottamuksen Eurooppa-hankkeeseen – unionia, joka toimii yhä enemmän alhaalta ylöspäin ja keskittyy esittämään oikeasuhteisia, tuloksekkaita ja ripeitä ratkaisuja suurimpiin yhteisiin haasteisiin, joita kunnat, alueet ja valtiot eivät pysty ratkaisemaan itse.
2. sitoutuu osallistumaan Eurooppaa ja sen tulevaisuutta koskevaan pohdintaan muun muassa antamalla lausunnon Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valkoisen kirjan pohjalta ja järjestämällä paikallisyhteisöissä kansalaisvuoropuhelut-laisuuksia, joissa keskustellaan kyseisiin yhteisöihin liittyvistä eurooppalaisittain kiinnostavista asioista.
3. antaa panoksensa prosessiin, joka liittyy Yhdistyneen kuningaskunnan päätökseen erota Euroopan unionista, tuomalla esille jäljelle jäävien 27 jäsenvaltion paikallis- ja aluehallintoon vaikuttavia erityisiä seikkoja ja tarkastelemalla paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta kysymyksiä, jotka liittyvät EU:n tuleviin suhteisiin Yhdistyneen kuningaskunnan paikallis- ja aluehallintotasoon – mukaan luettuna siirrettyä toimivaltaa käyttävät valtakunnan osat.

Työllisyys, kasvu, investoinnit ja koheesiopolitiikka

4. painottaa kiireellistä tarvetta laatia unionille Eurooppa 2020 -strategian jatkoksi pitkän aikavälin strategia, joka tähtää älykkään, kestävä, osallistavan, sopeutuvan ja kilpailukykyisen kasvun varmistamiseen ja antaa suuntaa talouspolitiikan eurooppalaiselle ohjausjaksolle, EU:n monivuotiselle rahoituskehitykselle ja EU-politiikoille.
5. tuo myös esiin, että on otettava huomioon Yhdistyneiden kansakuntien hyväksymään ja komission tukemaan Agenda 2030 -toimintaohjelmaan sisältyvät kestävä kehityksen tavoitteet. Komitea kehottaa tässä yhteydessä tarkistamaan monivuotista rahoituskehystä, jotta Agenda 2030 -strategia ja Eurooppa 2020 -strategia voidaan limittää toisiinsa ja jotta voidaan tarkastella uudelleen keskeisiä suuntaviivoja uusia kestävä kehityksen tavoitteita silmällä pitäen.

6. muistuttaa Euroopan komissiota siitä, että tarvitaan väestönkehitystä koskeva eurooppalainen strategia, joka mahdollistaa kattavan, koordinoitun ja integroivan vastauksen väestörakenteen muutoksiin ja jonka käyttöön asetetaan riittävät varat, jotta voidaan vastata haasteisiin, jotka on ratkaistava.

7. odottaa, että vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevassa ehdotuksessa, joka komission on määrä esittää vuoden 2017 loppuun mennessä, varmistetaan EU:n pitkän aikavälin varainkäytön ennakoitavuus, ehdotetaan uudistusta EU:n omiin varoihin, taataan EU:n talousarvion yhtenäisyys, esitetään uusia yksinkertaistamistoimenpiteitä sekä määritellään kestoksi 5 + 5 vuotta ja velvoitetaan tekemään kattava välitarkistus ensimmäisten viiden vuoden jälkeen.

8. vastustaa jyrkästi kaikkia sellaisia Euroopan tulevaisuudesta annettuun valkoiseen kirjaan sisältyvien skenaarioiden kaltaisia vuoteen 2025 ulottuvia EU27:n skenaarioita, joissa EU:n koheesiopoliittisia ponnisteluja vähennettäisiin. Komitea pyytää päinvastoin komissiota esittämään kattavan säädösehdotuksen vahvan ja vaikuttavan, vuoden 2020 jälkeisen koheesiopoliittikan pohjustamiseksi ja muistuttaa jo aiemmin eri yhteyksissä esille tuomastaan tarpeesta sisällyttää seitsemänten koheesiokertomukseen uusi luku, jossa arvioidaan alueellisen yhteenkuuluvuuden toteutumista. Säädösehdotuksen olisi pohjaututtava subsidiariteetin, kumppanuuden ja monitasoisen hallinnon periaatteisiin ja kuvastettava paikallis- ja alueyhteisöjen tarpeita ja mahdollisuuksia ja yksinkertaistamistoimien tuloksia. Lisäksi sen tulee perustua yhteen sääntökokonaisuuteen ja siinä tulee ottaa huomioon kaikille asianomaisille sidosryhmille järjestetyt laaja-alaiset kuulemiset. Komitea pyytää komissiota analysoimaan perinpohjaisesti säädösehdotuksen alueelliset vaikutukset ja ilmaisee halukkuutensa tehdä komission kanssa yhteistyötä tässä asiassa. Komitea kehottaa sisällyttämään vuoden 2020 jälkeistä koheesiopoliittikkaa koskeviin ehdotuksiin Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) hallinnointimenetelyjen yhdenmukaistamisen, jotta alueet voivat toimia hallintoviranomaisina Euroopan komission suuntaan.

9. pyytää komissiota tarkastelemaan ja seuraamaan jatkuvasti Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) tuottamaa lisäarvoa ja koheesiovaikutuksia sekä raportoimaan keskeisistä suorituskykyindikaattoreista ja keskeisistä seurantaindikaattoreista tuensaajittain ja NUTS II -alueittain ja julkistamaan nämä indikaattorit. Paikallis- ja alueviranomaiset tarvitsevat kiireellisesti lisävalaistusta ja -ohjeita siitä, miten ESIR-rahoitusta voidaan yhdistää muista EU:n järjestelmistä, kuten Euroopan rakenne- ja investointirahastoista, saatavaan tukeen. Ennen kaikkea on kannustettava alueiden ja paikallisviranomaisten nykyistä vahvempaa osallistumista kyseisen rahaston hallintoihin etenkin perustettaessa alueellisia tai monialueisia rahoitusjärjestelyjä, myös synergisesti koheesiopoliittisten toimien kanssa. Komitea vastustaa kuitenkin lähtökohtaisesti koheesiopoliittikan varojen siirtämistä keskitetysti hallinnoituihin ohjelmiin.

10. kehottaa komissiota esittämään ehdotuksen parannellusta Verkkojen Eurooppa -välineestä vuoden 2020 jälkeiseksi ajaksi. Välineen olisi kannustettava aloitteisiin, joiden puitteissa rakennetaan kattavaa verkkoa sekä Euroopan laajuisen liikenneverkon yhdyssilmukoita raja-alueilla, parannetaan syrjäisten alueiden yhteyksiä ja keskitytään niin kutsuttuihin puuttuviin rajatylittäviin yhteyksiin. Komitea kehottaa luomaan merten moottoriteihin liittyen yhteyksiä myös kaukana sijaitseville alueille, erityisesti saarten ja alueellisten keskusten välille. Se korostaa tarvetta luoda synergiaa ESIRin, Verkkojen Eurooppa -välineen ja ERI-rahastojen varojen kesken, jotta varmistetaan kaiken saatavilla olevan EU-rahoituksen hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla.

11. toistaa jo aiemmin esittämänsä pyynnön sisällyttää vuoden 2050 alueellisen vision laatiminen komission vuoden 2018 työohjelmaan. Komitea korostaa, että uutta alueellista visiota tarvitaan, sillä Euroopan aluekehitysuunnitelmaa koskeva sopimus vuodelta 1999 on saatettava ajan tasalle.

12. painottaa, että kaupunkeja koskevan EU:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa on seurattava, jotta voidaan systemoida temaattisten kumppanuuksien tulokset, määritellä paremman hallintotavan osatekijät ja mahdollistaa niiden siirtäminen osaksi vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevia tulevia säädösehdotuksia. Tämän lähestymistavan avulla olisi edistettävä vuoden 2020 jälkeisen tulevan koheesiopoliittikan ja Eurooppa 2020 -strategian seuraajan valmistelua.

13. odottaa tässä yhteydessä erityisiä jatkotoimia asumiseen liittyvälle kaupunkien temaattiselle kumppanuudelle. Jatkotoimien kehikseksi voitaisiin perustaa EU:n asumisagenda, jolla koordinoitaisiin horisontaalisesti asumiseen liittyviä asioita, joita on tähän asti käsitelty vain alakohtaisten toimintapolitiikkojen, kuten kaupunkiagendan, kestävä kehityksen, koheesiopoliittikan, kilpailupoliittikan sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kaltaisten sosiaalialan aloitteiden puitteissa.

14. odottaa komission esittävän vuoden 2017 loppuun mennessä ehdotuksensa seuraavasta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta Horisontti 2020 -ohjelman pohjalta. Puiteohjelmassa tulee säilyttää strateginen näkemys Euroopan tulevaisuuden kannalta merkittäviin kysymyksiin, jotka eivät ole sidoksissa lyhyen aikavälin budjettiratkaisuihin, sekä sovittaa yhteen huippuosaaminen ja koheesio pyrkimyksissä kuroa innovointikuilua umpeen ja ottaa samalla huomioon nykyiset yhteiskunnalliset haasteet.

15. kiinnittää huomion osaamisvaihdon foorumin tarjoamaan esimerkkiin julkisrahoitteisen tutkimuksen tulosten yhä laajemmasta levittämisestä ja vaikutusten lisäämisestä.
16. tähdentää jälleen, että epävirallisen koulutuksen ja arkioppimisen tunnustamiselle tulee luoda yhteinen kehys, jotta helpotetaan asiaa koskevien kansallisten menettelyjen laatimista.
17. haluaa edistää omalla panoksellaan kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 menestyksestä toteuttamista nivomalla sen paikallisiin ja alueellisiin kulttuuri- ja matkailustrategioihin.
18. kehottaa komissiota esittämään konkreettisia toimenpiteitä investointiasteiden raivaamiseksi ja investointivajeen umpeen kuromiseksi ja korostaa erityisesti, että julkisia investointeja – joista yli puolet on kuntien ja alueiden investointeja – tehdään edelleen liian vähän, osaksi talousarvion sääntelymekanismeista unioni- ja jäsenvaltiotasolla johtuvien rajoitusten takia. Komitea patistaa komissiota ryhtymään toimenpiteisiin, joilla vakaus- ja kasvusopimuksesta tehdään entistä kasvumyönteisempi ja suotuisampi pitkän aikavälin strategisten investointien kannalta, alkaen siitä, että erotetaan alueellinen tai kansallinen osarahoitus vakaus- ja kasvusopimukseen liittyvästä laskelmasta, jotta varmistetaan viipymättä johdonmukaisuus rakennerahastavaroja koskevien sääntöjen kanssa, sillä kyseisen rahoituksen tavoite on sama. Komitea myös toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen arvioida, miten EKT 2010 -säännöt vaikuttavat paikallis- ja alueyhteisöjen investointikykyyn, ja täsmentää, miten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia kohdellaan Eurostat-sääntöjen puitteissa.
19. vahvistaa Cork 2.0 -julistuksen mukaisesti kehotuksensa laatia vuoden 2020 jälkeisen maaseudun kehittämissä politiikan lähtökohdaksi valkoinen kirja maaseutua koskevasta EU:n toimintaohjelmasta ja perää konkreettisia toimenpiteitä sen arvioimiseksi, miten EU:n toimintapolitiikat vaikuttavat maaseutualueiden tilanteeseen (rural proofing -menettely). Maaseutualueet tulee tunnustaa kehityksen ja innovoinnin keskuksiksi, jotka edistävät alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen saavuttamista.
20. kehottaa uudistamaan yhteistä maatalouspolitiikkaa (YMP) vuoden 2020 jälkeisellä kaudella kasvun ja työpaikkojen luonnin elvyttämiseksi maaseutualueilla sekä elintarvikkeiden korkean laadun, toimitusvarmuuden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi Euroopassa. YMP:n olisi oltava paremmin linjassa kestävä kehityksen tavoitteiden kanssa, ja sen avulla olisi pyrittävä kaventamaan kaupunkien ja maaseudun välistä kuilua. Komitea korostaa tähän liittyen YMP:n yksinkertaistamisen, sen hallinnon joustavoittamisen, tuottajiin kohdistuvan taakan keventämisen, innovointi- ja kilpailukykylähtöisten toimintalinjojen vahvemman painottamisen ja nuorten maataloustuottajien kohdennetun tukemisen merkitystä. Komitea kehottaa säilyttämään YMP:ssä syrjäisimpiä alueita koskevan eriytetyn lähestymistavan, joka mahdollistaa sellaisten erityistoimenpiteiden toteuttamisen, jotka ovat välttämättömiä maatalouden alojen kehittämiseksi näillä alueilla.
21. odottaa komissiolta tukea jäsenvaltioille ja paikallis- ja alueyhteisöille niiden ponnisteluissa terveydenhuoltojärjestelmien nykyaikaistamiseksi palvelujen järjestämisen ja tarjonnan osalta sekä piristysruisketta alan eurooppalaiseen yhteistyöhön. Voitaisiin esimerkiksi käynnistää Erasmus-ohjelmaa vastaava terveydenhuoltoalan ammatillisille suunnattu ohjelma.
22. kehottaa komissiota ottamaan katastrofivalmiusperiaatteen huomioon kaikissa rahastoissaan ja politiikoissaan, jotta Euroopan talouksien palautumiskykyinen ja kestävä kehitys ei vaarannu.
23. peräänkuuluttaa kestäväpohjaista EU:n elintarvikepolitiikkaa, jossa huomioidaan kattavasti elintarvikkeiden laatu, ruoantuotanto, maatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristöasiat, terveys-, ravitsemus- ja työllisyysnäkökohdat sekä kuluttajapolitiikka ja jonka avulla edistetään vähemmän kuormittavia tuotantomalleja ja kulutustottumuksia.
24. kehottaa komissiota tarkistamaan vuoden 2010 matkailustrategiaa ja lanseeraamaan EU:lle yhdenmisen matkailupolitiikan monivuotiseen työohjelmiseen sekä varmistamaan, että vuoden 2020 jälkeisissä talousarvioissa on eurooppalaisten matkailuhankkeiden rahoittamista varten erityinen budjettikohta. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä aikeestaan perustaa toimielinten välinen matkailualan yhteisryhmä, jonka tehtävänä on muun muassa edistää alueellisten matkailualan investointifoorumien perustamista matkailukohteiden ja niissä toimivien pk-yritysten auttamiseksi saamaan rahoitusta hankkeitaan ja toimintaansa varten.
25. vetoaa komissioon, jotta se toteuttaisi sinisen talouden ja kestävyysperiaatteiden mukaisen valtamerten hoidon alalla kunnianhimoista toimintaohjelmaa ja laatisi Maltaan puheenjohtajuuskaudella hyväksytyyn julkilausuman pohjalta toimintapolitiittiset suuntaviivat. Komitea palauttaa mielen, miten tärkeää on varmistaa rahoituksen saatavuus kehittyville merielinkeinoaloille, joilla on valmiuksia tuottaa uusia työpaikkoja ja talouskasvua eri puolilla Eurooppaa. AK muistuttaa komissiota tässä yhteydessä kehotuksestaan perustaa osaamis- ja innovaatioyhteisö, joka kannustaisi siirtämään ideoita meritutkimuksesta yksityiselle sektorille.

26. kannattaa ajatusta EU:n uudesta alkoholistrategiasta, jossa käsitellään esimerkiksi kuluttajatiedotusta, markkinointia ja liikenneturvallisuutta. Komitea pitää myös olennaisen tärkeänä laajentaa yhteisiä toimintasuunnitelmia ja/tai laatia uusi, lapsia ja nuoria koskeva suunnitelma.

Uusi yhteys nuoriin eurooppalaisiin

27. kannattaa nuorisotakuun täytäntöönpanon jatkamista ja vahvistamista sekä Euroopan solidaarisuusjoukkojen perustamista ja korostaa molempien aloitteiden alueellisen ulottuvuuden merkitystä. Komitea pitää erittäin tärkeänä kutsua yksityinen sektori mukaan sekä kyseisten järjestelmien suunnitteluun että niiden rahoittamiseen, jotta nuorten osaaminen ja työmarkkinoiden tarpeet saadaan kohtaamaan nykyistä paremmin.

28. kehottaa komissiota tehostamaan nuorten kanssa viestimiseen tarkoitettuja välineitään ja sovittamaan ne paremmin yhteen muiden toimielinten käyttämien välineiden kanssa. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten tulee voida osallistua Euroopan nuorisostrategian kaavailtuun uudelleentarkasteluun vuoden 2018 jälkeistä kautta silmällä pitäen.

Talous- ja rahaliitto

29. korostaa tarvetta tehostaa talouden ohjausjärjestelmää ja koordinointia EU:ssa sekä lujittaa niihin sitoutumista ja niiden legitimitettä. Komitea kehottaa komissiota tekemään EP:n ja neuvoston kanssa yhteistyötä käytännönsäätöjen laatimiseksi paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon AK:n asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti.

30. vetoaa komissioon, jotta se kutsuisi AK:n osallistumaan järjestelmällisesti seurantatoimiin, joilla on yhteys talous- ja rahaliiton yhdyntymisen jatkamiseen liittyviin Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valkoisen kirjan osiin.

31. toistaa kehoituksensa lujittaa EU:n ja talous- ja rahaliiton sosiaalista ulottuvuutta. Komitea odottaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan säädösehdotuksen mahdollistavan työntekijöiden oikeuksiin ja työvoiman liikkuvuuteen muuttuvilla työmarkkinoilla liittyvien kysymysten käsittelyn toissijaisuusperiaatetta loukkaamatta. Ehdotuksessa ei tulisi rajoittua pelkästään ei-sitovaan lainsäädäntöön (soft law), joka täydentää unionin nykyistä säännöstöä, vaan siihen on sisällyttävä toimenpiteitä, jotka ovat yhtä ponnekkaita kuin ne, joihin on ryhdytty talous- ja rahaliiton osalta, sillä näin voidaan osaltaan parantaa kansalaisten tietoisuutta entistä sosiaalisemmasta EU:sta, joka kykenee ratkaisemaan heidän ongelmiaan.

Sisämarkkinastrategia, pk-yritykset, kilpailu, teollisuus ja digitaaliset sisämarkkinat

32. kannattaa valtioneuvoston yksinkertaistamisen jatkamista eritoten yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen osalta tarkistamalla perinpohjaisesti asiaa koskevaa päätöstä ja kehystä (nk. Almunia-paketti). Lisäksi komitea kehottaa laajentamaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa etenkin pk-yritysten rahoituksen sekä mikro-yritysten tuen ja start-up-tuen saannin edistämiseksi.

33. kehottaa arvioimaan tarkasti julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön – myös muutoksenhakudirektiivin – täytäntöönpanoa, jotta säädöksiä voidaan mahdollisesti mukauttaa ja yksinkertaistaa pienempien paikallis- ja alueyhteisöjen tarpeisiin vastaamiseksi oikeusvarmuutta vaarantamatta.

34. toistaa kehoituksensa eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen tarkistamisesta ja lujittamisesta. Komitea vahvistaa oman sitoumuksensa edistää aloitteen toteuttamista Euroopan yrittäjyysalue -ohjelmansa sekä start-up- ja scale-up-yrityksiä koskevan aloitteen avulla ja kehottaa tässä yhteydessä keventämään hallinnollista taakkaa ja pyrkimään järkevään sääntelyyn.

35. sitoutuu tekemään komission kanssa yhteistyötä vasta perustetussa laajakaistafoorumissa, jonka on tarkoitus seurata entistä nopeamman ja paremman suurnopeuksisen laajakaistan käyttöönottoa Euroopan eri alueilla, erityisesti maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla, ja määrittellä varhaisessa vaiheessa lisätoimenpiteitä digitaalisen kuilun umpeen kuromiseksi sekä poistaa laajakaistaverkkojen saatavuuteen liittyvät lisäkustannukset syrjäisimmillä alueilla.

36. pyytää komissiota selkeyttämään palveludirektiivin soveltamisalaa jakamis-/yhteistyötaloudessa ja odottaa komission ehdotuksia työntekijöiden oikeuksien suojaamisesta uusissa jakamis-/yhteistyötalouteen liittyvissä työllistymismuodoissa. Komitea odottaa komissiolta tukea kaupunkien yhteistyötalousfoorumin perustamiselle. AK olisi foorumin keskeinen osapuoli.

EU:n kauppapolitiikka

37. kehottaa komissiota varmistamaan, että EU:n harjoittaman kauppapolitiikan paikallinen ja alueellinen ulottuvuus otetaan huomioon uusista kauppasopimuksista neuvoteltaessa, ja pyytää TTIP-neuvottelujen yhteydessä vahvistetun lukusalimenettelyn jatkamista asiaankuuluviin neuvotteluasiakirjoihin tutustumisen mahdollistamiseksi.

Energiaunioni, ilmastopolitiikka ja ympäristö

38. pyytää komissiota puoltamaan AK:n kehotusta virallistaa vähitellen paikallis- ja aluehallintotasojen asema maailmanlaajuisessa ilmastohallinnossa ilmastomuutossopimuksen (UNFCCC) sihteeristön kanssa tehtävillä virallisilla sopimuksilla.

39. kehottaa komissiota ottamaan huomioon alueelliset vaikutukset ja seuraukset, joita EU:n kauppapolitiikan toteuttamisesta saattaa aiheutua alueilla ja paikallisyhteisöissä niin työllisyyden kuin ympäristön kannalta, ja toivoo voivansa osallistua tulevan kauppapolitiikan laatimiseen nykyistä tiiviimmin.

40. kehottaa komissiota huolehtimaan viimeisimpien ja tulevien ilmasto- ja energiapolitiittisten ehdotusten, Pariisin sopimuksen sekä energiatehokkuuden ja uusiutuvien luonnonvarojen käytön edistämistoimien keskinäisestä johdonmukaisuudesta. Komitean mielestä olisi annettava enemmän painoa paikallis- ja alueviranomaisten osallistumiseen pohjautuville aloitteille ja kampanjoille, jotka edistävät merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamista.

41. toistaa, että ilmastomuutokseen sopeutuminen olisi nivottava osaksi kaikkia nykyisiä toimintalinjoja ja rahoitusvälineitä, ja kehottaa komissiota tarjoamaan alueille ja kunnille asianmukaisia vaikutusmahdollisuuksia, kun ilmastomuutokseen sopeutumista koskevaa EU-strategiaa tarkastellaan uudelleen. Komitea vahvistaa sitoumuksensa kehittää yhdessä komission kanssa ajatusta paikallisesti ja alueellisesti määritellyistä panoksista keinona kannustaa torjumaan ilmastomuutosta paikallis- ja aluetasolla.

42. pyytää energiaunionin hallintoa koskevaa asetusehdotusta ajatellen komissiota kannustamaan jäsenvaltioita antamaan valtio-, alue- ja paikallistason viranomaisten väliselle vuoropuhelulle virallisen aseman kansallisten ilmasto- ja energiasuunnitelmien laadinnassa.

43. odottaa voivansa osallistua tiiviisti ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointiin muun muassa ympäristöyhteistyön yhteisen teknisen foorumin kautta ja kaipaa paikallis- ja alueviranomaisten laajempaa osallistamista tuleviin komission ja jäsenvaltioiden välisiin keskusteluihin. Komitea on halukas antamaan panoksensa keskeisten ympäristödirektiivien toimeenpäästämiseksi ja uudelleentarkasteluihin, joita komission on määrä käynnistää vuonna 2018. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi suuntaa-antavan lausunnon muodossa.

44. aikoo osallistua aktiivisesti EU:n luontodirektiivien täytäntöönpanon parantamista koskevan toimintasuunnitelman toteuttamiseen ja kehottaa komissiota panemaan ripeästi täytäntöön toimintasuunnitelman ja vuoteen 2020 ulottuvaan luonnon monimuotoisuutta koskevaan EU:n strategiaan sisältyvät odotetut toimet sekä esittämään vuonna 2018 ehdotuksen Euroopan laajuisen vihreän infrastruktuurin verkoston (TEN-G) oikeudellisesta ja rahoituskehystä.

45. kehottaa kiertotalouspakettia täytäntöön pantaessa asettamaan jätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätteen kierrättämistä koskevat tavoitteet kiinteän yhdyskuntajätteen lisäksi myös kaupalliselle ja teollisuuskäyttöön.

46. kehottaa Euroopan komissiota omaksuma juomavesidirektiivin ja yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevan direktiivin uudelleentarkastelussa ja veden uudelleenkäyttöä koskevassa säädösehdotuksessa joustavan ja eriytetyn lähestymistavan, jonka perustan muodostavat ennalta varautumisen periaate ja aiheuttamisperiaate.

47. huomauttaa komissiolle, että kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten laajentuminen muualle maailmaan ei saa viedä huomiota pois olennaisen tärkeästä paikallis- ja aluetasojen osallistumisesta ja tarpeesta hioa sopimuksen päämääriä ja menettelytapoja sekä EU:ssa että muualla. Komitea kehottaa komissiota ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin erikokoisten valtiota alempien hallintotasojen rakenteiden edustuksen turvaamiseksi kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten organisaatioissa sekä kumppanuuden ja monitasoisen hallinnon periaatteiden vaalimiseksi. Komitea odottaa voivansa osallistua aktiivisesti maailmanlaajuisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten (GCoM) perustajaneuvoston työskentelyyn.

48. korostaa, että tarvitaan tiivistä kumppanuutta ja yhteistyötä AK:ssa toimivan kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten lähettiläiden ryhmän ja eurooppalaisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten neuvonantajien välillä.

Oikeusasiat, turvallisuus, perusoikeudet ja muuttoliike

49. antaa tukensa Euroopan parlamentin 25. lokakuuta 2016 hyväksymälle mietinnölle, jossa esitetään komissiolle suosituksia demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta nykyisten välineiden pohjalta, ja katsoo, että järjestelmää olisi voitava soveltaa kaikilla hallintotasoilla.

50. tukee voimakkaasti Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän kattavaan ja tehokkaaseen uudistamiseen tähtääviä EU-tason ponnisteluja ja korostaa, että turvapaikka-asioissa ja turvapaikanhakijoiden kotouttamisessa tulee noudattaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jonka avulla edistetään kestäväpohjaisia toimintapolitiikkoja, jossa ovat mukana EU:n toimielimet, jäsenvaltiot sekä jäsenvaltioiden paikallis- ja alueviranomaiset ja joka pohjautuu yhteisvastuu- ja vastavuoroisuusperiaatteeseen.

51. kehottaa komissiota esittämään lainsäädäntötoimenpiteitä, joilla luodaan uusia laillisia väyliä EU:hun sekä niille, jotka haavevat kansainvälistä suojelua tai humanitaarista suojaa, että niille, jotka etsivät työ-, koulutus-, tutkimus- tai investointimahdollisuuksia. Laillinen muuttoliike on vuonna 2015 annetun EU:n muuttoliikeagendan mukaan yksi neljästä muuttoliikkeen hallinnan peruspilarista, ja tällaiset toimenpiteet auttaisivat ratkaisemaan pitkän aikavälin taloudellisia, sosiaalisia ja väestörakenteeseen liittyviä haasteita ja paikkaamaan työvoimapulaa EU:ssa. Lisäksi ne ovat keskeinen osatekijä ihmiskaupan torjunnassa.

52. kehottaa komissiota edelleen yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan rahoitusmenettelyjä ja antamaan alueille ja kunnille mahdollisuuden saada suoraan rahoitusvaroja, jotka on varattu humanitaaristen kriisien ratkaisemista ja kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista varten.

53. vetoaa komissioon, jotta se auttaisi levittämään AK:n esille tuomia parhaita käytänteitä saada ulkomailta palaavat taistelijat luopumaan radikalismista ja ehkäistä heidän uudelleenradikalisoitumistaan.

54. korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöjen pitäisi olla turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelmien ensisijaisia toteuttajatahoja ja että tätä varten olisi parannettava yhteistyötä valtiotason hallintoviranomaisten kanssa.

55. kannustaa komissiota lisäämään edelleen EU:n Afrikka-hätärahaston antamaa rahoitusta ja tiivistämään toiminnallista yhteistyötä pohjoisafrikkalaisten kumppanitahojen kanssa muuttoliikkeen hallinnassa.

Vakaus ja yhteistyö Euroopan unionin ulkopuolella

56. painottaa konkreettista panosta, jonka AK antaa ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden kanssa perustettujen neuvoa-antavien sekakomiteoiden ja työryhmien kautta komission laajentumispoliittiseen tavoitteeseen edistää vakautta ja hyvinvointia. Komitea pyytää komissiota vastaisuudessaakin järjestämään vuosittain laajentumisaiheisen teemapäivän yhdessä AK:n kanssa.

57. kehottaa Euroopan komissiota pohtimaan edelleen kysymystä ilman huoltajaa olevista alaikäisistä muuttoprosessissa, sillä asian hoitaminen kuuluu tavallisesti alueiden toimivallan piiriin, sekä edistämään jäsenvaltioiden keskuudessa taakan ja velvollisuuksien yhteisvastuullista jakamista unioni-, valtio- ja aluetason kesken. AK odottaa sen vuoksi kiinnostuneena komission uutta yleisstrategiaa, joka laaditaan täydentämään ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskevaa toimintasuunnitelmaa (2010–2014) kadonneiden tai vailla huoltajaa olevien lasten tilanteen huomioon ottamiseksi.

58. tähdentää paikallis- ja alueviranomaisten roolia korruption torjunnassa sekä demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen juurruttamisessa yhteiskuntaan ja kehottaa antamaan lisää tukea naapurivaltioissa tapahtuvaa hallinnon hajauttamista, valmiuksien kehittämistä ja paikallishallinnon uudistamista varten.

59. kehottaa komissiota jatkamaan alhaalta ylöspäin suuntautuvan yhteistyön tukemista riittävin hallinnollisin ja taloudellisin resurssein ja viittaa jälleen tarpeeseen ottaa käyttöön uusia välineitä valmiuksien parantamiseksi liittymisneuvotteluja käyvässä maissa ja Euroopan naapurisuuspolitiikan piiriin kuuluvissa maissa, sillä aiempi paikallishallinnon väline on tarpeen korvata kiireellisesti.

60. kehottaa komissiota lisäämään yhteistyötä Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM), EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssin (CORLEAP) ja Ukraina-erityistyöryhmän kanssa etenkin pantaessa täytäntöön alueellisia ohjelmia ja uusia aloitteita.

61. on ilahtunut komission tuesta Nikosian aloitteelle. Kyse on valmiuksien kehittämiseen tähtäävästä komitean hankkeesta, jonka tavoitteena on kohentaa Libyan kuntien sosioekonomista tilannetta Euroopan paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa tehtävän kahdenvälisen yhteistyön avulla.

62. kehottaa komissiota edelleen vahvistamaan paikallis- ja alueviranomaisten roolia aktiivisina kehitysyhteistyötoimijoina ja -kumppaneina etenkin pohdittaessa ehdotusta uudeksi kehityspolitiikkaa koskevaksi eurooppalaiseksi konsensukseksi sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja EU:n välisen kumppanuussopimuksen tulevaisuutta.

63. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen Afrikkaa ja EU:n naapurimaita koskevasta ulkoisesta investointiohjelmapakettista, jonka avulla on tarkoitus saada aikaan investointeja ja vauhdittaa työpaikkojen luomista kumppanimaissa. Komitea kehottaa komissiota kutsumaan paikallis- ja alueviranomaisia EU-tasolla edustavan AK:n mukaan ohjelman suunnitteluun.

64. toistaa kehoituksensa laatia täysipainoinen kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia. Komitea korostaa tässä yhteydessä lisäarvoa, jota voitaisiin saada panemalla pääpaino kulttuuridiplomatian kypsyttämiseksi, jotta se voidaan nivoa osaksi EU:n ulkopolitiikkaa.

Kansalaisuusksymykset, hyvä hallintotapa ja sääntelyn parantaminen

65. odottaa varauksetonta pääsyä Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valkoisen kirjan myötä toivon mukaan käynnistyviin keskusteluihin siitä, miten Euroopan unionin demokraattista hallintotapaa ja tehokkuutta voidaan edistää. Komitea muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tulee osallistaa AK:n välityksellä kaikkiin virallisiin toimiin, joita EU:n perustamissopimusten uudistamiseksi mahdollisesti kaavailaan.

66. toteaa jälleen, että on tärkeää edistää jatkossakin sukupuolten tasa-arvoa Euroopan komission kaikissa politiikoissa.

67. on ilahtunut, että komissio sitoutuu järjestämään EU:n laajuisen tiedotus- ja valvetuskampanjan EU-kansalaisen oikeuksista ja ehdottamaan aloitteita, joiden avulla pyritään parantamaan kansalaisten valmiuksia äänestää ja asettua ehdolle vuonna 2019 pidettävissä Euroopan parlamentin vaaleissa.

68. toistaa kehoituksensa tarkistaa eurooppalaisen kansalaisaloitteen oikeudellista kehystä, jotta aloitteita olisi helpompi tehdä ja jotta erityisesti säännöksiä menestyksekkäiden kansalaisaloitteiden johdosta toteutettavista jatkotoimista kehitettäisiin, tarkoituksena hyödyntää kokonaan välineen tarjoamat mahdollisuudet kansalaisten aktivoimiseen.

69. palauttaa mieliin, että paremman sääntelyn agenda on toteutettava monitasoisen hallinnon hengessä, ja korostaa paikallis- ja alueviranomaisten erityistä roolia monilla EU:n sääntelyn vaikutuspiiriin kuuluvilla aloilla sekä niiden asemaa unionin lainsäädäntöä täytäntöön panevina ja EU:n rahastovaroja hallinnoivina tahoina. Komitea painottaa, että kyseisillä viranomaisilla on erityistehtäviensä johdosta mainiot edellytykset arvioida nykyisiä sääntelykehyksiä ja määritellä mahdollisesti tarvittavia muutoksia.

70. kehottaa komissiota sisällyttämään alueellisten vaikutusten arvioinnin vakiokäytäntönä sellaisen lainsäädännön vaikutusten arviointiin, jolla saattaa olla erilaisia vaikutuksia eri alueisiin, sekä laajemmin paremman sääntelyn agendaan.

71. odottaa yhteistyön tiivistyvän komission ja Euroopan parlamentin kanssa toissijaisuusperiaatteen toteutumisen seurannassa.

72. antaa puheenjohtajansa tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle Maltalle ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 22. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Oikeusvaltioperiaate EU:ssa paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta”

(2017/C 272/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

- ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2014 annetun komission tiedonannon ”Uusi EU:n toimintakehys oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi” (COM(2014) 158) sekä EU:n neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden 16. joulukuuta 2014 antamat päätelmät oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen varmistamisesta,
 - ottaa huomioon 12. helmikuuta 2015 antamansa lausunnon ”Paikallis- ja alueviranomaiset ja oikeusvaltion ja perusoikeuksien monitasoinen suojelu EU:ssa”,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin 25. lokakuuta 2016 antaman päätöslauselman suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta,
 - ottaa huomioon EU:sta tehdyn sopimuksen (SEU) 4 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta,
1. on huolissaan siitä, että useat viime vuosien kehityssuuntaukset Euroopan unionissa ja koko maailmassa kyseenalaistavat oikeusvaltioperiaatteen, joka on yksi demokratian peruspilareista.
 2. korostaa, että Euroopan unionin perustan muodostavat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa, EU:n perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksessa vahvistetut yhteiset arvot, joihin kuuluvat demokratian kunnioittaminen ja oikeusvaltioperiaate.
 3. odottaa, että jäsenvaltiot noudattavat veloitettaan kunnioittaa näitä arvoja, sillä ne ovat perusta jäsenvaltioiden väliselle, jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten väliselle ja erityisesti kansalaisten ja kaikkien hallintotasojen väliselle vastavuoroiselle luottamukselle.
 4. panee lisäksi merkille, että Euroopan komissio, Eurooppa-neuvosto, EU:n tuomioistuin sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ja Euroopan neuvosto ovat monessa yhteydessä vahvistaneet oikeusvaltioperiaatteen merkitsevän ainakin seuraavien periaatteiden noudattamista: laillisuus, avoimuus, vastuuvollisuus, vallanjako, demokraattinen ja moniarvoinen lainsäädäntäprosessi, oikeusvarmuus, toimeenpanovallan mielivaltaisten säädösten kieltäminen, riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet, tehokas tuomioistuinvalvonta, perusoikeuksien kunnioittaminen, yhdenvertaisuus lain edessä, sananvapaus ja kokoontumisvapaus.
 5. toteaa kuitenkin, että käytössä olevilla välineillä ei ole onnistuttu varmistamaan näiden periaatteiden tinkimätöntä soveltamista ja noudattamisen valvontaa.
 6. korostaakin, että kansalaisten kokemukset oikeusvaltion toteutumisesta paikallis- ja aluetasolla ovat aivan yhtä tärkeitä kuin heidän kokemuksensa oikeusvaltion toteutumisesta valtakunnallisella ja Euroopan tasolla.
 7. toteaa, että EU:ssa on lähes satatuhatta valtiotasoa alemmaa hallintotahoa, jotka kantavat merkittävän vastuun perusoikeuksien ja -vapauksien täytäntöönpanosta asioidessaan kansalaisten koko kirjon kanssa.
 8. katsoo, että panokset ovat suuremmat kuin koskaan EU:n laatiessa itselleen tehokasta oikeusvaltiomekanismia: Euroopan muuttuvassa turvallisuustilanteessa ja yhden sen jäsenvaltion erotessa EU:n täytyy tulla yhtenäisemmäksi ja päästä yhteisymmärrykseen siitä, että eurooppalainen solidaarisuus ei ole yksisuuntaista. Kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ja kaikkien hallintotasojen tulisi noudattaa vastavuoroisia veloitteitaan ja puolustaa Euroopan unionia arvoyhteisönä sellaista Euroopan laajuisista nousevaa suuntausta vastaan, jossa kyseenalaistetaan Euroopan perusarvot.
 9. korostaa, että oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien vaalimiseksi on erittäin tärkeää, että aktiiviset, riippumattomat ja moniarvoiset kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja kansalaisjärjestöt osallistuvat demokraattisiin prosesseihin ja valtion instituutioiden ja vallankäyttäjien asianmukaisen valvonnan tarkkailuun.

10. korostaa, että vaikka vuoden 2014 kehukseen perustuvat oikeusvaltiosuosituksukset ovat edelleen voimassa, kehys ei ole tähän mennessä johtanut konkreettisiin tuloksiin. On erityisen harmillista, että oikeusvaltioperiaatetta koskevassa kehuksessa annetaan ohjeet ”rakentavaan vuoropuheluun” komission ja asianomaisten jäsenvaltioiden välillä muttei oteta alusta alkaen mukaan eri hallintotasoa, kuten paikallis- ja aluetasoa, tai kansalaisyhteiskuntaa. Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun otetaan huomioon, että EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tulisi aina tehdä selväksi, että silloinkin kun tietyn jäsenvaltion hallitukseen kohdistuva menettely on käynnissä, tarkoituksena ei ole eristää valtiota vaan yhteistyö kyseisen valtion yhteiskunnan kanssa on edelleen toivottavaa.

11. antaakin tukensa Euroopan parlamentin 25. lokakuuta 2016 hyväksymälle päätöslauselmalle, jossa esitetään komissiolle suosituksia demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta nykyisten välineiden pohjalta, ja katsoo, että mekanismia olisi sovellettava kaikilla hallintotasoilla.

12. korostaa, että tällaisen mekanismin tulisi olla puolueeton, perustua näyttöön ja tosiseikkoihin sekä oikeudenmukaiseen arvioon ja kaikkien jäsenvaltioiden yhtäläisen kohtelun periaatteeseen ja noudattaa toissijaisuuden ja oikeasuhtaisuuden periaatteita.

13. odottaa, että mekanismeissa toisaalta osallistetaan täysimääräisesti paikallisviranomaiset komission ja jäsenvaltioiden väliseen vuoropuheluun ja toisaalta annetaan niille mahdollisuus saattaa asioita suoraan komission käsiteltäväksi, jos ne havaitsevat oikeusvaltioon kohdistuvia uhkia.

14. painottaa, että ehdokasmaita Kööpenhaminan arviointiperusteiden mukaisesti sitovia velvoitteita on sovellettava jäsenvaltioihin myös Euroopan unioniin liittymisen jälkeen EU:sta tehdyn sopimuksen 2 artiklan nojalla ja että tällä perusteella kaikkien jäsenvaltioiden kaikkia hallintotasoa olisi arvioitava mekanismin mukaisesti, jotta varmistetaan niiden sitoutuminen EU:n perusarvojen eli perusoikeuksien, demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen.

15. toteaa, että järjestäytyneet rikollisuus ja korruptio nakertavat demokratiaa ja oikeusvaltiota ja aiheuttavat merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja poliittisia vääristymiä. Uuden mekanismin tulisi mahdollistaa kansainvälisten ja EU:n normien parempi täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption vastaisen toiminnan puutteiden ja esteiden poistaminen kaikilla hallintotasoilla. Paikallis-, alue- ja valtiotason viranomaisten vahva sitoutuminen on keskeinen edellytys konkreettisille korruption torjuntatoimenpiteille ja korruption vastaisen toiminnan jatkuvuudelle ja peruuttamattomuudelle. Korruptiolainsäädäntöä tulee soveltaa tasavertaisesti kaikkiin ja sen noudattamista valvoa kaikilla tasoilla, jotta kansalaiset, kansalaisyhteiskunta ja viranomaiset voisivat luottaa EU:n jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin.

16. on huolissaan siitä, että oikeusvaltiosuosituksukset saattavat innostaa vaatimaan poliittisten ehtojen käyttöönottoa. Alueiden komitea vastustaa voimakkaasti ajatusta siitä, että paikallis- ja alueviranomaiset olisivat valtionhallitusten harjoittaman politiikan vankeja ja että kunnille ja alueille tarkoitettu EU:n rahoitus voitaisiin siten keskeyttää valtiotason politiikan vuoksi. Komitea kannattaa kuitenkin kumppanuussopimuksiin sisältyviä määräyksiä rahoituksen keskeyttämisestä, jos paikallis- ja alueviranomaiset rikkovat oikeusvaltioperiaatetta.

17. toteaa, että lehdistönvapauden ja moniarvoisuuden rajoittaminen sekä tiedon manipulointi, jota modernin teknologian kehitys ja sosiaalinen media ovat helpottaneet, vaikuttavat haitallisesti demokratiaan kaikilla hallintotasoilla. Parhaillaan tehtävä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tarkistus onkin siksi hyvin tärkeä. Kuten AK toteaa, siinä tulisi varmistaa, että

— kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuus sekä julkisesta vallasta että audiovisuaalialan toimijoista ja poliittisista puolueista on audiovisuaaliseen mediaan sovellettavan unionin sääntelyn perusta, joka jokaisen jäsenvaltion tulee ehdottomasti taata ja joka on tiedotuksen monipuolisuuden ja moniarvoisten mediamarkkinoiden tärkein tae Euroopassa, jäsenvaltioissa sekä alue- ja paikallistasolla.

— omistussuhteet media-alalla ovat läpinäkyviä.

— jakoalustojen tarjoajien rooli on määritetty sekä audiovisuaalisista mediapalveluista annettavassa direktiivissä että sähköistä kaupankäyntiä koskevassa direktiivissä.

— annetaan yleisiä ohjeita ja suosituksia sosiaalisen median verkostojen ja muiden julkisten alustojen tarjoajille siitä, miten rajoitetaan tarkistamattomista lähteistä peräisin olevan epäluotettavan ja virheellisen tiedon eli nk. valeuutisten ja vaihtoehtoisten faktojen leviämistä, sillä ne uhkaavat demokraattista prosessia etenkin vaalien alla.

18. antaa puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle ja EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle Maltalle sekä Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressille.

Bryssel 24. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroaikeen vaikutuksista paikallis- ja aluehallintotasoon”

(2017/C 272/03)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

— ottaen huomioon Yhdistyneessä kuningaskunnassa 23. kesäkuuta 2016 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen

1. muistuttaa, että Euroopan unioni (EU) on historian suurin poliittinen saavutus, joka takaa kansalaisilleen rauhan, demokratian ja hyvinvoinnin, että se tarjoaa jäsenvaltioilleen edelleen parhaat mahdollisuudet selviytyä uusista haasteista ja että painopisteenämme tulisi olla sen yhtenäisyyden vahvistaminen ja sen intressien edistäminen.
2. muistuttaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan erosopimuksen on oltava täysin linjassa EU:n perussopimusten ja EU:n perusoikeuskirjan kanssa, ja kehottaa unioniin jääviä jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä ottamaan huomioon, että Yhdistyneen kuningaskunnan eroa unionista olisi hyödynnettävä mahdollisuutena luoda oikeudenmukaisempi, parempi ja osallistavampi EU, joka perustuu unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasojen välisen monitasoisen hallinnon edistämiseen.
3. panee merkille, että EU:n on toimittava yhteistyössä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen sekä sen alue- ja paikallishallintotahojen kanssa, jotta voidaan kartoittaa molempia osapuolia hyödyttäviä yhteistyömuotoja ottaen huomioon tähänastiset menestystarinat.
4. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat antaa myönteisen panoksen Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n väliseen, tulosta tuottavaan ja kestäväpohjaiseen tulevaan yhteistyöhön.
5. aikoo EU:n alue- ja paikallisedustajien kokouksena osallistua neuvotteluprosessin tukemiseen ja tarkastella Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron ennakoituja vaikutuksia kaikessa poliittisessa toiminnassaan. Komitea aikoo tässä yhteydessä tiivistää aktiivisesti vuoropuheluaan niiden paikallis- ja aluehallinnon tahojen kanssa, joihin tämä prosessi vaikuttaa eniten, jotta se voi tarjota EU:n neuvottelijalle kattavan kuvan paikallis- ja aluetason tilanteen kehittymisestä.
6. kehottaa pääsemään mahdollisimman pian sopimukseen hallitun eron periaatteista, sillä näin annettaisiin kansalaisille, paikallis- ja alueyhteisöille ja yrityksille näiden ansaitsema varmuus. Tältä osin se olisi myös EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevien suhteiden edellytys. Komitea toteaa kuitenkin, ettei Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artikla estä jäsenvaltiota peruuttamasta eroaikeestaan antamaansa ilmoitusta edellyttäen, että sen aiomukset ovat aitoja eivätkä menettelyllinen keino käynnistää uudelleen kahden vuoden ajanjakso ja että tätä mahdollisuutta ei käytetä pelinappulana myönnytyksen varmistamiseksi.
7. panee merkille, että virallinen ilmoitus 50 artiklaan perustuvan menettelyn käynnistämisestä ja siihen liittyvästä kahden vuoden ajanjaksosta on määrä tehdä 29. maaliskuuta 2017. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että niin EU:sta eroamisesta kuin Yhdistyneen kuningaskunnan tulevia suhteita unioniin koskevista järjestelyistä käytävien monimutkaisten neuvottelujen tulos tulisi hyväksyä asianomaisten demokraattisten menettelyjen kautta ennen kuin se tulee voimaan.
8. toteaa, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevien suhteiden olisi perustuttava oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoon, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin sekä tehokkaaseen täytäntöönpanomekanismiin, eikä niiden tulisi avata väylää yhtenäismarkkinoiden eikä neljän liikkumisvapauden purkamiselle.
9. korostaa, että unionin ulkopuolisen maan ja EU:n välillä ei voi olla järjestelyjä, jotka ovat EU:n jäsenyyttä parempia.
10. kehottaa erosopimuksesta neuvottelevia osapuolia asettamaan etusijalle konkreettisia toimia, joilla suojellaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU-kansalaisten sekä muissa EU-maissa asuvien ja työskentelevien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten saavutettuja etuja vastavuoroisuuden ja syrjimättömyyden pohjalta.
11. korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n tuleviin suhteisiin on löydettävä hyväksyttävä ratkaisu, jotta ehkäistään sosiaalisia, taloudellisia, kulttuurisia ja poliittisia siteitä lamauttavat rajajärjestelyt.

12. painottaa, että kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan alue- ja paikallishallintotahojen tulisi voida osallistua alueellisiin yhteistyöohjelmiin myös vuoden 2020 jälkeen. Komitea korostaa, että eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (EAYY) voisi olla tässä yhteydessä hyödyllinen väline.

13. toteaa, että paikallis- ja aluehallinnon tahojen väliseen yhteistyöhön Irlanninmeren, Englannin kanaalin ja Pohjanmeren alueella olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.

14. toivoo käytännön ratkaisua, jossa otetaan huomioon Irlannin ja Pohjois-Irlannin maarajan erityisluonne. Komitea korostaa, että EU:lla on ollut keskeinen rooli etenkin Irlannin ja Pohjois-Irlannin paikallisviranomaisten rajatylittävissä yhteistyössä yli 25 vuoden ajan erityisesti Interreg- ja Peace-ohjelmien puitteissa. Komitea kehottaa Pohjois-Irlannin edustajakokousta ja paikallishallintoa rajan molemmin puolin jatkamaan työtään rauhan ja hyvinvoinnin varmistamiseksi.

15. toivoo, etteivät Andalusiassa alue ja erityisesti Campo de Gibraltarin työntekijät joudu kärsimään Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosta, kun otetaan huomioon hyvin tiiviit sosiaaliset ja taloudelliset riippuvuussuhteet kyseisellä alueella.

16. odottaa, että kaikki oikeudelliset sitoumukset, jotka Yhdistynyt kuningaskunta on jäsenvaltiona tehnyt, tulevat olemaan osa yhtä taloudellista selvitystä, joka lasketaan EU:n virallisen kirjanpidon perusteella ja liitetään erosopimukseen. Komitea kehottaa tätä taustaa vasten arvioimaan Yhdistyneen kuningaskunnan erosta johtuen muiden jäsenvaltioiden alueisiin ja paikallisyhteisöihin kohdistuvia budjettivaikutuksia kullakin EU:n politiikanalalla.

17. toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan EU-ero vaikuttaa seuraavan monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä EU:n talousarvioon, ja ehdottaakin, että talousarvion muutoksia tulisi hyödyntää mahdollisuutena EU:n talousarvion syvälliseen uudistukseen. Tässä yhteydessä tulisi ottaa huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen tarpeet.

18. korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron vaikutukset koheesiopolitiikkaan riippuvat siitä, milloin Yhdistyneen kuningaskunta ero unionista tulee voimaan ja minkälaiset tulevat suhteet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa ovat, etenkin kun otetaan huomioon mahdolliset muutokset alueluokituksessa. Komitean mielestä tulisi välttää sitä, että keskimääräisen bkt:n aleneminen asukasta kohti EU:ssa voisi haitata tiettyjä alueita siksi, että niiden bkt asukasta kohti kohoaisi keinotekoisesti EU:n keskiarvoon verrattuna.

19. painottaa, että EU-27:n tulisi seurata tiiviisti *Great Repeal Billin* (EU:n lainsäädäntöön perustuvan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön purkamista koskevan lain) laatimisprosessia, sillä EU:n lainsäädännön purkaminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa on paitsi monitasoiseen hallintoon myös oikeudenmukaisten normi- ja kilpailusääntöjen säilyttämiseen liittyvä kysymys.

20. tuo esiin, että EU:n meri- ja kalastuspolitiikka kuuluvat niihin unionin politiikanaloihin, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan ero vaikuttaa eniten, ja että olisi kiinnitettävä erityistä huomiota mahdollisiin järjestelyihin, joiden avulla voidaan lieventää kaikkiin asianomaisiin alueisiin ja paikallisyhteisöihin kohdistuvia vaikutuksia. Komitea kehottaa ottamaan kaikissa toimissa huomioon naapurisatamien, -alueiden ja -maiden historialliset kalastusoikeudet ja huolehtimaan, että niissä turvataan rannikkoyhteisöjen tukipilarina oleva paikallinen kalastusala.

21. on huolissaan siitä, että YMP:n rahoituksen vähentäminen saattaa vaikuttaa haitallisesti maataloustuottajiin ja maaseutualueisiin koko EU:ssa ja mahdollisesti myös biologisen monimuotoisuuden suojeluun. Komitea korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan erolla voi olla huomattavia vaikutuksia maatalouteen ja elintarviketuotantoon ja näin ollen paikallisyhteisöihin etenkin Irlannin saarella, ja toivoo, että näitä kysymyksiä tarkastellaan asianmukaisesti neuvotteluissa.

22. kehottaa erosopimuksen osapuolia harkitsemaan tilapäisiä järjestelyjä, jotta voidaan minimoida nykyisiin jo pitkäaikaisiin T&K-hankkeisiin ja sen myötä paikallistalouksiin kohdistuvat häiriöt.

23. toteaa, että olisi selvennettävä, voivatko Yhdistyneen kuningaskunnan nykyiset energiahankkeet ja erityisesti hankkeet, jotka paikallis- ja alueyhteisöt ovat käynnistäneet tai jotka on suunnattu paikallis- ja alueyhteisöille ja joissa pyritään hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja kestäväpohjaisen energiantuotantoon, saada edelleen tukea Verkköjen Eurooppa -välineestä, ESIR-rahastosta ja Euroopan investointipankilta, ja minkälaisia siirtymäjärjestelyjä tarvittaisiin Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron johdosta.

24. kehottaa erosopimuksen osapuolia tutkimaan Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron mahdollista vaikutusta EU:n nuoriso- ja koulutusohjelmiin sekä T&K-ohjelmiin ja suositaa, että ne tarkastelevat asianmukaisia ratkaisuja ns. kumppanimaa-lähestymistavan pohjalta, sillä se mahdollistaa EU:n ulkopuolisten maiden osallistumisen EU:n kanssa tehtyjen kahdenvälisten sopimusten perusteella. Komitea kehottaa tässä yhteydessä osapuolia helpottamaan Yhdistyneen kuningaskunnan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista EU:n tuleviin ohjelmiin, jotka liittyvät muun muassa tutkimukseen, kilpailukykyyn ja innovointiin, kulttuuriin, elinikäiseen oppimiseen, nuorisoon, sähköiseen hallintoon ja julkissektorin uudistukseen, samalla tavoin kuin esimerkiksi Norjan ja Islannin kohdalla nykyisin tehdään. Komitea muistuttaa, että opiskelijavaihto (Erasmus ja muu opiskelijavaihto) on ollut yksi Euroopan yhdentymisen menestystarinoista ja että niin EU:n kuin Yhdistyneen kuningaskunnan korkeakoulut ovat hyötäneet siitä valtavasti. Kaikissa tulevilla sopimuksissa olisikin pyrittävä säilyttämään Yhdistyneen kuningaskunnan korkeakoulujen aktiivinen rooli tässä yhteydessä, mikä hyödyttää myös paikallisia ja alueellisia talouksia suunnattomasti.

25. muistuttaa, että on EU:n paikallis- ja aluehallinnon tahojen edun mukaista säilyttää jatkuva ja järjestelmällinen yhteistyö Yhdistyneen kuningaskunnan valtiotasoa alempien hallintotasojen kanssa Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron jälkeen. Komitea panee tässä yhteydessä merkille, että AK:lla on parhaat edellytykset suunnitella ja panna täytäntöön institutionaalisia järjestelyjä, joiden avulla edistetään säännöllistä neuvonpitoa ja vuorovaikutusta Yhdistyneen kuningaskunnan paikallishallinnon sekä alueiden parlamenttien ja edustajakokousten kanssa. Komitea painottaa myös tarvetta kehittää edelleen kumppanuuksia Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin sekä paikallis- ja alueviranomaisten asianomaisten verkostojen kanssa, joissa Yhdistyneen kuningaskunnan paikallishallintotasot olisivat edelleen edustettuina.

26. muistuttaa, että vaikka AK:lla ei ole virallista roolia neuvotteluissa, eräillä sen jäsenillä on – kansallisen oikeudellisen kehyksen mukaisesti – epäilemättä mahdollisuus esittää virallisia kannanottoja ainakin järjestelyistä, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n tulevia suhteita muun muassa kaupan alalla.

27. antaa puheenjohtajalleen tehtäväksi toimittaa käsillä oleva päätöslauselma Euroopan komission pääneuvottelijalle, Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston brexit-koordinaattoreille, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle, Yhdistyneen kuningaskunnan alueyhteisöjen edustajakokouksille ja paikallishallintotahoille sekä EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle Maltalle.

Bryssel 24. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

122. TÄYSISTUNTO, 22.–23. MAALISKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kohti kestäväpohjaista EU:n elintarvikepolitiikkaa, jolla luodaan työpaikkoja ja kasvua Euroopan alueilla ja kunnissa”

(2017/C 272/04)

Esittelijä: Arno Kompatscher (IT, EPP), Bolzanon/Bozenin autonomisen maakunnan valtuuston jäsen ja maakunnan hallituksen puheenjohtaja

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Yhteinen pitkän aikavälin visio kaikilla asianomaisilla politiikanaloilla

1. kehottaa laatimaan EU:lle kattavan ja kestäväpohjaisen elintarvikepolitiikan, joka on muotoiltu demokraattisesti, johon sisältyy tuoreimpiin tieteellisiin näkemyksiin perustuva yhteinen pitkän aikavälin visio ja joka vastaa sellaista monitasoista hallintotapaa, jossa tarkastellaan elintarviketuotantoa ja ravitsemusta kokonaisvaltaisemmin, edistetään kestäväpohjaisempia tuotanto- ja kulutusmalleja, muodostetaan yhteyksiä eri politiikanalojen – muun muassa elintarviketuotannon, maatalouden, ympäristön, terveydenhuollon, kuluttajapolitiikan, työllisyyden ja maaseudun kehittämisen – välille sekä luodaan työpaikkoja ja kasvua Euroopan alueilla ja kaupungeissa. Komitea kehottaa Euroopan parlamenttia ja komissiota käynnistämään AK:n kanssa yhteisen kokeiluhankkeen, jotta helpotetaan EU:n kestäväpohjaisen elintarvikepolitiikan kehittämistä.

2. korostaa tarvetta löytää tasapaino, jotta elintarvikepolitiikassa voidaan säilyttää tarvittava joustavuus ja välttää yhden ja saman toimintamallin soveltaminen kaikkiin tilanteisiin sekä toisaalta politiikan kansallistaminen. Sääntelyn johdonmukaistaminen auttaa varmistamaan kuluttajien turvallisuuden, sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan ja toissijaisuusperiaatteen noudattamisen.

3. painottaa kestävyyskriteereihin perustuvien elintarvikepolitiikkojen vertikaalisen integraation merkitystä, jotta varmistetaan johdonmukaisuus paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. On yleisesti tiedossa, että elintarvikejärjestelmillä ja niihin liittyvillä (ympäristöä koskevilla, sosiaalisilla ja taloudellisilla) kysymyksillä on erityinen paikallisuusluottavuus. Alueilla ja kaupungeilla voikin olla keskeinen rooli ratkaistaessa elintarvikejärjestelmien haasteita, ja tämä olisi otettava huomioon suunniteltaessa kestäväpohjaista EU:n elintarvikepolitiikkaa.

4. korostaa, että on tärkeää laatia kestävyyskriteerien pohjalta kokonaisvaltainen eurooppalainen visio ja strategia turvallista, luotettavaa ja kestäväpohjaista elintarvikehuoltoa varten laatua, kohtuuhintaisuutta ja määrää silmällä pitäen. Tämän tyyppisen EU:n elintarvikepolitiikan olisi perustuttava kattavaan lähestymistapaan, jossa otetaan huomioon elintarvikeketjujen globaali luonne ja johon sisältyvät maatalouteen, elintarvikkeiden jalostukseen, ympäristöön ja terveyteen liittyvät näkökohdat. Komission olisi varmistettava, että kaikki asianomaiset EU:n säädökset ja taloudelliset kannustimet ovat yhdenmukaisia tämän vision ja strategian kanssa.

5. toistaa kehotuksensa laatia sellainen EU:n elintarvikepolitiikka, jolla edistetään kestäväpohjaista Euroopan maataloustuotantoa ja pyritään luomaan eri alojen välistä synergiaa elintarvikkeiden ja ympäristön eduksi ottaen huomioon maatalous- ja kalastuspolitiikka, ilmasto- ja energiapolitiikka, aluepolitiikka ja tutkimuspolitiikka ⁽¹⁾.

6. kiinnittää huomiota siihen, että ekosysteemin arvoja ei ole otettu asianmukaisesti huomioon luonnonvaroja koskeissa päätöksissä. Elintarviketuotannon ympäristökustannukset on nykyisin ulkoistettu. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa kestäväpohjaisemmin tuotetut elintarvikkeet näyttävät olevan kalliimpia, mikä johtuu pääasiassa korkeammista valmistuskustannuksista. Ekosysteemipalveluiden käsite tarjoaa tässä yhteydessä merkittävän mahdollisuuden laatia poliittinen kehys, jonka avulla tuetaan biologisen monimuotoisuuden ja muiden luonnonvarojen järkevää hyödyntämistä. Ruokavaliosta johtuviin sairauksiin sekä vesivaroihin, maaperään, luonnonvaraiseen kasvistoon ja eläimistöön ja ilmastoon liittyviä kustannuksia pidetään nykyään ulkoisina vaikutuksina. Näin ollen tällaisia kustannuksia ei sisällytetä elintarvikkeiden lopulliseen hintaan huolimatta siitä, että koko yhteiskunta maksaa niistä epäsuorasti (ja usein tiedostamatta). Kestäväpohjaisen talouden edistämiseksi Euroopan komission tulisi tässä yhteydessä tukea sellaisten toimenpiteiden toteuttamista, jotka mahdollistavat elintarvikkeiden tosiasiallisen hinnan huomioon ottamisen.

7. muistuttaa tarpeesta vahvistaa erilaisten elintarvikkeisiin liittyvien alojen – esimerkiksi energia, metsätalous, meriluonnonvarat, vesi, jätteet, maatalous, ilmastomuutos, tiede, tutkimus ja maankäyttö – välisiä yhteyksiä, koska ne kaikki vaikuttavat ratkaisevasti kestävä kasvun kehittämiseen ⁽²⁾. Tässä lähestymistavassa olisi otettava huomioon EU:n kiertotalous sekä muut kansainväliset puitteet, joiden yhteydessä innovointimahdollisuudet voidaan maksimoida.

8. korostaa tiettyjen EU:n alueiden merkitystä kestäväpohjaisten elintarvikejärjestelmien säilyttämisessä ja kehittämisessä. Esimerkkinä voidaan mainita vuoristoalueet, joilla on pitkät elintarviketuotannon perinteet haastavassa luonnonympäristössä.

9. painottaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tarkistuksen jatkamista, jotta voidaan tarjota kannustimia paitsi maataloustuottajille myös elintarvikkeiden valmistajille kestäväpohjaista tuotantoa varten esimerkiksi takaamalla EU:n täydentävien ehtojen järjestelmän johdonmukainen täytäntöönpano ja sen myötä tulotuki tuottajille, jotka noudattavat ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia.

10. on sitä mieltä, että osana kestävyyskriteereihin perustuvan kattavamman elintarvikepolitiikan laatimista on tärkeää ottaa huomioon nykyinen uusiutuva energiaa koskeva politiikka. Tässä yhteydessä on tärkeää laatia toimia, joilla kannustetaan sellaisten biopolttoaineiden tuotantoon, jotka eivät kilpaile ravintokasvien kanssa, ja samalla huolehtia pitkällä aikavälillä ja yritysten ja työntekijöiden kannalta ennustettavalla tavalla siitä, ettei suosita kestävyysperiaatteiden vastaisten ensimmäisen sukupolven biopolttoaineiden tuotantoa, joka koostuu elintarvikkeiksi kelpaavista raaka-aineista, kuten kasviöljyistä.

11. suosittaa EU:n kasvun tukemiseksi, että tehdään vapaakauppasopimuksia niiden kolmansien maiden ja muiden maailman alueiden kanssa, joiden viljelymenetelmät ovat yhdenmukaisia EU:n ekologisen maataloustuotannon kanssa ja keskittyvät näin ollen huomattavassa määrin ympäristö- ja kestävyysnäkökohtiin. Näin varmistettaisiin, että EU:n elintarvikeketjua koskevien vaatimusten noudattaminen ei johtaisi elintarviketuotannon siirtämiseen muualle.

12. toistaa YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) kehotuksen, jonka mukaan maatalousaloilla on pyrittävä johdonmukaisesti vähentämään katastrofiriskiä ja kehittämään selviytymiskykyä etenkin alueilla, missä katastrofeja esiintyy toistuvasti ja missä maataloudella on tärkeä rooli.

Maatalouden tuottavuutta ja selviytymiskykyä tukeva terve ekosysteemi

13. painottaa terveen ja elävän maaperän merkitystä, sillä se on avainasemassa, jotta voidaan varmistaa elintarviketurva ja säilyttää biologinen monimuotoisuus. Etenkin toimia, joilla edistetään viljeltyjen lajien monipuolistamista, laajaperäistä, integroitua ja luonnonmukaista maataloutta sekä korkeampia eläinten hyvinvoinnin standardeja, olisi pidettävä EU:n kestäväpohjaisen elintarvikepolitiikan keskeisinä osatekijöinä. Näiden avaintavoitteiden saavuttamisella voidaan myös auttaa palauttamaan kansalaisten luottamus Euroopan yhdentymishankkeeseen.

⁽¹⁾ Yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta ja maaseudun kehittämistä vuoden 2013 jälkeen koskevat säädösehdotukset, CdR 65/2012 fin.

⁽²⁾ Päätöslauselma aiheesta ”Kestävyysperiaatteiden mukaisesti tuotettu ruoka”, CdR 3306/2015.

14. painottaa tarvetta edistää ja tukea myös taloudellisesti pienviljelyyn perustuvan tuotannon kehittämistä etenkin heikossa asemassa olevilla alueilla ja kaupunkien reuna-alueilla. Pienviljelyyn perustuva tuotanto tarjoaa paikallisviranomaisille yksinkertaisen ja helposti saatavilla olevan välineen ratkaistaessa monia käytännön kysymyksiä, kuten sosiaalinen eriarvoisuus, ympäristöhaasteet ja terveysongelmat. Lisäksi tällainen pienviljely voi tarjota kaupunkien reuna-alueilla kestäväpohjaisesti tuotettuja paikallisia, tuoreita ja kausittaisia terveellisiä elintarvikkeita, jotka ovat myös pienituloisten kotitalouksien ulottuvilla. Pienviljelyyn perustuva tuotanto on tunnustettu sosiaaliset seikat huomioon ottavaksi malliksi, joka kunnioittaa ympäristöä, vähentää pakkaus- ja elintarvikejätettä, alentaa hiilidioksidipäästöjä ja tukee kestäväpohjaisia tuotantotapoja⁽³⁾. Tältä osin pienviljely ja etenkin maataloustuotteiden lyhyet elintarvikeketjut vaikuttavat myönteisesti paikallistalouksiin ja työllisyyteen.

15. tähdentää lyhyiden toimitusketjujen merkitystä pyrittäessä parantamaan eri kulutuspaikkoihin suuntautuvien kuljetusten ekologista kestävyyttä. Kun matka on pidempi, myös kuljetuksesta aiheutuva saastehaitta on suurempi.

16. toistaa kehotuksensa veden, energian, fossiilisten polttoaineiden, lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden säästävimmästä käytöstä maataloustuotannossa⁽⁴⁾.

17. toistaa, että maatalousammateissa toimivien nuorten määrän vähäisyys vaarantaa maaseutualueiden talouden pohjan kestävyuden. Nuorten maataloustuottajien tukeminen on perusedellytys sille, että maatalous säilyy kaikkialla EU:ssa ja että maaseutualueet pysyvät elinvoimaisina⁽⁵⁾.

18. korostaa, että alueellisten ja paikallisten toimitusketjujen avulla voidaan edistää kestäväpohjaista elintarvikepolitiikkaa, jossa annetaan arvoa tyypilliselle laadulle, perinteille sekä taloudelliselle ja kulttuuriperinnölle. Etenkin käsiteollisuusyrityksillä on näissä ketjuissa monien paikallis- ja alueyhteisöjen kannalta perustava rooli, ja tällaiset yritykset ovat yksi tunnettuutta ja menestystä ulkomaisilla markkinoilla edistävä tekijä.

19. toistaa kehotuksensa ”proteiinisuunnitelman” käyttöönotosta EU:n tasolla valkuais- ja palkokasvien viljelyn tukemiseksi Euroopassa, jotta vähennetään riippuvuutta soijaraaka-aineiden tuonnista, varmistetaan valkuaisaineiden omavaraisuus eurooppalaisilla karjatilloilla, vähennetään typpilannoitteiden käyttöä ja parannetaan maaperän hedelmällisyyttä⁽⁶⁾.

20. painottaa pölyttäjien merkitystä ja kehottaa toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan pölyttävien hyönteisten säilyttäminen, kuten haitallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen ja viljelykasvien monipuolisuuden ylläpitäminen.

21. kehottaa Euroopan komissiota vahvistamaan eläinten hyvinvoinnin ja ympäristöystävällisen maatalouden ja ympäristömyönteisten tuotantomenetelmien tukemista kehittämällä toimia, joilla pyritään estämään tarpeetonta lannantuotantoa ja liikenteen päästöjä. Samalla on myös tärkeää kannustaa toteuttamaan eläinten hyvinvointia edistäviä järjestelmiä luomalla suotuisia julkisia hankintamenettelyjä ja hyödyntämällä muita asiaankuuluvia keinoja. Kaiken kaikkiaan on tarpeen tukea parempia eläintuotannon järjestelmiä sekä vähentää antibioottien käyttöä ja ottaa huomioon eläinten hyvinvointi.

22. katsoo, että luonnonmukainen maatalous on keino sitoa hiilidioksidia enemmän maaperään, vähentää kasteluun käytettävän veden tarvetta ja rajoittaa torjunta-aineiden kaltaisten kemikaalien aiheuttamaa maaperän, ilman ja veden pilaantumista.

23. kannattaa vaihtoehtoisten elintarvikeverkostojen luomista, esimerkkeinä maatilatorit, paikalliset elintarvikkeet, luomutuotteet ja reilun kaupan tuotteet. Etenkin yhteisöjohtoiset maatilatorit ovat tärkeä sosiaalinen kohtaamispaikka, jossa paikalliset tuottajat tarjoavat suoraan kuluttajille kohtuuhinnoin terveellisiä ja laadukkaita elintarvikkeita, jotka on tuotettu ympäristön kannalta kestävin menetelmin. Lisäksi ne auttavat säilyttämään paikallisyhteisöjen ruokakulttuuria ja suojelemaan biologista monimuotoisuutta.

⁽³⁾ Päätöslauselma aiheesta ”Kestävyysperiaatteiden mukaisesti tuotettu ruoka”, CdR 3306/2015.

⁽⁴⁾ Oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”YMP:n tulevaisuus vuoden 2013 jälkeen”, CdR 127/2010.

⁽⁵⁾ Oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Nuorten eurooppalaisten viljelijöiden tukeminen”, COR-2016-05034-00-00-AC-TRA.

⁽⁶⁾ Lausunto aiheesta ”Yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta ja maaseudun kehittämistä vuoden 2013 jälkeen koskevat säädösehdotukset”, CdR 65/2012 fin.

Terveellisen ravinnon saatavuus etenkin pienituloisissa kotitalouksissa

24. painottaa, että on laadittava pitkän aikavälin terveysohjelmia, joiden avulla torjutaan ylipainoisuutta ja ravintoon liittyviä sairauksia edistämällä paikallisten, tuoreiden ja kausittaisten elintarvikkeiden tarjontaa ja saatavuutta. Tällaiset ohjelmat voivat olla erityisen tehokkaita, jos ne suunnataan julkisille laitoksille (kuten oppilaitoksille ja sairaaloille) sekä sellaisille kaupunkialueille, missä ylipainoisuus, maaseutumarkkinoiden puute ja tuoreiden elintarvikkeiden rajallinen saatavuus ovat keskeisiä ongelmia. On syytä muistaa, että tällaisilla ohjelmilla on kaksitahoinen vaikutus, sillä ne kannustavat kuluttajia paitsi siirtymään ravitsevaan ja terveelliseen ruokavalioon myös ohjaavat heitä valitsemaan paikallisia, tuoreita ja kausittaisia elintarvikkeita.

25. suosittaa torjumaan ylipainoisuuden lisääntymistä siten, että edistetään jatkuvia tiedotuskampanjoita monitasoisesta lähestymistavasta, jonka avulla pyritään ohjaamaan kuluttajakäyttäytymistä kohti kasvipohjaista ruokavaliota, johon sisältyy paljon hedelmiä ja vihanneksia, vähentämään globaalia lihan, rasvan ja sokerin kulutusta sekä edistämään kestäväpohjaisilla tuotantomenetelmillä tuotettujen paikallisten tai alueellisten, tuoreiden ja kausittaisten elintarvikkeiden ostamista. Tämä toimenpide on erittäin tärkeä etenkin niissä Euroopan kaupungeissa, joissa on heikko ruokaturva. Heikko ruokaturva ja ylipainoisuus (virheravitsemuksen kaksinkertainen rasite) esiintyvät rinnakkain kaupungeissa, mistä on osoituksena esimerkiksi ruokapankkeihin ja sosiaalisiin ravintoloihin turvautuvien ihmisten määrän lisääntyminen.

26. on tyytyväinen aloitteisiin ja toimintaympäristöihin, jotka vähentävät tarpeetonta byrokratiaa. Byrokratia estää terveellisten elintarvikkeiden keräämisen ja jakamisen avuntarpeessa oleville ihmisille.

Standardoidut määritelmät, menetelmät ja käytännön toimet

27. kehottaa painokkaasti määrittelemään kestäväpohjaisille elintarvikejärjestelmille kattavan terminologian, johon sisältyvät maatalouden elintarviketuotanto, elintarvikkeiden jalostus ja erilaiset ruokavaliot. Tämä on erittäin tärkeää päätettäessä EU:n yhteisen ja kokonaisvaltaisen elintarvikepolitiikan etenemistavasta. Olisi asetettava käyttöön asianmukaisia välineitä, jotta varmistetaan poliittisten toimien tehokas täytäntöönpano.

28. korostaa, että tarvitaan standardoituja menetelmiä, jotta voidaan kerätä tietoja elintarvikkeiden, myös elintarvikejätteiden, ympäristövaikutuksista ja raportoida näistä tiedoista. Näin voidaan varmistaa tietojen vertailukelpoisuus jäsenvaltioissa ja kannustaa siihen, että elintarvikkeisiin tai ruokavaliioihin liittyviä ympäristö- ja sosiaalikulutuksia mitataan taloudellisin perustein.

29. painottaa, että on tärkeää edistää hyvien käytänteiden vaihtoa, jakaa tietoja elintarvikkeiden ympäristövaikutuksista ja antaa tietoja avoimemmalla ja helposti saatavilla olevalla tavalla koko elintarvikeketjulle, myös kuluttajille. Hyvien käytänteiden ja suuntaviivojen hyödyntäminen on avainasemassa edistettäessä asianmukaisten kestäväpohjaisten toimenpiteiden toteuttamista siten, että paikallisille hallintotahoille annetaan riittävästi tietoa tällaisten ohjelmien täytäntöönpanosta.

30. tähdentää tarvetta parantaa elintarvikkeiden merkintöjen avoimuutta, mukaan luettuna vertailukelpoinen tieto elintarvikkeiden ympäristövaikutuksesta. Olisi tunnustettava, että merkintöjen nykyiset tiedot ravintoaine- ja kaloripitoisuuksista eivät riitä selventämään elintarvikkeiden ja terveyden monitahoista suhdetta ja että nykyisistä merkinnöistä puuttuvat kokonaan tiedot elintarvikkeiden ympäristövaikutuksista. Vaikka useimmat kuluttajat tietävät, että heidän valinnoillaan on tietty vaikutus ympäristöön, tuotteen merkinnöissä ei ole saatavilla tietoa, joka ohjaisi kuluttajia tekemään kestäväpohjaisia valintoja. Komitea katsoo, että merkintöjen on oltava selkeät ja tarkoituksenmukaiset, mutta niiden laatiminen ei saisi olla liian monimutkaista ja työlästä elintarviketuottajien kannalta.

31. kehottaa komissiota kehittämään toimia elintarvikealan valvonnan ja tarkastusten lisäämiseksi, jotta voidaan pitää yllä elintarvikkeiden laatua ja torjua vilpillistä kilpailua. Tämä lisäisi tuotteiden uskottavuutta ja kuluttajien luottamusta.

Ympäristöystävällisiä julkisia hankintoja koskevat suuntaviivat

32. painottaa, että julkisilla hankinnoilla, joiden osuus EU:n bkt:stä on noin 14 prosenttia, saattaa olla voimakas vipuvaikutus pyrittäessä varmistamaan kestäväpohjaisempi (paikallinen ja luonnonmukainen) elintarvikehuolto oppilaitosten ja sairaaloiden ruokaloissa julkisen sektorin ateriapalvelusopimuksin. Nämä esimerkit voivat vahvistaa uudessa Habitat III -kaupunkikehitysohjelmassa esiin tuotua kaupunki- ja maaseutualueiden yhteyttä.

33. kehottaa Euroopan komissiota selventämään julkisten hankintasääntöjensä nykyisiä rajoituksia, jotta voidaan soveltaa kestävyyskriteereitä. EU:n kilpailulainsäädännössä kielletään alueelliset etuusjärjestelyt (esim. paikalliset elintarvikkeet) julkisissa hankintasopimuksissa.

Monitasoisen hallinnon lähestymistapa EU:n kestäväpohjaisen elintarvikepolitiikan käsitteen yhteydessä

34. kannattaa paikallisten elintarvikeneuvostojen perustamista paikallistasolla suunnitteluprosesseja varten. Niille kuuluisi myös sellaisia toimia kuin tuottajien ja kuluttajien tuominen yhteen, elintarvikepulasta kärsivien alueiden ja paikkakuntien kartoittaminen uusien markkinoiden sijoittamiseksi aluetasolla ja ennen kaikkea sen varmistaminen, että kansalaisten ääni tuodaan kuuluviin poliittisessa päätöksenteossa.

35. kiinnittää huomiota siihen, että strateginen suunnittelu alue- ja paikallistasolla on ratkaisevan tärkeää elintarvikejärjestelmän yleisen ympäristövaikutuksen vähentämiseksi. Tuotannon näkökulmasta on yleistä, että palvelut (tekniset ja rahoituspalvelut, tuotantopanokset, resurssit) eivät ole saatavilla samalla tavalla tuottajille kaupunkialueilla ja kaupunkien lähialueilla kuin maaseutualueilla.

36. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisille on annettava valtuudet käynnistää ja hallinnoida kohdennettuja ympäristötoimia, ja näille on annettava mahdollisuus tehdä alueellisia sopimuksia, jotka on allekirjoitettu yhdessä maataloustuottajien tai heidän edustajiensa kanssa ⁽⁷⁾.

37. on sitä mieltä, että elintarvikepolitiikan kestäväpohjaisuudessa alhaalta ylöspäin etenevään tarkastelutapaan olisi pyrittävä ennen kaikkea vahvojen paikallisten kehityskumppanuuksien ja paikallisyhteisöjen (alueiden ja kaupunkien) kautta ⁽⁸⁾ myös uuden kaupunkikehitysohjelman ⁽⁹⁾ mukaisesti.

38. kehottaa tukemaan nykyistä enemmän kaupunkien aloitteita, esimerkkinä Milanossa vuonna 2015 pidetyssä maailmannäyttelyssä ”Maapallon ruokkiminen – energiaa elämää varten” hyväksytty elintarvikepolitiikkaa koskeva kaupunkien sopimus, jotta edistetään reiluja, kestäväpohjaisia ja selviytymiskykyisiä elintarvikejärjestelmiä.

Bryssel 22. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽⁷⁾ Lausunto aiheesta ”Yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta ja maaseudun kehittämistä vuoden 2013 jälkeen koskevat säädösehdotukset”, CdR 65/2012 fin.

⁽⁸⁾ Suuntaa-antava lausunto aiheesta ”Lähi-ruokajärjestelmät”, CdR 341/2010 rev.

⁽⁹⁾ Uusi kaupunkikehitysohjelma (New Urban Agenda): Habitat III -päätösasiakirja.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Terveydenhuoltojärjestelmien yhdentyminen, yhteistyö ja suorituskyky”

(2017/C 272/05)

Esittelijä: Birgitta Sacrédeus (SE, EPP), Maakäräjäneuvos, Taalainmaan läänin maakäräjät

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Terveys Euroopassa

1. katsoo, että koko väestön hyvä terveys on tärkeää yhteiskunnan vaurauden ja hyvinvoinnin kannalta. Hyvä terveys on arvo sinänsä, ja samalla terve väestö edistää osaltaan taloudellista kehitystä – ja päinvastoin.
2. toteaa, että EU:n kansalaiset elävät entistä pidempään ja ovat terveempiä kuin koskaan aiemmin. Terveyttä koskevat erot ovat EU:ssa kuitenkin suuria eri jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä. Elinajanodote EU:ssa on ajan myötä noussut, mutta erot eri maiden, alueiden ja kuntien välillä ja niiden sisällä ovat edelleen suuria. Esimerkiksi ero niiden EU-maiden välillä, joissa on korkein ja alhaisin elinajanodote, on lähes yhdeksän vuotta (83,3 ja 74,5 vuotta vuonna 2014⁽¹⁾). Keskimääräisen elinajanodotteen kasvu johtuu mm. muuttuneista elintavoista, paremmasta koulutuksesta sekä paremmista mahdollisuuksista saada laadukkaita terveydenhuoltopalveluja.
3. toteaa, että terveydenhuolto ja sosiaalihuolto ovat laaja ja merkittävä yhteiskunnan ala, joka työllistää lukuisia ihmisiä ja auttaa osaltaan parantamaan, tervehtyttämään ja pidentämään monien ihmisten elämää. EU:n 28 jäsenvaltion terveydenhuoltojärjestelmät ovat kuitenkin keskenään erilaiset, ja niillä on käytettävissään erilaiset resurssit.
4. toteaa, että terveydellä ja terveyden edistämisellä on merkittävä asema YK:n vuoteen 2030 ulottuvissa yleismaailmallisissa kestävä kehityksen tavoitteissa, jotka hyväksyttiin vuonna 2015. Suurella osalla seitsemästätoista tavoitteesta on selkeä terveysulottuvuus, mutta yhdessä niistä (tavoite 3) kyse on erityisesti siitä, että varmistetaan terve elämä kaikille ihmisille ja edistetään heidän hyvinvointiaan kaikissa ikäryhmissä. Terveyden edistämistä pidetäänkin kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen peruspilarina. Nämä tavoitteet ovat myös sopusoinnussa WHO:n Euroopan alueen vuonna 2012 hyväksymän terveyttä ja hyvinvointia koskevan monialaisen toimintakehityksen (Health 2020) tavoitteiden kanssa.

EU:n toimivalta terveyden alalla

5. toteaa, että EU:n terveysalan toimissa tavoitteena on EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 168 artiklan mukaan parantaa kansanterveyttä, ehkäistä sairauksia ennakolta ja poistaa terveysriskejä. Tähän päästään muun muassa EU:n terveysohjelman, rakenne- ja investointirahastojen sekä tutkimusta ja innovointia koskevan puiteohjelman avulla sekä suojelemalla perusoikeuksia. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 35 artiklassa todetaan seuraava: ”Jokaisella on oikeus saada ehkäisevää terveydenhoitoa ja sairaanhoitoa kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisin edellytyksin. Ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu varmistetaan kaikkien unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa.”
6. toteaa, että EU:lla on tiettyä lainsäädäntövaltaa aloilla, jotka vaikuttavat kansanterveyteen tai liittyvät esimerkiksi rajatylittävään terveydenhuoltoon, mutta se laatii myös suosituksia aloilla, joilla EU:n lainsäädäntövalta on rajallinen. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä Euroopan komissio antaa maakohtaisia suosituksia, jotka joissakin tapauksissa koskevat terveydenhuoltoalaa.

⁽¹⁾ Health at a Glance: Europe 2016.

7. korostaa kuitenkin, että lähtökohtaisesti nimenomaan jäsenvaltiot päättävät itse siitä, miten terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut järjestetään, rahoitetaan ja muotoillaan. Monet jäsenvaltiot ovat päättäneet antaa pääasiallisen vastuun terveydenhoito- ja hoiva-alasta sekä kansanterveystyöstä paikallis- ja alueviranomaisille. Myös maissa, missä on valtakunnallinen terveydenhuoltojärjestelmä, vastuu sosiaalipalveluista ja sosiaalitoimesta on usein paikallistasolla.

”Terveydentila EU:ssa”

8. suhtautuu myönteisesti komission kesäkuussa 2016 esittelemään aloitteeseen ”Terveydentila EU:ssa”. Tavoitteena on koota yhteen kansainvälistä asiantuntemusta terveysalaa koskevien maakohtaisten ja EU:n laajuisten tietojen kartuttamiseksi sekä jäsenvaltioiden tukemiseksi niiden päätöksenteossa ⁽²⁾.

9. toteaa, että marraskuussa 2016 OECD ja komissio esittelivät selvityksen Health at a Glance: Europe 2016. Selvitys sisältää paitsi tilastoja, jotka osoittavat suuria terveyseroja, terveyteen vaikuttavissa tekijöissä, terveydenhuoltomenoissa sekä hoidon tehokkuudessa, laadussa ja saatavuudessa, myös analyysejä terveysongelmien vaikutuksista työmarkkinoihin ja tarpeesta vahvistaa perusterveydenhuollon järjestelmiä.

10. painottaa olevan tärkeää, että Euroopan komissio kutsuu alue- ja paikallisviranomaiset osallistumaan tulevaan työskentelyyn ja tiedustelee niiden näkemyksiä terveydenhuoltojärjestelmien tulevasta kehittämisestä muun muassa siitä syystä, että esimerkit hyvistä käytännöistä ovat usein paikallisia tai alueellisia.

Useita merkittäviä haasteita

11. toteaa, että EU:n jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmien on vastattava useisiin merkittäviin haasteisiin, joista eräät ovat ilmeisempiä tietyissä jäsenvaltioissa kuin toisissa:

- a. terveyteen liittyvä epätasa-arvo ja terveydenhuollon eriarvoinen saatavuus – eroja, joilla on usein sosioekonomisia ja maantieteellisiä syitä
- b. uudenlainen sairaustilanne, jossa kroonisten sairauksien osuus terveydenhuollon kustannuksista on erittäin suuri – WHO:n mukaan 86 prosenttia kuolemantapauksista Euroopan alueella johtuu viidestä yleisimmästä kroonisesta tarttumattomasta taudista (diabetes, sydän- ja verisuonitaudit, syöpä, krooniset hengityselinten sairaudet, mielisairaudet), jotka ovat usein seurausta epäterveellisistä elintavoista – tupakointi, liiallinen alkoholinkulutus, huonot ruokailutottumukset ja liikunnan puute. Nämä tekijät aiheuttavat myös ylipainoisuutta ja lihavuutta, jotka ovat yhä yleisempiä ongelmia erityisesti lasten ja nuorten keskuudessa.
- c. väestön ikääntyminen ja yhtä tai useampaa kroonista sairautta sairastavien iäkkäiden ihmisten monilukuisuus (ikäntyneet monisairaant)
- d. tartuntataudit ja jatkuva huoli maailmanlaajuisista pandemioista – Kasvava globalisaatio merkitsee yhä suurempaa riskiä erityyppisten terveysuhkien leviämisestä.
- e. huomattavan monien potilaiden sairastuminen puutteellisen potilasturvallisuuden takia muun muassa hoitoon liittyviin infektioihin
- f. antibioottiresistenssi kasvavana kansanterveydellisenä ongelmana, joka lisää sairastavuutta ja kuolleisuutta mutta aiheuttaa myös merkittäviä kustannuksia terveydenhuoltoalalla
- g. pula terveydenhuoltoalan henkilöstöstä – Monissa osissa Eurooppaa ongelmana on kouluttaa/rekrytoida/pitää palveluksessa riittävä määrä päteviä henkilöitä.

⁽²⁾ Kaksivuotinen aloite, joka toteutetaan yhteistyössä OECD:n, Euroopan terveysjärjestelmien ja -politiikkojen seurantakeskuksen ja jäsenvaltioiden kanssa, käsittää neljä vaihetta:

- asiakirjan Health at a Glance: Europe 2016 julkaiseminen (marraskuu 2016)
- maakohtaiset ”terveysprofiilit” kunkin EU-maan erityispiirteiden ja haasteiden valottamiseksi (marraskuu 2017)
- analyysit, joissa edellä mainittujen kahden vaiheen pohjalta esitetään tiivistetty katsaus ja nivotaan tulokset EU:n laajempaan toimintaohjelmaan ja keskitytään yleisiin toimintaa koskeviin kysymyksiin sekä vastavuoroisen oppimisen mahdollisuuksiin (marraskuu 2017)
- mahdollisuus vapaaehtoiseen parhaiden käytänteiden vaihtoon, jota jäsenvaltiot voivat esittää tarkastellakseen oman maansa tilanteeseen liittyviä erityisiä näkökohtia (marraskuusta 2017 lähtien).

- h. kansalaisten kasvaneet odotukset ja vaatimus yksilökeskeisestä hoidosta
- i. terveydenhuoltojärjestelmiin kohdistuva paine vähentää kustannuksia ja lisää kustannustehokkuutta, sillä terveydenhuoltomenot ovat suuret ja niiden odotetaan kasvavan
- j. uusien hyvinvointiteknologioiden mahdollinen panos monien ihmisten terveyden parantamisessa – Innovaatiot vähentävät tiettyihin terveysongelmiin liittyviä kustannuksia samalla kun entistä paremmat mahdollisuudet hoitaa tiettyjä sairauksia ja terveydentiloja voivat johtaa kustannusten lisääntymiseen.
- k. muuttoliikkeen ja etenkin monissa tapauksissa traumatisoituneiden pakolaisten muuttoliikkeen kasvu, joka muun muassa edellyttää soveltuvan psykiatrisen, psykoterapeuttisen ja psykosomaattisen hoidon saatavuuden lisäämistä
- l. ympäristön ja ilmaston muutosten kielteiset vaikutukset ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin
- m. työelämän vaativuudesta ja työ- ja yksityiselämän epätasapainosta johtuvat psyykkiset ja fyysiset terveysongelmat.

Toimenpiteet näihin haasteisiin vastaamiseksi

12. katsoo, että terveyteen liittyvän yhdenvertaisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että terveydenhuoltopalvelut ovat kaikkien saavutettavissa. Terveydenhuollon riittävä ja kestäväpohjainen rahoitus on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa asianmukainen kattavuus, saatavuus ja laatu. On torjuttava epävirallisia maksuja ja muunlaista korruptiota terveydenhuollon piirissä, sillä niillä on kielteisiä vaikutuksia terveydenhuollon saatavuuteen ja tehokkuuteen.

13. toteaa, että krooniset sairaudet hallitsevat tautitaakkaa ja aiheuttavat suurimman osan terveydenhuollon ja muiden sosiaaliturvajärjestelmien kustannuksista. Kestäväpohjaisuuden varmistamiseksi pitkällä aikavälillä terveydenhuoltojärjestelmiä on muutettava, jotta ne kykenevät käsittelemään paremmin kroonisia sairauksia, ja samalla kestävämpien kustannuskehitys on pysäytettävä. Monet krooniset sairaudet ovat ehkäistävissä elintapoja muuttamalla, ja asianmukaisin toimin voidaan jarruttaa kroonisille sairauksille tyypillistä tilanteen heikkenemistä.

14. kiinnittää erityistä huomiota mielenterveyden ongelmiin. Mielenterveydelle on annettava samanlainen painoarvo kuin fyysiselle terveydelle. Mielenterveysongelmia käsitellään usein menestyksellisesti avohoidon piirissä. Hyvä mielen-terveys perustuu usein hyvin sosiaalisiin suhteisiin perheeseen, lähimmäisiin ja muihin ihmisiin nähden, hyvään elin- ja työympäristöön sekä tunteeseen elämän mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä.

15. katsoo, että ennaltaehkäiseville ja terveyttä edistäville toimille on pantava entistä suurempi paino ja että terveydenhuollon on perustuttava entistä enemmän osaamiseen ja näyttöön. Yhteistyötä terveydenhuolto- ja hoiva-alan välillä on parannettava, jotta erityisesti iäkkäiden ja vammaisten elämää voidaan parantaa. Terveys- ja sosiaalialan palvelujen yhdistäminen siten, että painopisteenä on yksilöllinen arviointi ja hoidon jatkuvuus, on osoittautumassa hyödylliseksi tässä. Koska elintavat muovautuvat jo varhaisessa iässä, perheellä ja koululla on merkittävä ennalta ehkäisevä rooli.

16. yhtyy asiakirjassa Health at a Glance: Europe 2016 esitettyihin näkemyksiin, joiden mukaan EU-maiden on vahvistettava perusterveydenhuollon järjestelmää vastatakseen ikääntyvän väestön tarpeisiin, luodakseen entistä parempia hoitoketjuja ja torjuakseen sairaalahoidon tarpeetonta käyttöä. On tehtävä investointeja perusterveydenhuoltoon, avohoitoon ja kotihoitoon, ja pitkälle erikoistunut sairaalahoido olisi keskitettävä laatuun liittyvistä syistä. Sairaaloihin kohdistuvan paineen vähentämiseksi on varmistettava mahdollisuus saada perusterveydenhuollon palveluja myös tavanomaisen työajan ulkopuolella. On tärkeää kehittää monialaisia lähestymistapoja. Perusterveydenhuollon henkilöstön tulee olla ennaltaehkäisevien ja terveyttä edistävien toimien sekä kroonisten sairauksien hoidon asiantuntijoita.

17. toteaa, että sosiaalitoimen järjestelmissä on huomattavia eroja EU:n jäsenvaltioiden välillä. Suuria eroja on siltä osin, mikä on julkisen rahoituksen osuus ja tarjotaanko sosiaalipalveluja kotiympäristössä vai erityisten rakenteiden puitteissa. Tasavertaisuuden saavuttaminen terveyden alalla vaatii, että kaikilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää laadukkaita sosiaalitoimen palveluita. On tärkeää antaa omaishoitajille tukea. Vapaaehtoisjärjestöt voivat toteuttaa merkittäviä täydentäviä toimia.

18. kehottaa valtiollisia viranomaisia kiinnittämään huomiota paikallis- ja alueviranomaisten tärkeään rooliin siirtymisessä sairaalapainotteisesta hoidosta avohoitoon, jotta annetaan mahdollisuudet kehittää luovia, ennaltaehkäiseviä toimintoja, varhaishoitopalveluja ja pitkäaikaishoitovaihtoehtoja reagoivaan hoitoon keskittymisen sijaan.

19. yhtyy julkaisussa Health at a Glance: Europe 2016 esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan toimia on tehostettava työikäisten kroonisten sairauksien ehkäisemiseksi. Krooniset sairaudet johtavat työllisyyden laskuun, tuottavuuden heikkenemiseen, eläkkeelle siirtymisen aikaistumiseen, tulojen alenemiseen ja ennenaikaiseen kuolemaan. Asianmukaisella fyysisellä ja henkisellä työympäristöllä on keskeinen merkitys, jotta voidaan torjua työperäisiä sairauksia ja vammoja ja vähentää sairauspoissaoloja ja sairaudesta johtuvaa työttömyyttä. Tästä syystä vuorovaikutusta terveys- ja työmarkkina-politiikan välillä on lisättävä ja on huolehdittava siitä, että työmarkkinaosapuolet kutsutaan mukaan toimintaan. On tärkeää, että toimenpiteet terveyden alalla nähdään investointina ennemminkin kuin kustannuksena.

20. korostaa, että on ryhdyttävä toimiin, jotta vammaisilla olisi mahdollisuus työskennellä omista henkilökohtaisista edellytyksistään käsin. Asianmukaisesti toimivalla kuntoutuksella on huomattava merkitys, jotta mahdollistetaan sairaiden ja loukkaantuneiden henkilöiden nopea paluu takaisin työelämään.

21. katsoo, että olisi painotettava enemmän kysymyksiä, jotka liittyvät potilaiden voimaannuttamiseen ja yksilökeskeiseen hoitoon⁽³⁾. Potilaat ovat nykyisin yleisesti ottaen paremmin selvillä asioista, ja monet ihmiset haluavat voida valita terveydenhuoltopalvelun tarjoajan ja pyytävät tietoja saatavuudesta ja laadusta. Terveydenhuoltojärjestelmien onkin autettava ihmisiä huolehtimaan omasta terveydestään – elämään terveesti, tekemään tietoon perustuvia valintoja hoidosta ja terveydenhuollon tarjoajista, harjoittamaan itsehoitoa ja välttämään lääketieteellisiä komplikaatioita.

22. painottaa samanaikaisesti, että on tärkeää, että yhteisesti rahoitettua hoitoa annetaan tarpeiden mukaan eikä yksittäisten potilaiden omien toiveiden pohjalta, mikä saattaisi johtaa terveydenhuoltopalvelujen ja hoidon liikakäyttöön.

23. toteaa, että on myös kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota hoidon laatuun ja lääketieteellisiin tuloksiin. Massadatan (big data) keräämisen, avoimuuden ja yhteisiin indikaattoreihin perustuvien avointen vertailujen avulla voidaan kannustaa parannuksiin ja kartoittaa terveysalan investointien vaikutuksia.

24. toteaa, että jotta varmistetaan, että saatavilla on hyvin koulutettuja hoito- ja hoiva-alan työntekijöitä, tarvitaan suunnittelua ja koordinoitua terveydenhuoltoalan ja koululaitoksen välillä sekä hyviä mahdollisuuksia ammattitaidon kehittämiseen. Nykyisin työntekijöistä on pula useissa eri ammattiryhmissä, eri ammatit ovat jakautuneet maantieteellisesti epätasaisesti ja eri ammattiryhmien välillä vallitsee epätasapaino. On muun muassa koulutettava aiempaa enemmän yleislääkäreitä⁽⁴⁾ ja onnistuttava pitämään kiinni osaajista. Voidakseen rekrytoida työntekijöitä ja pitää heidät palveluksessa työnantajien on tarjottava hyvä työympäristö ja hyvät työehdot. Toiminnan kehittämiseksi työnantajien tulisi luoda moniammatillisia ryhmiä ja vaihdella työtehtäviä (task shifting) sairaanhoitajien ja muiden ammattiryhmien roolien vahvistamiseksi. Alueiden komitea toivoo, että komission toimet Euroopan solidaarisuusjoukkojen (European Solidarity Corps) luomiseksi voivat osaltaan saada yhä useammat nuoret kiinnostumaan työskentelystä terveydenhuoltoalalla.

25. pitää tervetulleena lääketieteellisten teknologioiden kehittämistä ja uusien lääkkeiden käyttöön ottamista. Investoinneilla tutkimukseen ja innovointiin on terveydenhuollon kehittämisen kannalta perustavanlaatuinen merkitys. Apuvälineiden käytön ja uusien teknologioiden kehittämisen avulla voidaan myös lisätä hoitoa tarvitsevien itsenäisyyttä.

26. katsoo, että tärkein väline terveydenhuollon tehostamiseksi on digitaalitekniikka, joka tarjoaa uusia mahdollisuuksia ennaltaehkäisyyn, havaitsemiseen, diagnosoimiseen, hoitoon, tiedottamiseen ja viestintään. Innovoinnin etenemisnopeus alalla on suuri. Vaikka usein onkin perusteltuja syitä pohtia tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa, terveydenhuoltoala on ollut kuitenkin aivan liian usein hidas hyödyntämään uuden tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Tietosuojalainsäädäntö on muotoiltava siten, että se ei haittaa tehokasta terveydenhuoltoa, seuranta ja tutkimusta. Samalla on turvattava yksityisyyden suoja.

⁽³⁾ Lähestymistapa, jossa potilas ja hänen omaisensa ovat aktiivisia ja osallistuvat hoidon suunnitteluun ja toteutukseen ja jossa potilasta tarkastellaan hänen pelkkää sairautaan kokonaisvaltaisemmin.

⁽⁴⁾ Health at a Glance: Europe 2016.

27. katsoo, että digitalisointi merkitsee samalla, että terveydenhuollon työskentelytavat ja organisointi muutetaan perusteellisesti. Vaikutuksia kohdistuu eri henkilöstöryhmien välisiin voimasuhteisiin sekä potilaiden ja henkilöstön väliseen voimatasapainoon. Sähköisen terveydenhuollon ja terveystieteen mobiilisovellusten järjestelmät voivat antaa potilaille aiempaa paremmat mahdollisuudet vaikuttaa omaan terveyteensä ja saamaansa hoitoon ja ottaa niistä entistä suurempi vastuu. Itsehoitoa lisäämällä potilaat voivat vähentää lääkärikäyntejä, mikä usein parantaa potilaiden tyytyväisyyttä ja mahdollistaa samalla terveydenhuollon kustannusten pitämisen alhaisina. Digitalisointia lisäämällä voidaan myös osaltaan parantaa palveluita syrjäseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla.

28. toteaa, että uusilla lääkkeillä on tärkeä rooli terveydenhuoltoalan kehittämisessä. Uudet ja parannetut diagnosointimenetelmät mahdollistavat yksilölliset hoidot ja lääkkeet vähäisemmin sivuvaikutuksien ja paremmin lääketieteellisin tuloksin. Terveydenhuollon kustannustehokkuuden lisäämiseksi on kuitenkin tärkeää puuttua lääkkeiden korkeisiin hintoihin ja lääkkeiden liialliseen määräämiseen. Alueiden komitea kannattaa aloitteita, joissa pyritään jäsenvaltioiden väliseen vapaaehtoiseen yhteistyöhön lääkkeiden hankintojen, hinnoittelun ja saatavuuden alalla.

29. kannustaa pyrkimään tehokkaammin hyödyntämään mahdollisia taloudellisia ja laadullisia etuja, joita saadaan yhteistyöstä kalliiden ja/tai erittäin pitkälle erikoistuneiden lääkinnällisten laitteiden alalla.

30. katsoo, että on jatkettava monilla eri tahoilla tehtäviä määrätietoista ponnistelua potilasturvallisuuden vahvistamiseksi. Toimia tarvitaan myös antibioottiresistenssin torjumiseksi muun muassa niin, että rajoitetaan antibioottien käyttöä, kehitetään uusia antibiootteja ja omaksutaan kokonaisvaltainen lähestymistapa, joka kattaa sekä eläinten että ihmisten terveyden. Lisäksi tarvitaan erityistoimia hoitoon liittyvien infektioiden torjumiseksi. Tehokkaan tartuntasuojan ylläpitämiseksi on tärkeää taata kaikille Euroopassa asuville yhtäläinen ja optimaalinen suoja sellaisia tauteja vastaan, jotka voidaan torjua rokottein.

31. pitää erittäin tärkeänä, että jäsenvaltioiden terveydenhuolto- ja sosiaaliviranomaiset kiinnittävät huomiota monien vastasaapuneiden muuttajien haavoittuvaan asemaan ja ryhtyvät toimenpiteisiin hoitotarpeisiin vastaamiseksi esimerkiksi mielenterveyden ongelmien alalla.

32. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on ratkaisevan tärkeä rooli suojautumisessa ympäristöön liittyviltä riskitekijöiltä ja terveyden edistämiseksi. Paikallisviranomaisilla on usein ensisijainen vastuu ympäristönsuojelusta, ilmanlaadusta, jätehuollosta, yhdyskuntasuunnittelusta, julkisesta liikenteestä, vesi- ja jätevesihuollosta, virkistytymiseen tarkoitetuista viheralueista, elintarviketurvallisuudesta jne. Terveydenhuolto ja sosiaalihuolto voivat antaa oman panoksensa esimerkiksi niin, että käytetään turvallisia ja ympäristöystävällisiä tuotteita, huolehditaan asianmukaisesti toimivasta jätehuollosta ja vähennetään energian- ja vedenkulutusta.

Toimenpiteet EU:n tasolla

33. kannattaa eurooppalaista terveydenhuoltoalan yhteistyötä, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden oikeus päättää itse siitä, miten terveydenhuolto muotoillaan, järjestetään ja rahoitetaan. Vaikka haasteet ovat yhteisiä, ratkaisut ovat usein erilaisia. EU:n tulee tukea jäsenvaltioita ja niiden paikallis- ja alueviranomaisia kansanterveyden edistämiseen ja terveydenhuollon kehittämiseen tähtävissä toimissa. EU:n on toimittava toissijaisuusperiaatteen pohjalta ja kunnioitettava eroja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmissä.

34. toteaa, että samanaikaisesti EU:n intressissä on edistää terveyttä ja vähentää terveyteen liittyvää eriarvoisuutta, sillä tämä on edellytys myös taloudellisten ja sosiaalisten erojen kaventamiseksi Euroopassa. EU:n on työskenneltävä entistä johdonmukaisemmin "terveys kaikissa toimintapolitiikoissa" -periaatteen pohjalta.

35. korostaa tarvetta jatkaa EU:n koheesipolitiikan rahoitusta vuoden 2020 jälkeen muun muassa terveydenhuoltoinfrastruktuurin, sähköisten terveyspalvelujen ja terveydenedistämishelmien alalla alueellisen kehityksen edistämiseksi ja sosiaalisten ja taloudellisten erojen pienentämiseksi. EU:n varoin rahoitettujen hankkeiden tehokkuutta tulee tutkia kansanterveyden ja asianomaisten alueiden taloudellisen kehityksen näkökulmasta ⁽⁵⁾.

(5) CDR 260/2010.

36. katsoo, että rajatylittävän yhteistyön avulla voidaan osaltaan kehittää eurooppalaisia terveydenhuoltojärjestelmiä. On perusteltua, että EU:lla on tiettyä lainsäädäntövaltaa kysymyksissä, jotka liittyvät rajatylittäviin terveysuhkiin ja rajatylittävään terveydenhuoltoon, mutta muilta osin EU:n on toiminnassaan keskityttävä jäsenvaltioiden toimien tukemiseen sekä toimenpiteisiin, joilla edistetään laadun kehittämistä. EU voi tällöin esimerkiksi esittää suosituksia, käynnistää ja rahoittaa kehityshankkeita, edistää yhteistyötä raja-alueilla, tukea osaamisen ja kokemusten vaihtoa, yleistää hyviä esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä, osallistua entistä aktiivisemmin avoimia vertailuja koskevaan työskentelyyn sekä arvioida terveydenhuoltojärjestelmien tehokkuutta yhteistyössä muun muassa WHO:n ja OECD:n kanssa. Tässä yhteydessä on tärkeää selvittää eri terveydenhuoltopalvelujen vaikutuksia yksittäisten potilaiden terveyteen ja kansanterveyteen.
37. ehdottaa tässä yhteydessä, että Euroopan komissio perustaa Erasmus-kaltaisen ohjelman terveydenhuollon ammattilaisille.
38. pitää terveysjärjestelmien suorituskyvyn arvioinnista vastaavan asiantuntijaryhmän valitsemaa painopistealaja (yhdistetyt hoitopalvelut, pääsy terveydenhuollon piiriin ja tasa-arvo, perusterveydenhuolto, terveysvaikutukset / tehokkuus, krooniset sairaudet ja hoidon laatu) yhtä lailla pätevinä myös valtiotasoa alempana ja on valmis tekemään yhteistyötä asiantuntijaryhmän kanssa paikallis- ja aluetason asiantuntemuksen tuomiseksi esiin.
39. pyytää siksi mahdollisuutta osallistua tarkkailijana komission ja jäsenvaltioiden syyskuussa 2014 neuvoston pyynnöstä perustaman terveysjärjestelmien suorituskyvyn arvioinnista vastaavan asiantuntijaryhmän työhön.
40. katsoo, että EU:n on muun muassa tuettava työskentelyä kroonisten sairauksien ehkäisemiseksi, tuettava innovointia tieto- ja viestintäteknologia-alalla ja nykyaikaisen tieto- ja viestintäteknologian käyttöä, edistettävä yhä tiiviimpää eurooppalaista yhteistyötä lääketieteellisten menetelmien arvioinnissa ja osallistuttava jatkossakin maailmanlaajuisiin ponnisteluihin antibioottiresistenssin torjumiseksi. Alueiden komitea suhtautuukin myönteisesti esimerkiksi antibioottiresistenssin torjumisen uuteen toimintasuunnitelmaan, jonka komissio aikoo esitellä vuoden 2017 aikana.
41. muistuttaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita niiden sitoumuksesta laatia ennen vuoden 2017 puoliväliä mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallinen toimintasuunnitelma, ”joka perustuu yhteinen terveys -lähestymistapaan ja on WHO:n maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman tavoitteiden mukainen”, ja kehottaa terveysministeriöitä osallistamaan paikallis- ja alueviranomaiset suunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen.
42. toteaa, että EU:n kansalaisilla on EU:n tuomioistuimen antamien tuomioiden ja vuonna 2011 annetun potilaiden liikkuvuutta koskevan direktiivin nojalla entistä paremmat mahdollisuudet hakeutua hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Tämä on myönteistä muun muassa niiden potilaiden kannalta, joilla on diagnosoitu harvinainen sairaus tai jotka tarvitsevat erityisen vaativaa hoitoa, jota ei ole saatavissa kotimaassa. Alueiden komitea kannattaa näin ollen komission toimia tavoitteena luoda eurooppalaisia osaamisverkostoja EU-maissa terveydenhuoltopalvelujen tarjoajia ja osaamiskeskustoja varten pitkälle erikoistuneen sairaanhoidon edistämiseksi.
43. katsoo, että EU:n on ”Terveyden tila EU:ssa” -aloitteen yhteydessä tuotava esiin hyviä esimerkkejä tehokkaasta, laadukkaasta terveydenhuollosta, selvitettävä, minkälaiset terveydenhuoltojärjestelmien organisaatiomuodot tukevat erityisen hyvin tehokasta ja laadukasta terveydenhuoltoa ja tarkasteltava sitä, miten laadukas terveydenhuolto voi pienentää sosiaalipalvelujen tarvetta. Alueiden komitea korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää tuoda esiin tehokkaiksi osoittautuneita paikallisia ja alueellisia organisointimalleja.

Bryssel 22. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Älykkään erikoistumisen strategiat (RIS3): alueisiin ja alueiden väliseen yhteistyöhön kohdistuvat vaikutukset”

(2017/C 272/06)

Esittelijä: Mikel Irujo Amezaga (ES, EA), Navarran edustuston johtaja Brysselissä

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. muistuttaa, että sekä neuvosto että Euroopan parlamentti ovat todenneet, että älykkään erikoistumisen strategiat (RIS3) voivat olla tehokkaita välineitä auttaakseen osaltaan vastaamaan yhteiskunnallisiin haasteisiin ja edistääkseen innovointia, investointeja ja kilpailukykyä sosioekonomisten ja alueellisten erityispiirteiden pohjalta.
2. korostaa olevan tärkeää, että asetuksessa (EU) N:o 1303/2013 älykkään erikoistumisen strategioiden on vahvistettu olevan ennakkoehto, ja on tyytyväinen siihen, että S3:n laadintapuitteet antavat tilaa alueelliselle lähestymistavalle ja mahdollistavat näin alueellisten olosuhteiden huomioon ottamisen.
3. toteaa, että alueet ovat lähteneet mukaan S3-aloitteeseen, koska se oli hyödyllinen menetelmä aluekehityksen toteuttamiseksi tehokkaammin ja tuloksellisemmin. Alueet haluavat jatkaa tätä toimintaa, joka perustuu toissijaisuusperiaatteeseen ja alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan. Ne haluavat säilyttää vapauden valita alueelliset erikoistumisalansa. S3-strategioiden kehittämisessä on jatkossakin otettava ensisijaisesti huomioon halu vahvistaa aluekehitysdynamiikkaa ja luoda työpaikkoja alueille.
4. painottaa, että ohjeissa ja suuntaviivoissa älykkään erikoistumisen strategian laatimiseksi on noudatettava toissijaisuusperiaatetta ja että alueille on annettava riittävästi liikkumavaraa, jotta ne voivat vastata erityishaasteisiin.

Älykkään erikoistumisen strategioiden kehittäminen

5. muistuttaa, että on varmistettava kaikkien niiden hallintotasojen – toisin sanoen valtio- ja aluetason, aluetasoa alemman tason ja/tai paikallistason – osallistuminen, jotka ovat toimivaltaisia ja jotka toteuttavat toimia strategian kattamilla aloilla, ja että tämä käsittää nk. quadruple helix -mallin ⁽¹⁾ keskeiset toimijat elinkeinoelämän, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä kansalaisten rooleja korostaen, vaikka osallistuvien organisaatioiden täsmällinen yhdistelmä riippuukin alueellisesta kontekstista.
6. katsoo, että RIS3-strategiat tarjoavat alue- ja paikallishallinnoille lisäarvoa synnyttämällä alojen ja alueiden välisiä yhteisiä hankkeita ja investointeja, jotka ovat erityisen suotuisia teollisuuden uudistamisen kannalta.
7. tähdentää, että älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämisessä kaikkien sidosryhmien tulee olla osallisia niin, että niitä kannustetaan toimimaan yhdessä yhteisen vision pohjalta. Prosessin on edistettävä monitasoista hallintoa ja autettava luomaan luovaa ja sosiaalista pääomaa alueella.
8. katsoo, että älykkään erikoistumisen strategioiden suunnittelussa ja jatkuvassa tarkistamisessa on noudatettava vuorovaikutteista hallintoprosessia, joka tukee yrittäjyyttä edistävää prosessia ja jota täydentää prosessi, jossa yhdistyvät ylhäältä alaspäin ja alhaalta ylöspäin suuntautuvat prosessit ja joissa on otettava soveltuvalla tavalla mukaan myös tarkoituksenmukaisiksi katsottujen kanavien kautta edustettuina olevat kansalaiset.
9. huomauttaa, että velvollisuus huolehtia siitä, että prosessi on osallistava, perustuu asetuksen (EU) N:o 1303/2013 liitteen I kohtaan 4.3. Tästä huolimatta osallistava prosessi on monissa tapauksissa edelleen riittämätön. Komitea kehottaakin komissiota kannustamaan asianomaisia valtiollisen, alueellisen ja paikallisen tason sidosryhmiä huolehtimaan tämän säännöksen tehokkaasta noudattamisesta.

⁽¹⁾ Toisin sanoen kansalliset tai alueelliset hallintoviranomaiset ja sidosryhmät, kuten yliopistot ja muut korkea-asteen oppilaitokset, yritykset ja työmarkkinaosapuolet sekä myös kansalaiset yrittäjyyttä edistävässä prosessissa.

10. muistuttaa, että älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämiseksi myös johtajuus ja poliittinen konsensus ovat toivottavia, ja siksi kaikkien tai useimpien edustuksellisten poliittisten voimien sekä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden aktiivinen osallistuminen on suositeltavaa.

11. katsoo, ettei RIS3-strategioissa pidä rajoittaa ainoastaan tutkimusta, innovointia ja yritysten kehittämistä koskeviin kysymyksiin. Uutta osaamista koskevan EU:n strategian ("Uusi osaamisen ohjelma Euroopalle") hengessä RIS3-strategioissa on paneuduttava myös uuden osaamisen, oppimisen ja koulutuksen kehittämiseen kaikille kansalaisille ja etenkin nuorille, työntekijöille ja työttömille. Komitea pitää lisäksi tärkeänä edistää koulutus- ja kehittämisohjelmia erityisesti alueilla, joilla on vähän kokemusta tällä alalla, tuomalla esiin alakohtaisia menestystarinoita, joita voidaan käyttää vertailukohtina muille alueille, sekä kehottamalla ryhtymään yhteistyötoimiin innovatiivisten alueiden ja kehityksestä jälkeen jääneiden alueiden välillä.

12. katsoo, että älykästä erikoistumista koskevat aluekohtaiset valinnat voivat myös kannustaa vahvistamaan tiettyjä unionin toimintapolitiikkoja. Esimerkiksi monet alueet ovat päättäneet kehittää meriasioihin liittyviä älykkäitä erikoistumisaloja horisontaalisesti ja monialaisesti, kun taas näihin asioihin liittyvät unionin toimintapolitiikat eivät ole yhtä jäsenneiltyä, mikä rajoittaa niiden tukivalmiuksia ja tehokkuutta.

13. korostaa, että niiden alojen asettaminen etusijalle, joilla alueella on kilpailuetu, on oltava yhdenmukaista Lissabonin strategiaan keskeisesti kuuluvien monialaisten tavoitteiden kanssa (nuorten koulutus ja työnsaanti, naisten ja miesten tasa-arvo, investoinnit korkea-asteen koulutukseen ja tutkimukseen, pk-yritysten innovoinnin tukeminen kaikilla alueellisen talouden aloilla, sosiaalisen ja ekologisen innovoinnin tukeminen jne.). On välttämätöntä, että unionin toimintapolitiikoilla voidaan jatkossakin tukea näitä Lissabonin strategian perustavoitteita samalla kun vahvistetaan S3-strategioiden asemaa, sillä vaikka tällä alalla on edistytty merkittäväällä tavalla, kyseisten tavoitteiden saavuttamisessa on vielä tekemistä kaikilla Euroopan alueilla.

14. korostaa erikoistumis- ja innovointistrategioiden merkitystä maaseutualueiden kestäväälle kehitykselle ja painottaa, että koulutus on tärkeää paikallisten yhteisöjen ja arvojen tarjoaman potentiaalin ja kapasiteetin havaitsemiseksi ja hyödyntämiseksi.

15. muistuttaa edellä mainituissa asetuksissa säädettävän, että älykkään erikoistumisen strategioihin on sisällyttävä "seurantamekanismi", jonka tulisi mahdollistaa kuhunkin älykkään erikoistumisen strategian prioriteettiin suunniteltujen muutosten havaitseminen ja seuranta asianmukaisesti valittujen tulosindikaattorien avulla. Lisäksi sen tulisi edistää parhaiden käytänteiden vaihtoa. Komitea pitää tärkeänä, että erityistä huomiota kiinnitetään seurantaan ja arviointiin. Olisikin luotava suuntaa-antava ja joustava yhteinen kehys, joka mahdollistaa kuhunkin älykkään erikoistumisen strategian prioriteettiin suunniteltujen muutosten havaitsemisen ja seurannan ja jonka avulla alueet voivat kehittää omia seurantamekanismejaan ja räätälöityjä indikaattoreita tilanteensa ja tarpeidensa mukaisesti. Seurantamekanismi mahdollistaa sen, että alueet voivat jatkuvasti kehittää strategiaansa näytön pohjalta. Koska mekanismi riippuu olennaisesti kulloisenkin älykkään erikoistumisen strategian ominaispiirteistä, sen määrittelyn tulisi olla osa strategian kehittämistä. Viimeksi mainittu näkökohta huomioon ottaen komitea ehdottaakin, että voitaisiin harkita useisiin rahoituslähteisiin perustuvaa erityismäärärahaa, jolla tuettaisiin joustavaa ja yhdenmukaista täytäntöönpanomenettelyä, joka olisi yhteinen kaikille toimijoille ja joka kattaisi myös analysoinnin, seurannan, arvioinnin ja jatkotoimet.

16. katsoo lisäksi, ettei RIS3-strategioissa tulisi rajoittaa pelkästään innovointiin ja tutkimukseen, vaan niitä olisi syytä laajentaa, jotta ne kehittyisivät tulevaisuudessa entistä kokonaisvaltaisemmiksi alueellisen kehittämisen strategioiksi, jotka kattavat muitakin näkökohtia, kuten koulutuksen.

17. toteaa nykytilanteen ja ehdottaa, että kehitetään yhteinen suuntaa-antava seurantakehys, joka toimisi vertailukohtana kullekin alueelle, niin että ne laativat omat seurantakehyksensä huomioiden alueiden ominaispiirteet ja mahdollistaen myös alueiden omat arviointi- ja seurantatavat.

18. antaa tunnustusta S3-foorumien toimista teknisen avun ja välineiden kehittämisen alalla, vaikka yhteinen suuntaa-antava kehys edistäisikin paremmin yhtenäisyyttä älykkään erikoistumisen strategioiden täytäntöönpanossa ja seurannassa.

19. kehottaa asteittaiseen ja varovaiseen etenemiseen S3-strategioiden arvioinnissa, sillä kyse on uudesta toimintapolitiikasta, jonka kehittäminen ja toteuttaminen on monimutkaista ja jonka kaikki vaikutukset ovat nähtävissä vasta vuosien kuluessa. Ensimmäisenä onnistumisen indikaattorina on oltava priorisoinnin ja paikallisen osallistumisen toteutuminen. Alueet on otettava tiiviisti mukaan määrittelemään ja ohjaamaan arviointijärjestelyjä.

20. pyytää komissiota julkaisemaan hyvissä ajoin ennen seuraavaa ohjelmakautta ehdot strategioiden laatimiselle. Ohjeiden esittäminen ohjelmakauden jo alettua, kuten tapahtui nykyisten ennakkoehtojen kohdalla, ei ole toimiva ratkaisu täytäntöönpanevien tahojen kannalta.

21. suosittaa tiivistä kytköstä EAKR:n alueellisten toimenpideohjelmien seurantaan – silloin kun näillä toimenpideohjelmilla on merkittävä rooli tutkimus- ja innovointistrategian täytäntöönpanossa – ja siinä kehitettyjen yhdenmukaistettujen alueellisten kriteerien hyödyntämiseen ottaen kuitenkin kattavasti huomioon alueelliset erityispiirteet. Euroopan komission määritelmän⁽²⁾ mukaan ne voidaan ryhmitellä (laadullisiksi ja määrällisiksi) ”resurssi-indikaattoreiksi”, ”tuotosindikaattoreiksi” ja ”tulosisindikaattoreiksi”.

22. korostaa erityisesti korkea-asteen oppilaitosten, muiden oppilaitosten, tutkimus- ja teknologiajärjestöjen ja yritysten – erityisesti pienten startup- ja pk-yritysten – potentiaalia älykkään erikoistumisen strategioiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. Korkea-asteen oppilaitokset toimivat rajapintana niin sanotussa osaamiskolmiossa (tutkimus, koulutus ja innovointi), ja ne soveltuvat erityisen hyvin tukemaan alueiden innovointivalmiuksien kehittämistä. Siksi alueellisten hallitustahojen on kannustettava korkeakoululaitoksia täyttämään aktiivisesti roolinsa RIS3-prosessissa. Tässä yhteydessä on pyrittävä yhtäältä korkea-asteen oppilaitosten markkinoiden tarpeille avautumisen ja toisaalta kohdentamattoman koulutuksen ja (perus)tutkimuksen tulevaisuuden innovaatioille avautumisen väliseen tasapainoon. Komitea pitää olennaisen tärkeänä, että tätä varten korkea-asteen oppilaitokset ovat kaikkien ulottuvilla, vaikuttavat osaltaan koulutuksen tason nostamiseen, joka on välttämätöntä luovuuteen suuntautuneessa tietoyhteiskunnassa, ja vastaavat työmarkkinoiden – niin yritysten kuin muidenkin työnantajien – tarpeisiin.

23. suosittelee, että RIS3-strategioissa huolehditaan mahdollisuuksien mukaan siitä, että luodaan joustavia ja ulkopuolisia organisaatioita tai rakenteita tukemaan viranomaisia – erityisesti niitä, joiden resurssit ovat rajalliset – paikallis- ja alueyhteisöjen valmiuksien kehittämisessä. Komitea pitää S3-foorumien antamaa tukea ja toteuttamia ulkoisia arviointeja erittäin hyödyllisinä mutta riittämättöminä (ja kannattaa vertaisarviointeja ja asiantuntijavierailuja), sillä se katsoo, että kunkin paikallis- ja alueyhteisön on voitava kehittää sisäisiä alueellisia valmiuksiaan, älykkään erikoistumisen strategioiden täytäntöönpano-, valvonta- ja seurantamekanismit mukaan luettuina.

24. painottaa, että myös älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämisessä ja täytäntöönpanossa panoksen ja tuotoksen on oltava asianmukaisessa suhteessa. Yleisesti ottaen on hyödynnettävä kaikkia mahdollisuuksia, jotta estetään älykkään erikoistumisen strategioiden kautta syntyvät uudet hallinnolliset rasitteet.

25. muistuttaa, että älykkään erikoistumisen strategiat on muotoiltava siten, että ne ovat riittävän joustavia koko asianomaisen rakennerahastokauden ajan. Ne eivät saa estää uutta kehitystä, älykästä monipuolistumista eivätkä myöskään mullistavia innovaatioita alueilla. Älykkään innovoinnin strategiat eivät etenkin saa rajoittaa yksityissektorin, esim. startup-yritysten, taloudellista toimintaa asianomaisilla alueilla.

Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja muiden ohjelmien väliset yhteisvaikutukset

26. toteaa, että älykkään erikoistumisen strategioiden peruslähtökohdissa mennään rakennerahastojen entistä tehokkaampaa käyttöä pidemmälle, ja strategioiden tavoitteena on luoda yhteisvaikutuksia alueellisten innovointi- ja kehityspolitiikkojen ja rahoitusvälineiden välille päällekkäisyyksien välttämiseksi.

27. muistuttaa, että yhteisvaikutusten edistäminen Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman välillä on yksi ensisijaisista tavoitteista kaudella 2014–2020. Lainsäädännön monimutkaisuus vaikeuttaa kuitenkin tätä prosessia. Yhteisvaikutuksia on etsittävä myös muiden Euroopan unionin toimintapolitiikkojen ja tukivälineiden kanssa.

28. painottaa tällaisen lähestymistavan etuja ja korostaa, että sen avulla täytyy pyrkiä myös lisäämään tukea pk-yrityksille, niiden yksittäisille hankkeille ja yhteisille toimille sekä startup-yrityksille.

⁽²⁾ Esimerkiksi *Guidance document on monitoring and evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund*, Euroopan komissio, 2014.

29. toteaa, että on välttämätöntä yksinkertaistaa säädöskehystä ja luoda toimivia rajapintoja, joilla parannetaan eri tukikehysten keskinäistä vuorovaikutusta. Niihin tulisi puolestaan sisältyä ymmärrettävä ja selkeä kuvaus siitä, miten yhteisvaikutuksia on tarkoitus saavuttaa ja miten niitä on tarkoitus edistää.

30. pitää tärkeänä edistää valmiuksien kehittämisohjelmia erityisesti alueilla, joilla on tällä alalla vähän kokemusta, ja tuoda esiin alakohtaisia menestystarinoita, joista voi tulla vertailukohtia muille alueille.

31. kiinnittää huomiota siihen, että tärkeä menestystekijä yhteisvaikutusten luomisessa on niiden sidosryhmien viestinnän ja yhteistyön edistäminen, jotka ovat perehtyneet eri tukivälineisiin (rakennerahastot ja Horisontti 2020 -puiteohjelma), mutta joilla tähän asti on heikosti tietoa toiselta alalta. Tämä pätee sekä aluetasolla että EU-tasolla. Komitea pyytää komissiota ja alueita avustamaan ja tukemaan kyseisten ryhmien keskinäistä tiedonvaihtoa.

32. muistuttaa, että mahdollinen onnistuminen riippuu suurelta osin eri hallintotasojen – toisin sanoen unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja tarvittaessa paikallistason – kitkattomista suhteista sekä koordinoinnista muun muassa hallintoviranomaisten ja kansallisten yhteyspisteiden välillä.

33. pitää valitettavana, että epätäydellinen yhdenmukaistaminen komission suoraan hallinnoimia tukia (Horisontti 2020) koskevan sääntelykehysten ja sellaisten epäsuoraan hallinnoitujen tukien (ERI-rahastot) välillä, joihin sovelletaan valtiontukia koskevia rajoituksia, on edelleen suuri este niiden välisten yhteisvaikutusten hyödyntämiselle. Komitea kehottaa panemaan täytäntöön suositukset, jotka esitetään Euroopan parlamentin äskettäin teettämässä asiaa koskevassa tutkimuksessa⁽³⁾.

Euroopan komission aloitteiden rationalisointi

34. antaa jälleen tunnustusta S3-foorumien tekemästä merkittävästä työstä, vaikka paneekin merkille Euroopan komission lukuisat aloitteet, jotka johtavat sekaannukseen, tietämättömyyteen ja puutteelliseen koordinointiin alueiden välillä.

35. pitää tarpeellisena analysoida yhteisvaikutuksia eri välineiden, aloitteiden, keinojen ja tukea tarjoavien elinten välillä. Näistä voidaan esimerkkeinä mainita älykkään erikoistumisen foorumi, Euroopan klusterienseurantakeskus, eurooppalaiset innovaatiokumppanuudet, Euroopan strategiafoorumi, kehitystä vauhdittaviin keskeisiin teknologioihin liittyvät aloitteet ja tutkimusinfrastruktuurit sekä monet muut.

36. kehottaa komissiota parantamaan johdonmukaisuutta siltä osin, miten aloitteet ja niiden täytäntöönpano ymmärretään, etenkin kun on kyse pienistä alueista tai alueista, joilla on heikommat hallinnolliset valmiudet.

37. toivoo selvennystä siihen, mille aihealueille komission aikomuksena voisi olla osoittaa merkittäviä resursseja tietyn alan arvoketjua koskevan yleisen lähestymistavan kehittämiseksi Euroopan tasolla käyttäen mallina mahdollisimman monille jäsenvaltioille/alueille merkityksellisillä avainaloilla saatuja onnistuneita esimerkkejä ja millä aihealueilla sen tulisi keskittyä verkottumis-, tuki- ja organisaatio toimiin tukeutuen S3-strategioihin.

38. kehottaa EU:ta selkeyttämään älykkään erikoistumisen strategian vaikutusta suhteessa EU:n muihin ohjausmekanismeihin ja toimijakenttään, parantamaan kommunikointiaan sekä laatimaan EU:n aloitteiden, välineiden ja hankkeiden atlaksen älykkään erikoistumisen strategioihin liittyvissä kysymyksissä käyttämällä esimerkkinä Euroopan komission sähköisen oikeuden portaalia, jolla pyritään helpottamaan kansalaisten elämää tarjoamalla tietoa useilla kielillä.

39. suosittelee niin ikään, että edistetään – myös OECD:n, S3-foorumien sekä laajan akateemisen alan työ huomioon ottaen – osaamisyhteisöä, joka tarjoaa koulutusta ja ammatillista tietoa asiantuntijoille älykkään erikoistumisen strategioiden alalla.

⁽³⁾ Maximisation of synergies between European Structural and Investment Funds and other EU instruments to attain Europe 2020 Goals, Euroopan parlamentti, sisäasioiden pääosasto, kesäkuu 2016, IP/B/REGI/IC/2015-131.

Alueiden välisen yhteistyön edistäminen ja arvoketjujen luominen

40. korostaa, että on olennaisen tärkeää luoda kriittinen massa alueellisella tasolla, jotta EU ja sen teollisuus olisivat maailmanlaajuisesti kilpailukykyisiä. Komitea katsoo, että paikallis- ja alueyhteisöt ovat soveltuva taso käsitellä innovatiivisia ekosysteemejä ja luoda tarvittavat yhteydet EU:n politiikkojen, toimialojen, tutkimuskeskusten, korkeasteen oppilaitosten ja kansalaisten välille.

41. toteaa, että älykkään erikoistumisen strategioissa määritettyjen ensisijaisten tavoitteiden pohjalta on kehitettävä alueiden välistä yhteistyötä, joka mahdollistaa arvoketjujen luomisen koko EU:ssa.

42. on vakuuttunut siitä, että alueiden välisen yhteistyön avulla saadaan aikaan yhteisvaikutuksia taloudellisen toiminnan ja alueilla jo kartoitettujen resurssien välillä niin, että voidaan hyödyntää mahdollisuuksia entistä paremmin ja välttää tarpeettomat päällekkäisyydet investoinneissa rakennerahastoja käytettäessä.

43. katsoo olevan oleellista, että käytettävissä on riittävästi tietoa ja koordinoitavalmiuksia, mistä ihanteellisena tuloksena olisi täysin kehittynyt, johdonmukainen täydentävyyksien järjestelmä, joka poistaa päällekkäisyyksistä ja yksinkertaisesta jäljittelemisestä johtuvat tehottomuudet.

44. suhtautuu myönteisesti tämänsuuntaisiin Euroopan komission eri aloitteisiin, kuten temaattisiin foorumeihin, vaikka katsookin, että näitä aloitteita olisi täydennettävä heti alussa rahoitusvälinein ja selkeästi määritellyin tavoittein, jotta vältetään epävarmuuden riski osallistujien keskuudessa ja päällekkäisyydet muiden aloitteiden tai ohjelmien kanssa, joita ovat esimerkiksi osaamis- ja innovointiyhteisöt (KIC), ERA-NET-väline, klusteriohjelmat yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskevan ohjelman (COSME) yhteydessä, hankkeet Interreg Europan puitteissa jne.

45. kritisoi sitä, että suurissa rahoitusvälineissä jätetään huomiotta pienimuotoiset hankkeet ja että ne ovat etenkin ESIR-rahaston kautta mobilisoiduista huomattavista rahasummista huolimatta edelleen riittämättömiä mahdollistamaan pk-yrityksille markkinoiden puutteiden paikkaamisen ja helpottamaan lainansaantia ja riskirahoitusta. Hyvin usein mutkikkuus, aikaa vievät menettelyt suurhankkeen valmistelemiseksi, toteuttamiseksi ja päätökseen viemiseksi sekä alhaiset teknologian valmiustasot (kaukana näkyvästä investointien tuotosta) estävät pienempiä toimijoita osallistumasta.

46. painottaa Euroopan komission temaattisten foorumien kehittämisen tärkeyttä ja erityisesti niiden tarjoamaa mahdollisuutta edistää alueellisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Komitea panee niin ikään merkille, että nämä alueiden väliset yhteistyöfoorumit ovat osoittautuneet ratkaisevan tärkeiksi täytäntöönpanon kannalta ja ovat maksimoineet talouskasvun ja markkinapotentiaalın erityisesti elinkeinoelämän vetämän innovoinnin osalta. Komitea katsoo siksi, että alueilla tulisi olla mahdollisuus niin halutessaan suunnitella, miten tietynlainen erikoistuminen organisoidaan alueiden välisellä tasolla

— yhden ja saman maan sisällä

— rajat ylittävän kokonaisuuden puitteissa

— syrjäisimmillä alueilla

— rannikko- tai vuoristoalueella

— eurooppalaisessa verkostossa, jolla ei ole alueellista jatkuvuutta (esimerkiksi kulttuuriteollisuus ja luovan alan teollisuus, väestökehityksen haasteisiin liittyvät palvelut tai Vanguard-aloite).

47. katsoo, että älykkään erikoistumisen strategioissa olisi kannustettava alueita työskentelemään yhdessä sellaisen alakohtaisen tai yhteisiin markkinasegmentteihin perustuvan kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi klustereiden välillä, joka tukee kansainvälisten arvoketjujen vahvistamista. Rooli, joka klustereilla voi olla alueiden sisäisten ja ulkoisten toimijoiden välisenä siltana ja pk-yritysten tukikanavana, on otettava huomioon EU:n politiikoissa.

48. pahoittelee, etteivät jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaiset hyödynnä riittävästi nykyistä sääntelykehystä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen alueiden välistä ja valtiolliset rajat ylittävää käyttöä varten. Tämä koskee myös ohjelma-alueen ulkopuolisten hankkeiden toteuttamista, mitä ei tehdä käytännöllisesti katsoen koskaan.

49. korostaa, että lukuisten tutkimusten mukaan on merkittäviä esteitä, jotka haittaavat Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hyödyntämistä alueiden välisessä ja valtiolliset rajat ylittävässä yhteistyössä. Niitä voivat olla esimerkiksi resurssien tai hallinnollisten valmiuksien puute, hyviä käytäntöjä koskevien esimerkkien puute, epävarmuus toteuttamistavasta, viitekehyksen ja menetelmien puuttuminen, selkeiden tavoitteiden puuttuminen, poliittisten valtuuksien epäsymmetrisyys, sääntelyesteet ja asianomaiseen tarkoitukseen soveltuvan rahoituskehyksen puuttuminen.

50. katsoo näin ollen, että nykyinen sääntelykehys pikemminkin rajoittaa kuin edistää alueiden välistä yhteistyötä. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota tukemaan EAKR:n ja ESR:n hallintoviranomaisten verkostojen toimintaa antamalla käytännön apua esim. vastavuoroisen tiedottamisen alalla sekä poistamaan suunniteltujen toimenpiteiden kelpoisuuteen liittyviä epävarmuustekijöitä konkreettisissa yksittäistapauksissa ja pidättymään nykyisen sääntelykehyksen kaikista rajoittavista tulkinnoista. Eräät huomattavista esteistä eivät kuitenkaan johdu lainsäädännön riittämättömyydestä vaan syynä ovat hallinnollisten valmiuksien puute sekä poliittisen/hallinnollisen/tieteellisen osaamisen epäsymmetria.

Uusi sääntely- ja rahoituskehys

51. katsoo, että alueiden S3-strategia tulisi ottaa tosiasiallisesti huomioon kaikissa unionin toimintapolitiikoissa, myös koheesiopolitiikan täytäntöönpanossa kokonaisuudessaan, eikä pelkästään EAKR:n täytäntöönpanossa.

52. katsoo, että voi olla hankalaa pyrkiä edistämään uusia politiikkoja käyttämällä samaa sääntely- ja rahoituskehystä. Ohjelmissa olisi sen vuoksi sallittava tiettyä joustavuutta, jotta ne voisivat sujuvasti sopeutua uusien toimintapolitiikkojen käynnistämiseen.

53. katsoo, että RIS3-strategioihin liittyvän alueiden yhteistyön kehittämiseksi alueet tarvitsevat yksinkertaisen välineen, jonka avulla voidaan todella ottaa huomioon verkottumisen kustannukset eikä pelkästään yhteisesti toteutettavien operatiivisten hankkeiden kustannuksia.

54. vastustaa kaikkia yrityksiä koheesiopolitiikan uudelleenkansallistamiseksi vuoden 2020 jälkeen, sillä koheesiopolitiikka on edelleen älykkään erikoistumisen strategioiden edistämisen kulmakivi kaikilla EU:n alueilla. Uudelleenkansallistaminen vaarantaisi meneillään olevalla rahoituskaudella lukuisissa kunnissa ja alueilla jo käynnistetyn myönteisen kehityksen.

55. suosittaa näin ollen seuraavaa:

- Uudistetaan nykyinen sääntelykehys kauden 2014–2020 loppuun mennessä, ja edistetään näin yhteisvaikutuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja muiden ohjelmien välillä sekä alueiden välistä yhteistyötä. Uudistuksessa tulee vaatia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallinnoinnin yksinkertaistamista ja joustavoittamista soveltamalla yksinkertaistettuja perustelumenetelmiä, jotka pohjautuvat esimerkiksi tavoitteiden saavuttamiseen, yksikkökustannusten käyttöön ja muihin toimenpiteisiin, jotka soveltuvat paremmin rahoituksen tehokkaaseen hyödyntämiseen älykstä erikoistumista varten.
- Vahvistetaan kestävä ja osallistava kasvua ja työpaikkojen luomista koskevia tavoitteita S3-strategioissa.
- Laaditaan RIS3-strategioista suosituksen muodossa suuntaa-antava ja joustava yhteinen kehys, jolla korjataan koordinoitua koskevat nykyiset epäkohdat ja puutteet älykkään erikoistumisen strategioiden suunnittelussa, laadinnassa, täytäntöönpanossa, valvonnassa ja seurannassa. Toissijaisuusperiaatteeseen perustuvan asiakirjan on oltava joustava, ja sitä on voitava muokata jatkuvasti, jotta siinä voidaan ottaa huomioon sellaisten uusien erikoistumisalojen syntyminen, joita ei aiemmin ollut olemassa.
- Otetaan kiireellisesti käyttöön soveltuvia tilapäisiä rahoitusvälineitä alueiden välisen yhteistyön edistämiseksi. Nämä välineet voivat koostua rahoitusyhdistelmistä (muun muassa tukien ja lainojen sekä julkisen ja yksityisen rahoituksen yhdistäminen eri tasoilla) ja perustua varojen innovatiiviseen käyttöön, mikä mahdollistaa sen, että voidaan tukea alueiden välisen yhteistyön verkostoille suunnattuja kokeiluhankkeita, joiden puitteissa teollisuuden luodaan konkreettisia yhteyksiä ja joiden tuloksena saadaan aikaan markkinavaikutuksia.
- Tulevaisuudessa Horisontti 2020 -puiteohjelmassa olisi ehdotettava alueellista lähestymistapaa, joka mahdollistaa EU:n tutkimus- ja innovointipolitiikan sekä älykkään erikoistumisen strategioiden yhteensovittamisen, vaikkakin on aiheellista painottaa samalla, että Horisontti 2020 -puiteohjelman on jatkossakin tukeuduttava huipputaustan periaatteeseen.
- Tässä alueellisessa lähestymistavassa on otettava huomioon tiettyjen alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden, vaikeudet toimia hankekumppaneina sen johdosta, että ne sijaitsevat etäällä taloudellisista ja teknologisista keskuksista.

- Otetaan oppia kokeilutoimista, joita aluepolitiikan pääosasto toteuttaa kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kanssa, jotta näitä alueita voidaan tukea asianmukaisesti EU:n innovointikuilun kaventamisessa.
- Toteutetaan perusteellinen alueellisten vaikutusten ennakoarviointi älykkään erikoistumisen strategian sisällyttämisestä EU:n eri toimintapolitiikkoihin, kuten tutkimukseen (9. puiteohjelma), teollisuuspolitiikkaan ja tulevaan koheesiopolitiikkaan.
- Osoitetaan kiireellisesti varoja Interreg Europelle, joka on tulevina vuosina konkreettinen ja alueille jo tuttu väline ja parhaiten soveltuva RIS3-strategioihin liittyvän verkottumisen tukemiseen.
- Junckerin ohjelman täytäntöönpanossa olisi edistettävä alueellisten foorumien perustamista hankkeiden käynnistämisen ja rahoittamisen tukemiseksi, jotta Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR) voidaan käytännössä tukea älykkään erikoistumisen strategioita. Jotta hankkeet voidaan valita vastuullisesti, niiden arviointiin osallistuvien tahojen tulee saada kattavat tiedot paikallis- ja alueyhteisöjen välttämättä tarvitsemasta tuesta ja niiden toiveista. Teknisen avun lisääminen alueellisella tasolla ESIR-rahaston puitteissa on ehdoton ensisijainen tavoite.
- Varmistetaan Euroopan alueiden komitean osallistuminen EU:n tutkimus- ja innovointiohjelmien vaikutusten maksimointia käsittelevän korkean tason ryhmän toimintaan.

56. suosittaa, että Euroopan komissio perustaa työryhmän, johon Euroopan alueiden komitea osallistuu aktiivisesti ja jossa tarkastellaan kaikkia näitä näkökohtia, jotka mahdollistavat älykkään erikoistumisen strategioiden edellä mainitun ennakkoehdon täsmentämisen tavoittein ja välinein.

Bryssel 22. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Toimintasuunnitelma katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehuksesta 2015–2030 – Katastrofiriskisiin perustuva lähestymistapa kaikkia EU:n toimintapolitiikkoja varten”

(2017/C 272/07)

Esittelijä: Adam Banaszak (PL, ECR), Kujavia-Pommerin voivodikunnan aluevaltuuston varapuheenjohtaja

Viiteasiakirja: Komission yksiköiden valmisteluasiakirja Action Plan on the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 – A disaster risk-informed approach for all EU policies (Toimintasuunnitelma katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehuksesta 2015–2030 – Katastrofiriskisiin perustuva lähestymistapa kaikkia EU:n toimintapolitiikkoja varten [ainoastaan englanninkielisenä laitoksena]),

SWD(2016) 205 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. toteaa, että on syytä olla tyytyväinen komission asiakirjaan, joka käsittelee toimintasuunnitelmaa katastrofiriskien vähentämistä koskevaan Sendain kehukseen 2015–2030 liittyen, koska siinä pannaan erityistä painoa paikallis- ja alueviranomaisten rooliin valtiovallan toimien tukena katastrofiriskien vähentämisessä.
2. korostaa, että selviytymis- ja palautumiskyky katastrofitilanteissa on yksi kestävä kehityksen perustavista tekijöistä. Komitea kehottaa tähän liittyen Euroopan unionin toimielimiä varmistamaan, että tämä periaate on yksi tulevien kestävä kehitystä koskevien toimien keskeisistä tukipylväistä Euroopassa, ja ottamaan se huomioon Euroopan unionin tulevissa rahastotoimissa ja hankkeissa.
3. toteaa, että katastrofien voimakkuus ja esiintymistiheys on kasvanut merkittävästi viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana. Vuosittain kymmenentuhannet ihmiset menettävät henkensä luonnonkatastrofien johdosta, ja EU:n jäsenvaltioille koituvat kustannukset kohoavat kymmeneen miljardiin euroihin. Kuolonuhrien määrä on kehitysmaissa yleensä suurempi, kun taas kehittyneissä kansantalouksissa ovat taloudelliset vahingot mittavammat.
4. kannattaa sellaisten valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten riskinhallintastrategioiden ja -suunnitelmien tukemista, jotka tähtäävät mm. tavoitteiden, mittapuiden ja aikataulujen määrittelyyn, ja korostaa, että on välttämättä arvioitava nykyisiä strategioita ja suunnitelmia Sendain kehysten määräysten huomioon ottamiseksi. Raja-alueiden kannalta tällaisten strategioiden tehokas koordinointi tai yhteisten rajatylittävien strategioiden kehittäminen on olennaisen tärkeää, ja siihen tulisi kannustaa.
5. korostaa, että on *kustannustehokkaampaa* rakentaa katastrofinkestävää infrastruktuuria kuin parantaa riskialttiita rakenteita jälkikäteen. YK:n perustama katastrofiriskien vähentämisen tukitoimisto (UNISDR) arvioi kustannus-hyöty-suhteen olevan 1:4.
6. toteaa, että on kiireellistä saavuttaa vuodeksi 2020 asetetut kestävä kehityksen tavoitteiden⁽¹⁾ (11b) ja Sendain kehysten mukaiset ensisijaiset tavoitteet lisätä merkittävästi niiden kaupunkien ja asuinryhdykskuntien määrää, jotka ottavat käyttöön ja toteuttavat osallistamiseen, resurssitehokkuuteen, ilmastonmuutoksen vaikutusten lievittämiseen ja niihin sopeutumiseen sekä katastrofivalmiuteen ja -kestävyyteen tähtääviä *yhdennettyjä* toimintalinjoja ja suunnitelmia, sekä kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista katastrofiriskien hallintaa kaikilla tasoilla Sendain kehysten mukaisesti.
7. tähdentää, että kaikkien uuden infrastruktuurin rakentamiseen liittyvien EU:n hankkeiden (*toteutettiinpa* nämä sitten aluepolitiikkaan liittyvien rahastojen tai Euroopan strategisten investointien rahaston tuella) tulisi olla katastrofinkestäviä. Komitea kehottaa mainitsemaan tämän periaatteen rahastojen hyödyntämistä koskevilla säännöissä selväsanaisesti.

⁽¹⁾ Engl. *Sustainable Development Goals*, SDG.

8. kiinnittää huomiota tarpeeseen osoittaa riittävästi varoja katastrofiriskien rajoittamiseen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Pelastuspalvelu siirretään usein paikallis- ja aluehallinnon vastuulle ilman riittäviä varoja tarpeiden täyttämiseksi. Paikallis- ja alueviranomaiset tarvitsevat asianmukaiset resurssit ja päätöksentekovaltuudet. Resursseja on osoitettava riittävästi myös ohjelmiin, joilla tuetaan katastrofiriskien vähentämiseen ja kriisinhallintaan liittyvää rajatylittävää yhteistyötä.

9. tukee päättäväisesti komission 30. marraskuuta 2016 julkistamaa ehdotusta (COM(2016) 778), joka mahdollistaisi EU:n solidaarisuuden vahvemman ilmaisen vastauksena suureen tai aluekohtaiseen luonnonkatastrofiin. Komitea kehottaa tarkistamaan Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2012/2002 vahvistettua suuren tai aluekohtaisen luonnonkatastrofin määritelmää, joka mainitaan komission ehdotuksessa. Komitea katsoo, että määritelmän mukaiset suurkatastrofin raja-arvot – tuhot, joiden laajuus on yli 3 miljardia euroa tai yli 0,6 prosenttia kyseisen valtion bruttokansantulosta – ovat liian korkeat ja muodostavat esteen erityisesti pienemmille ja vähemmän kehittyneille alueille, jotka useimmiten tarvitsevat taloudellista tukea.

10. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli katastrofiriskien ja katastrofien hallinnassa, ja toteaa paikallisten ja alueellisten foorumien tarkoituksenmukaisuuden, roolin ja merkityksen katastrofiriskien rajoittamisessa.

11. katsoo, että riskinhallinnan optimoinnin kannalta on välttämätöntä, että alue- ja paikallishallinnon sekä valtionhallinnon toimijat tekevät yhteistyötä paitsi keskenään myös yksityisten tahojen, mm. vakuutusyhtiöiden, kanssa.

12. muistuttaa lisäksi siitä, että eräiden alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden, strateginen maantieteellinen sijainti tekee niistä ensiarvoisen tärkeitä eurooppalaisia toimijoita, kun kyse on kiireellisistä toimenpiteistä EU:n rajojen ulkopuolella mutta myös riskien ehkäisemisestä.

13. toteaa, etteivät katastrofit kunnioita alueellisia tai valtiollisia rajoja, minkä johdosta on laadittava koordinoitua toimintaa koskevat käytännöt siltä varalta, että katastrofit koskevat kahta tai useampaa valtiota. Koordinointi on ensiarvoisen tärkeää ennen kaikkea tilanteissa, joissa katastrofeista kärsivien valtioiden joukossa on kolmansia maita.

14. toteaa, että kysymys luonnonkatastrofeista on erottamaton osa toimintaa ilmastonmuutoksen vaikutusten suhteen ja että molempia aihepiirejä tulisi käsitellä yhdessä. Komitea ehdottaa, että uuden kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjan puitteissa lisätään toimintaa tällä alalla ja tarjotaan lisätukea ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, joka myös vahvistaa selviytymis- ja palautumiskykyä paikallistasolla. AK toistaa tukevana kaupunginjohtajien sopimusta sekä kaupunkien selviytymis- ja palautumiskyvyn parantamiseen keskittyvää Yhdistyneiden kansakuntien katastrofiriskien vähentämisen tukitoimiston kampanjaa *Making Cities Resilient*. Jotta kunnat ja alueet saadaan paremmin kiinnittämään huomiota *Making Cities Resilient* -kampanjaan, komitea ehdottaa kaupunkien selviytymis- ja palautumiskyvyn puolesta puhuvien lähettiläiden nimeämistä. AK tarjoaisi heille tukeaan.

15. on tyytyväinen vuoden 2016 marraskuulta peräisin olevan komission tiedonannon COM(2016) 739 sisältämään mainintaan tarpeesta kiinnittää huomiota luonnonkatastrofiriskien supistamiseen mutta pitää valitettavana, että kyseisessä asiakirjassa ei tähdennetä, että selviytymis- ja palautumiskyky katastrofitilanteissa on yksi kestävä kehityksen perustavista tekijöistä Euroopan unionissa ⁽²⁾.

Katastrofien riskin ymmärtäminen

16. painottaa moraalista velvollisuutta varmistaa, että EU:n hankkeet eivät aiheuta ihmishenkien vaarantumista rahoittamalla infrastruktuureja, jotka eivät mahdollisesti ole katastrofinkestäviä. Komitea korostaa myös, että on taloudellisesti kannattavampaa rakentaa katastrofinkestävää infrastruktuuria kuin modernisoida infrastruktuuria, joka ei täytä turvallisuusstandardeja.

17. suhtautuu myönteisesti Euroopan unionin solidaarisuusrahaston (EUSR) äskettäiseen uudistukseen. Rahasto on EU:n rahoitusjärjestelmä tuen tarjoamiseksi suurkatastrofin sattuessa ja tärkein väline, jonka avulla unioni voi reagoida luonnonkatastrofeihin. Komitea painottaa EUSR:n merkitystä välineenä, jolla voidaan vastata suuriin luonnonmullistuksiin ja osoittaa unionin solidaarisuutta katastrofista kärsiville alueille EU:n sisällä. AK on tyytyväinen siihen, että rahastoa voidaan sen suositusten mukaisesti hyödyntää myös vaurioituneen infrastruktuurin katastrofikestävyuden parantamiseen. Komitea kannattaa rahastovarojen käyttöajan pidentämistä mutta korostaa, että kahden vuoden käyttöaika antaisi paremmat mahdollisuudet rahaston tehokkaaseen hyödyntämiseen ⁽³⁾. Komitea katsoo lisäksi, että rahoitustukimekanismissa tulisi asettaa nykyistä alemmat kynnyksarvot, jotka mahdollistavat sekä alue- että paikallistason elinten pääsyn tuen piiriin.

⁽²⁾ Komission tiedonanto "Seuraavat toimet Euroopan kestävä tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyttä edistävät EU:n toimet", COM(2016) 739 final.

⁽³⁾ CDR6402-2013_00_00_TRA_AC

18. toteaa, että kehitys yhteistyön alalla on tehtävä tiedotustyötä tietoisuuden lisäämiseksi siitä, että valmistautuminen ja reagoiminen hätätilanteisiin kuuluu viranomaisten ja kansalaisten vastuulle.

19. kannattaa komission toimintasuunnitelmassa omaksuttua monialaista tarkastelutapaa, joka mahdollistaa Sendain kehityksen tavoitteiden liittämisen muihin EU:n toimintapolitiikkoihin, jolloin kurotaan umpeen eroa globaalien Sendain kehityksen ja unionin pelastuspalvelumekanismien välillä.

20. toteaa, että Euroopan komission toimintasuunnitelmassa otetaan huomioon kaikki EU:n toimintapolitiikat ja käytänteet, eikä pelkästään väestönsuojelupolitiikkaa, pyrittäessä ensisijaisiin tavoitteisiin, jotka hyväksyttiin katastrofiriskien vähentämistä käsitelleessä kolmannessa YK:n maailmankonferenssissa.

21. toteaa, että reagoivan sijasta ennakoivan, katastrofiriskistä tietoisuuden toimintapolitiikan luominen perustuu sellaisten viisivuotisten toimintasuunnitelmien laatimiseen, joiden tavoitteena tulee olla koko yhteiskunnan aktivoiminen, riskitietoisuuden edistäminen ja parantaminen, riskiin liittyvät investoinnit, katastrofivalmiudet ja katastrofinkestokyky sekä EU:n prioriteettien vahvistaminen kilpailukykyyn, tutkimukseen ja innovoinnin alalla ja sitkeän, kestävä kehityksen tukeminen. Näin voidaan edistää sellaisten tieto- ja viestintäteknologioiden ja automaattisten varhaisvaroitusverkostojen käyttöä, jotka perustuvat varhaiseen havainnointiin, välittömään viestintään ja ennakoivan toiminnan käytäntöihin.

22. toteaa, että toimintasuunnitelman puitteissa edistettävien ja toteutettavien hankkeiden avulla on määrä luoda yhteisvaikutuksia katastrofiriskien vähentämisen ja ilmastonmuutosta koskevien strategioiden välillä sekä vahvistaa kaupunkien valmiuksia katastrofiriskien ennaltaehkäisemisessä.

23. suosittelee, että laaditaan toimintasuunnitelmia, jotka ovat yhdenmukaisia kansainvälisten sopimusten ja vuosina 2015 ja 2016 esitettyjen tai käyttöön otettujen menettelyjen kanssa, esimerkkinä kestävä kehityksen toimintaohjelma 2030, kehitys yhteistyön rahoittamista koskeva Addis Abeban toimintaohjelma sekä Pariisin ilmastopöytäkirja, maailman humanitaarisen avun huippukokous ja uusi kaupunkikehitysohjelma (*New Urban Agenda*).

24. korostaa, että yhteistyöllä yksityissektorin kanssa on merkittävä rooli, kun kerätään ja jaetaan tietoja vahingoista ja menetyksistä ja kun vahvistetaan siteitä katastrofiriskien hallintaa, ilmastonmuutoksiin sopeutumista ja biologista monimuotoisuutta koskevien strategioiden välillä.

25. pitää erittäin tärkeänä, että kaikilla EU:n rahoitusvälineillä edistetään riskinsietokykyyn perustuvia investointeja ja että tuetaan varhaisvaroitusjärjestelmiä ja parannetaan pelastuspalvelujärjestelmien ja yleisötiedotuksen välisiä päällekkäisiä viestintäteknologioita sekä "paremman jälleenrakentamisen" periaatteen soveltamista katastrofien jälkihoidossa.

Paikallis- ja alueviranomaiset keskeisinä kumppaneina katastrofien riskin vähentämisessä

26. tähdentää, että paikallis- ja alueviranomaisilla on institutionaalinen ja poliittinen vastuu kansalaisten suojelemisesta ja että kyseiset viranomaiset ovat ensi linjan toimijoita kriisitilanteissa huolehtien peruspalveluista, tarkkailusta ja välittömästä katastrofinhallinnasta. Ne vastaavat ennaltaehkäisystä ja nopeasta reagoinnista sekä pelastustoimista, ja mikä tärkeintä, niillä on yksityiskohtaiset tiedot asianomaisesta seudusta ja yhteisöstä. Paikallis- ja alueviranomaiset vastaavat myös pelastustoimia seuraavasta jälleenrakentamisesta.

27. huomauttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat monesti osoittaneet suunnatonta velvollisuudentuntoisuutta katastrofiriskien rajoittamisessa, esimerkiksi panoksellaan riskiarvioiden ja riskinhallintasuunnitelmien laadintaan, kuten todetaan AK:n lausunnossa unionin pelastuspalvelumekanismista ⁽⁴⁾.

28. korostaa alueiden välisen yhteistyön kehittämisen merkitystä etenkin pelastuspalvelun alalla, jotta voidaan ennaltaehkäistä katastrofiriskejä. Komitean mielestä on tarkoituksenmukaista, että komissio voi alueiden välisen koordinoinnin parantamisen kautta antaa panoksen yhteistyön tehostamiseen ja sen vaikutuksen lisäämiseen entisestään laatimalla standardeja kuntien ja alueiden käyttämille malleille ja teknologioille parantaakseen niiden reagoitinta hätätilanteisiin, jotka ylittävät rajat tai hallinnollisten yksiköiden valmiudet.

⁽⁴⁾ CDR740-2012_FIN_AC.

29. katsoo, että toinen toivottava perusta yhteistyölle tällä alalla on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden kehittäminen katastrofiriskin hallinnassa ja toimet yksityissektorin kannustamiseksi paneutumaan paikallisten riskien ymmärtämiseen ja sen saamiseksi mieltämään itsensä sidosryhmäksi luotaessa riskien rajoittamiseen tähtäävää tulevaa toimintapolitiikkaa, esimerkkinä vakuutuslaitosten tarjonnan laajentaminen. Komitea toistaa huolensa siitä, että riskien lisääntymisen vuoksi vakuutuksia ei tietyillä alueilla ole tarjolla tai ne ovat kohtuuttoman kalliita, jolloin viranomaisille saattaa koitua valtavia kustannuksia. Komitea korostaa, että riskinjako on vaihtoehto, jota tulisi tarkastella, ja kehottaa tutkimaan luonnonkatastrofien varalle tarkoitettua pakollisen vakuutusjärjestelmän toteuttamiskelpoisuutta⁽⁵⁾.

30. pitää perusteltuna, että katastrofitiedotuksessa pyritään hyödyntämään matkapuhelinteknologian, internetin ja sosiaalisen median kasvavaa roolia kaikilta osin erityisesti tehostamalla kehittynyttä matkapuhelinpaikannusteknologiaa (*Advanced Mobil Location*, AML), joka mahdollistaa eurooppalaiseen hätänumeroon 112 saapuneiden soittojen välittömän paikannuksen. Näiden teknologioiden käyttäminen on niin ikään tärkeää toteutettaessa katastrofeihin liittyviä ennaltaehkäisy- ja koulutuskampanjoita.

31. peräänkuuluttaa katastrofitilanteita varten tehokasta tiedotuspolitiikkaa, joka voisi auttaa estämään vahingot vastaavanlaisten ennakoitavissa olevien tilanteiden toistuessa tai katastrofin uusiutuessa. Komitea pitää lisäksi tarpeellisenä tarjota katastrofin tapahtuessa uhreille, perheenjäsenille, pelastushenkilöstölle ja muille asianomaisille tahoille suojaa sekä aineellista ja psykologista tukea.

32. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tarvitsevat tietoa, välineitä, kapasiteettia ja voimavaroja täyttääkseen velvoitteensa, jotka kuvataan AK:n lausunnossa Hyogon toimintaohjelman jatkamisesta vuoden 2015 jälkeen. Komitea huomauttaa samalla, että vaikka paikallisviranomaiset ovat vastuussa laajasta kriittisen infrastruktuurin joukosta, sen katastrofiriskiestävyuden parantamiseen tähtäävät investoinnit eivät ole kovin näkyviä, ja monesti ne laiminlyödään tai niiden toteuttamista vaikeutetaan⁽⁶⁾.

33. kehottaa ryhtymään toimiin suuren yleisön valvuttamiseksi mm. tekemällä katastrofiriskin hallintaa koskevia tutkimuksia. On suotavaa valistaa vaaraan joutuneiden alueiden asukkaita tarpeesta osoittaa solidaarisuutta katastrofeille alttiiden alueiden asukkaita kohtaan. Tällä hetkellä tietoisuus siitä, millä tavoin riskit eskaloituvat, on vähäistä.

34. korostaa sen merkitystä, että paikallis- ja alueviranomaiset kehittävät meteorologisten mittausasemien verkostoja velvollisuuksiensa täyttämisen kannalta välttämättömien tietojen, välineiden, valmiuksien ja resurssien puitteissa, kuten todetaan AK:n lausunnossa aiheesta "Hyogon toimintaohjelman jatkaminen vuoden 2015 jälkeen". Näiden verkostojen avulla on oltava mahdollista seurata niin ilmastonmuutosta täsmällisesti kvantifioivia muuttujia kuin kaikkia sellaisia muuttujia, jotka mahdollistavat katastrofeihin liittyvän havainnoinnin ja varhaisen varoittamisen.

Uusi ensisijainen toimintalinja tarkoituksenmukaisena EU:n vastauksena katastrofiriisien kasvuun

35. tukee päättäväisesti komission ehdotusta (COM(2016) 778 final) uudesta ensisijaisesta toimintalinjasta, jonka perusteella Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) investointiprioriteettien puitteissa tuetaan sataprosenttisella rahoitusosuudella toimia, jotka liittyvät ennustamiseen, ennaltaehkäisyyn, suunnitteluun, reagoimiseen ja jälkihoitoon suurten tai aluekohtaisten katastrofien yhteydessä.

36. kannattaa esityksiä, että tähän tarkoitukseen suunnatut menot katsotaan rahoituskelpoiksi heti katastrofin tapahduttua jopa siinä tapauksessa, että näin kävisi ennen kuin asetus on tullut voimaan.

Toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

37. toteaa, että komission yksiköiden valmisteluasiakirja on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen. Komitea korostaa, etteivät katastrofit tunne valtiollisia rajoja ja että katastrofivalmiuden ja -kestävyyden alalla tarvitaan siksi koordinoitua toimintaa. Pelastuspalvelu on ala, jolla unioni ryhtyy toimiin tukeakseen, sovittaakseen yhteen ja täydentääkseen jäsenvaltioiden toimia (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 6 artikla). Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 196 artiklan mukaan unioni voi toteuttaa sellaisia toimia, joissa ei ole kyse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamisesta.

Bryssel 23. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Lisätietoja vakuutusten roolista katastrofin jälkeisessä jälleenrakentamisessa tarjoaa AK:n lausunto COR-2014-02646.

⁽⁶⁾ COR-2014-02646-00-01-AC-TRA

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

122. TÄYSISTUNTO, 22.–23. MAALISKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotukset taakanjakoasetukseksi sekä maankäyttöä, maankäytön muutoksia ja metsätaloutta koskevaksi asetukseksi”

(2017/C 272/08)

Esittelijä: Juri Gotmans (EE, PES), Haanjan kunnanjohtaja

Viiteasiakirjat: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta,

COM(2016) 482 final

ja

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta,

COM(2016) 479 final

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

- pitää tervetulleina** Euroopan komission säädösehdotuksia sitovista vuotuisista kasvihuonekaasujen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 päästökauppajärjestelmään kuulumattomilla aloilla [COM(2016) 482 final] sekä maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin [COM(2016) 479 final].
- pitää tärkeänä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä päästökauppajärjestelmään kuulumattomilla aloilla** vuoteen 2030 mennessä siinä määrin, että voidaan saavuttaa EU:n pitkän ajan tavoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2050 mennessä 95 prosenttia.
- katsoo**, että Pariisin sopimuksessa tehtyjen sitoumusten täyttämisen kannalta on käänteentekevää, innovoivaa ja kustannustehokasta, jos EU:n ilmastopolitiikan puitteissa hyödynnetään yhdennetysti maankäytön, maankäytön muutosten ja metsätalouden (LULUCF) potentiaalia hiilidioksidipäästöjen sitomiseksi.

4. **pitää oleellisenä** tunnustaa paikallis- ja alueviranomaisten rooli, tukeutua niihin uusien ilmastopoliittisten toimenpiteiden toteuttamisessa ja ottaa ne monitasoisen hallinnon periaatteiden mukaisesti entistä aktiivisemmin ja laajemmin mukaan EU:n energia- ja ilmastonsuojelupolitiikan täytäntöönpanoon.
5. **korostaa** kaupunkien ja alueiden roolia ja tehtäviä niiden tietojen keräämisessä ja koostamisessa, jotka ovat tarpeen kasvihuonekaasupäästöjen inventaarioiden laatimiseksi taakanjakoa koskevan asetuksen ja LULUCF-asetuksen kattamilla aloilla. Komitea **ehdottaa** jäsenvaltioille ja komissiolle, että ne tukevat asianomaisia valmiuksia vahvistamalla paikallis- ja alueviranomaisia johdonmukaisesti perustehtäviensä täyttämässä, kun ne suunnittelevat paikallista kehitystä energiatalouden, liikenteen, jätehuollon, maankäytön ja muilla aloilla.
6. **katsoo**, että joustavuusvälineet heijastavat ilmastonsuojelutoimenpiteissä markkinaperiaatetta ja maankäytön käytänteitä sekä keinoja päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Niitä on kuitenkin muutettava, jotta voidaan välttää EU:n ilmastonsuojelupolitiikan kunnianhimoisten tavoitteiden vesittyminen sekä inflaatio kiintiökaupassa. Tämä voidaan saavuttaa aloittamalla laskenta vuoden 2020 todellisista päästömääristä tai lineaarisesta alenemissuuntauksesta, vähentämällä kiintiöyliäämien siirtämistä päästökauppajärjestelmään kuulumattomille aloille sekä asettamalla kunnianhimoisempia tavoitteita myös maille, joilla on alhainen BKT.
7. **kehottaa** ottamaan käyttöön viiden vuoden välein toteutettavia vaatimustenmukaisuuden välitarkastuksia, sillä säännöllinen valvonta on tehokkain keino taata päästöjen vähentämistavoitteiden saavuttaminen.
8. **katsoo**, että koska taakanjakoa koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluville yksittäisille aloille ei ole asetettu konkreettisia päästövähennystavoitteita, on laadittava suunnittelusäännöt, jotta EU:n, jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien tasolla voidaan kehittää politiikoita ja toimenpiteitä, joilla voidaan taata kyseisten alojen siirtyminen vähähiilisyteen. On siis laadittava alakohtaisia tavoitteita, jotta voidaan varmistaa, että kaikki taakanjakoa koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvat alat seuraavat asetuksessa ehdotettua maailmanlaajuisista päästövähennystavoitetta. Lisäksi on vahvistettava vaatimustenmukaisuusvalvontaa vuosittaisilla tarkistuksilla ja katsauksilla.
9. **korostaa tarvetta** hyödyntää täysimääräisesti ja entistä kunnianhimoisemmin alakohtaisten poliittisten toimenpiteiden sääntelyvaatimuksia aloilla, joilla on riski päästöjen kasvusta (esimerkiksi henkilö- ja pakettiautojen polttoainetehokkuus liikennealalla).
10. **kehottaa** Euroopan komissiota tarkastelemaan LULUCF-alojen panosta kokonaisvaltaisesti ja toteamaan, että nämä alat ja erityisesti metsät voivat edistää ilmastomuutoksen hillitsemistä hiilidioksidipäästöjen sitomisen, varastoimisen ja korvaamisen avulla.

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta,

COM(2016) 482 final

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 5 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Siiirtymä puhtaaseen energiaan edellyttää muutoksia sijoittajien toimintatavoissa ja kannustimia kaikilla politiikan aloilla.</i>	<i>EU:n varoja täydentävällä osarahoituksella on käynnistettävä alueellisia ja paikallisia investointiohjelmiä muiden kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvien alojen tukemiseksi.</i>

Perustelu

Lisätään uusi perustelu, jossa tuodaan esiin, että alueilla ja kunnissa on käynnistettävä investointiohjelmiä. Paikallis- ja aluetaso voi toimia optimaalisesti vain, jos se tunnustetaan antamalla sille toimivaltuuksia ja pitkän aikavälin rahoitusta. Paikallis- ja alueviranomaisten pääasiallinen käytettävissä oleva rahoitus kestävien politiikkatoimien toteuttamiseksi niiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla riippuu pitkälti valtioiden hallituksista, ja sitä voidaan rajallisessa määrin täydentää EU:n välineillä. Rahoitusta on hajautettava. Sen lisäksi, että valtion ja EU:n varoja kohdennetaan tukiin ja osarahoitukseen, voitaisiin ympäristöystävällisten aloitteiden toteuttamiseksi harkita paikallis- ja alueviranomaisten luotonanto- ja lainanottomahdollisuuksien parantamista.

Olisi perustettava EU:n osarahoittama eurooppalainen rahoitusfoorumi, joka kokoaisi yhteen luotonantajat ja investoijat sekä alueet ja kunnat, jotta asianomaisista hankkeista voitaisiin sopia. Parhaassa tapauksessa kyseinen foorumi suunnattaisiin taakanjakoa koskevan asetuksen sekä LULUCF-asetuksen piiriin kuuluvilla aloilla, koska niillä paikallis- ja alueviranomaiset voivat hyödyntää alueellista toimivaltaansa täysimääräisesti.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 18 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämä asetus ei saisi estää tiukempia kansallisia tavoitteita.	Tämä asetus ei estä tiukempia kansallisia tavoitteita, jos ne ovat tarpeen vuoteen 2050 ulottuvien pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Perustelu

Kyse on tekstin tarkennuksesta, ja näin on tarkoitus kannustaa valtioita asettamaan lisätavoitteita, sillä vuodeksi 2030 asetetuista tavoitteista seuraa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitetta on nostettava reippaasti aikavälillä 2031–2050.

Muutosehdotus 3

4 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
[– –] Kyseistä täytäntöönpanosäädöstä varten komissio tarkastelee perusteellisesti jäsenvaltioiden asetuksen (EU) N:o 525/2013 7 artiklan mukaisesti toimittamia uusimpia kansallisia inventaariotietoja vuoden 2005 ja vuosien 2016–2018 osalta. – –	[– –] Kyseistä täytäntöönpanosäädöstä varten komissio arvioi jäsenvaltioiden asetuksen (EU) N:o 525/2013 7 artiklan mukaisesti toimittamia uusimpia kansallisia inventaariotietoja vuoden 2005 ja vuosien 2018–2020 osalta. – –

Perustelu

Viitevuoden valinta on erittäin merkittävä seikka, ja sen tulisi parhaassa tapauksessa perustua uusimpiin eli vuoden 2020 päästömääriin tai vuosien 2018–2020 lineaariseen alenemissuuntaukseen, jonka myötä mahdolliset vaihtelut tasaantuvat. Vuosien 2016–2018 ottaminen lähtökohdaksi vaikuttaa inflatorisesti hiilitaseeseen, kun päästöjen voidaan tulevana vuosina odottaa alenevan. Vastoin välineen tarkoitusta näin kannustetaan pikemminkin sitoumusten täyttämättä jättämiseen sen sijaan, että tuettaisiin tiukempia normeja noudattavia maita.

Muutosehdotus 4

5 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
[– –] Vastaanottava jäsenvaltio voi käyttää tämän määrän 9 artiklassa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusvelvoitteensa täyttämiseen kyseisenä vuonna tai seuraavina vuosina vuoteen 2030 asti.	[– –] Vastaanottava jäsenvaltio voi käyttää tämän määrän 9 artiklassa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusvelvoitteensa täyttämiseen kuluvana vuonna tai seuraavina vuosina vuoteen 2030 asti.

Perustelu

Epäselvyyksien välttämiseksi on täsmennettävä sanamuotoa sen suhteen, tarkoitetaanko viitevuotta vai raportointivuotta.

Muutosehdotus 5

6 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän asetuksen liitteessä II luetellaan ne jäsenvaltiot, joilla on tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi mahdollisuus tehdä rajallinen päästöoikeuksien mitätöinti; mitätöintien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 100 miljoonaa EU:n päästökauppajärjestelmän mukaista päästöoikeutta sellaisena kuin se määritellään direktiivin 2003/87/EY 3 artiklan a alakohdassa.	Tämän asetuksen liitteessä II luetellaan ne jäsenvaltiot, joilla on tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi mahdollisuus tehdä rajallinen päästöoikeuksien mitätöinti; mitätöintien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 50 miljoonaa EU:n päästökauppajärjestelmän mukaista päästöoikeutta sellaisena kuin se määritellään direktiivin 2003/87/EY 3 artiklan a alakohdassa.

Perustelu

Päästökauppajärjestelmässä on nykyisin ylitarjontaa päästöoikeuksista, ja hiilen hinta on alhaalla (viisi euroa/tonni joulukuussa 2016). Tätä taustaa vasten ei ehdotettu 100 miljoonan päästöoikeuden yhteenlaskettu enimmäismäärä edistä merkittävästi päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvien päästöjen alentamista ja saattaa tasapainottamisprosessin johdosta lisätä päästöjä aloilla, jotka eivät kuulu päästökauppajärjestelmän piiriin. Alojen välistä joustoa hyödynnettäessä olisi laskennassa sovellettava muuntokurssia 1:2. Ehdotetussa vaihtoehdossa, jossa mitätöintien yhteenlaskettu määrä on **50 miljoonaa**, alennetaan hiilidioksiditonni arvoa. Samalla on otettava huomioon, että molempien alojen ilmastosuojelutoimien ja asianomaisten politiikkojen on edelleen oltava korkeatasoisia.

Muutosehdotus 6

8 artiklan 1 ja 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
– – arvioidun jäsenvaltion edistyminen ei ole ollut riittävää – – Euroopan ympäristökeskus avustaa komissiota toimintasuunnitelmien arvioinnissa – –	– – arvioitu jäsenvaltio ei täytä sitoumuksiaan – – Euroopan ympäristökeskus käyttää yhteistyössä komission kanssa riippumattomia lähteitä toimintasuunnitelmien arvioinnissa – –

Perustelu

Sanotun tarkentaminen. Edistyminen on liian yleinen ilmaus, ja avustaminen ilmaisee varovaista lähestymistapaa. Jos ylittämisongelma on jo käsillä, on välttämättä arvioitava riippumattomasti jäsenvaltion toimintasuunnitelmaa.

Muutosehdotus 7

9 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
– – kyseisen jäsenvaltion vuotuisista päästöoikeuksista vähennetään asianomaisten vuosien osalta näitä ylimääräisiä päästöjä vastaava määrä hiilidioksidiekvivalenttitonneina.	– – kyseisen jäsenvaltion vuotuisista päästöoikeuksista vähennetään niiden vuosien osalta, joina päästökiintiöt on ylitetty , näitä ylimääräisiä päästöjä vastaava määrä hiilidioksidiekvivalenttitonneina.

Perustelu

Sanotun selventäminen siten, että mainitaan konkreettisesti ja asianomaisin ehdoin ne vuodet, joita vähentämislauseke koskee.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja raportointiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportointiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta

COM(2016) 479 final

Muutosehdotus 8

Johdanto-osan 9 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Metsämaasta peräisin olevat päästöt ja poistumat riippuvat erilaisista luonnonolosuhteista, ikärakenteesta sekä aiemmin käytetyistä ja nykyisistä hoitokäytännöistä. Perusvuoden käyttö ei tee mahdolliseksi tuoda esiin näitä tekijöitä eikä niistä johtuvia syklisiä vaikutuksia päästöihin ja poistumiin tai niiden vuosittaista vaihtelua. Päästöjä ja poistumia koskevissa tilinpitösäännöissä olisi sen sijaan edellytettävä vertailutasojen käyttöä luonnon ja maakohtaisista ominaispiirteistä johtuvien vaikutusten jättämiseksi tilinpidon ulkopuolelle.	Metsämaasta peräisin olevat päästöt ja poistumat riippuvat moninaisista luonnonolosuhteista, ikärakenteesta sekä hoitokäytännöistä. Perusvuoden valinnalla ei voida tarkemmin tuoda esiin näitä tekijöitä eikä niistä johtuvia syklisiä vaikutuksia päästöihin ja poistumiin tai niiden satunnaista vuosittaista vaihtelua. Päästöjä ja poistumia koskevissa tilinpitösäännöissä olisi sen sijaan edellytettävä vertailutasojen käyttöä luonnon sekä maa- ja aluekohtaisista ominaispiirteistä johtuvien vaikutusten jättämiseksi tilinpidon ulkopuolelle.

Perustelu

Ei ole tarpeen eritellä hoitokäytäntöjä, sillä ne on joka tapauksessa otettava huomioon. Syklisten vaikutusten lisäksi olisi mainittava luonnolliset vaihtelut. Luonnonolot ovat moninaisia ja ne ilmenevät satunnaisesti. Myös pienemmissä maissa voi olla alueellisia eroja, eikä maakohtainen lähestymistapa ole riittävä, jotta voidaan ottaa huomioon luonnon monimuotoisuus niin suurissa kuin pienissä maissa.

Muutosehdotus 9

Johdanto-osan 10

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
-- ja valittava riittävä määrä asiantuntijoita jäsenvaltioista.	-- ja valittava riittävä määrä asiantuntijoita jäsenvaltioista ja myös alue- ja paikallistasolta.

Perustelu

Menetelmää on tarkistettava siten, että sen piiriin otetaan paikalliset ja alueelliset asiantuntijat, sillä keskusviranomaisten ja pääkaupunkien tietämys voi erota huomattavasti paikallisesta tietämyksestä. Euroopassa on arvostettuja pääkaupunkien ulkopuolella sijaitsevia maantutkimukseen keskittyneitä korkeakouluja, ja tätä potentiaalia olisi hyödynnettävä päättäväisemmin ja ensisijaisesti. Myös pääkaupunkien ympäristöviranomaiset voivat tarkastella kysymyksiä virallisesti valtiollisesta ja yleisestä näkökulmasta sekä arvioida tilanteita ja edellytyksiä poliittisten suhdanteiden ja tavanomaisten mallien pohjalta ottamatta huomioon paikallisia kehityskulkuja ja odottamattomia dynamiikan muutoksia.

Muutosehdotus 10

Johdanto-osan 16 kappale

Komission ehdotus	Muutosehdotus
Euroopan ympäristökeskuksen olisi tapauksen mukaan avustettava komissiota vuosittaisen työohjelmansa mukaisesti siltä osin kuin kyse on kasvihuonekaasujen päästöjä ja poistumia koskevasta vuosittaisen raportoinnin järjestelmästä, politiikkoja, toimia ja kansallisia ennusteita koskevien tietojen arvioinnista, suunniteltujen lisäpolitiikkojen ja -toimien arvioinnista sekä komission tämän asetuksen nojalla tekemistä vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista.	Euroopan ympäristökeskuksen olisi tapauksen mukaan avustettava komissiota vuosittaisen työohjelmansa mukaisesti siltä osin kuin kyse on kasvihuonekaasujen päästöjä ja poistumia koskevasta vuosittaisen raportoinnin järjestelmästä, politiikkoja, toimia ja kansallisia ennusteita koskevien tietojen arvioinnista, suunniteltujen lisäpolitiikkojen ja -toimien arvioinnista sekä komission tämän asetuksen nojalla tekemistä vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista. Tässä yhteydessä on otettava kattavasti huomioon tutkimusten tarjoamat riippumattomat tiedot sekä valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen tason asiantuntemus.

Perustelu

Komission kannanmuodostuksessa ja vaatimustenmukaisuusarvioinneissa tulisi tunnustaa valtakunnalliset ja alueelliset tietämykset ja kannat ja ottaa ne huomioon, sillä Euroopan laajuudessa järjestelmässä voidaan näin välttää vieraantumisen aiheesta.

Muutosehdotus 11

Johdanto-osan 17 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
[– –] Tietojen keruussa on hyödynnettävä nykyisiä unionin ja jäsenvaltioiden ohjelmia ja kartoituksia parhaalla mahdollisella tavalla – –.	[– –] Paikallis- ja alueviranomaisille olisi annettava nykyistä suurempi hallinnollinen rooli kerätessä ja hallinnoitaessa tietoja sekä parannettaessa tietojen laatua. Raportointiin olisi nivottava paikallisasiantuntijoiden suorittama sääntöjen noudattamisen valvonta. Lisäksi olisi tarkennettava metodologisia perusteita ja standardeja paikallisten olosuhteiden pohjalta.

Perustelu

On korostettava paikallis- ja alueviranomaisten hallinnollisia valmiuksia ja vahvistettava niiden roolia maankäyttöpolitiikassa sekä valvottaessa hyvitysten määrityspäätöksiä maankäytössä. Samalla on kehitettävä kuntien ja alueiden valmiuksia seurata LULUCFiin liittyviä tietoja ja raportoida niistä sekä parannettava niiden omiin menetelmiin ja toimiin (esim. suunnitteluprosesseissa) liittyviä metodologisia standardeja. Näin varmistetaan IPCC-menettelyssä keskeisten periaatteiden, kuten johdonmukaisuuden, vertailtavuuden, kattavuuden, täsmällisyyden ja avoimuuden, noudattaminen.

Muutosehdotus 12

Uusi johdanto-osan 21 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Tiedonkeruun ja analysoinnin vahvistamiseksi LULUCF-aloilla komission on varmistettava, että asianomaisia rahastoja varten on tarjolla johdonmukaiset menettelyt ja indikaattorivalikoima.

Perustelu

On lisättävä uusi perustelu, jossa tuodaan esiin, että EU:n rahoitusta tarvitaan asetuksen noudattamisen edellyttämien maankäyttöanalyysien ja taustatutkimusten tekemiseksi. Olisi tarkennettava, minkälaisia LULUCF-alojen toimia varten voitaisiin asettaa käyttöön lisävaroja EU:n rakennerahastoista.

Muutosehdotus 13

5 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on vältettävä päästöjen ja poistumien kaksinkertaista laskentaa varmistamalla erityisesti, että useammasta kuin yhdestä maankäyttöön liittyvästä tilinpituokasta peräisin olevat päästöt ja poistumat luetaan vain yhteen luokkaan.	Jäsenvaltioiden on vältettävä päästöjen ja poistumien kaksinkertaista laskentaa erilaisissa maankäyttöön liittyvissä tilinpituokissa.

Perustelu

Sanotun yksinkertaistaminen ja tarkentaminen siten, että mainitaan kaksinkertainen laskenta yleisesti ymmärrettävällä tavalla. On tärkeää tuoda periaate konkreettisesti esiin: kaksinkertainen laskenta ei tule kysymykseen.

Muutosehdotus 14

5 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on pidettävä kattavaa ja tarkkaa koostetta kaikista tilinpidon laatimisessa käyttämistään tiedoista.	Jäsenvaltioiden on pidettävä kattavaa, jatkuvaa ja tarkkaa koostetta kaikista tilinpidon laatimisessa käyttämistään tiedoista.

Perustelu

Jatkuvuuden lisääminen on tärkeä laadun merkki. Virheitä ja ongelmia voi syntyä aikajanoilla etenkin silloin, kun jatkuvuus on katkennut tai menetelmä on muuttunut.

Muutosehdotus 15

8 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kansallinen metsätalouden tilinpitosuunnitelma on julkistettava, ja on järjestettävä julkinen kuuleminen.	Kansallinen metsätalouden tilinpitosuunnitelma on julkistettava vuosittain , ja on järjestettävä julkinen kuuleminen alue- ja paikallisyhteisöissä sekä sidosryhmien keskuudessa .

Perustelu

Tarkennetaan julkistamisen ja kuulemisen ehtoja.

Muutosehdotus 16

10 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
[– –] jotka ylittävät luonnontuhojen jaksolla 2001– 2020 aiheuttamat keskimääräiset päästöt – –	[– –] jotka ylittävät luonnontuhojen jaksolla 2001– 2019 aiheuttamat keskimääräiset päästöt – –

Perustelu

Tilinpidossa olisi otettava huomioon pidempi ajanjakso. Olisi vältettävä sitä, että suuria luonnonmullistuksia tai kasaantuneita metsävahinkoja ei oteta huomioon tilinpidossa tai että niitä painotetaan liikaa tilikauden lopulla. Keskimääriä ilmoitettaessa on sovellettava tiettyä viiteaikaa.

Muutosehdotus 17

12 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio tarkastelee vaatimustenmukaisuuskertomuksia perusteellisesti arvioidakseen 4 artiklan noudattamisen.	Komissio tarkastelee vaatimustenmukaisuuskertomuksia arvioidakseen 4 artiklan (nettopoistumat ja joustoehdot) noudattamisen ja vahvistaa sen .

Perustelu

On tarkennettava tarkastusehtoja: arviointi ei riitä, vaan noudattaminen on myös vahvistettava. Tässä kohtaa voitaisiin myös viitata lyhyesti 4 artiklan sisältöön.

Muutosehdotus 18

16 artiklan 1 kohdan a alakohta ja liitteen III a viimeinen kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>[– –] vuodesta 2023 alkaen – –</p> <p>Liitteen III a viimeinen kohta: Jäsenvaltioita kannustetaan soveltamaan 3. tason menetelmää, jossa käytetään kansallisten olosuhteiden mukaan kalibroitua epäparametristä mallintamista ja jossa kuvataan biofyysisen järjestelmän fyysisiä vuorovaikutuksia kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien IPCC:n vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti.</p>	<p>[– –] vuodesta 2021 alkaen – –</p> <p>Liitteen III a viimeinen kohta: Jäsenvaltiot soveltavat 3. tason menetelmää, jossa käytetään kansallisten olosuhteiden mukaan kalibroitua epäparametristä mallintamista ja jossa kuvataan biofyysisen järjestelmän fyysisiä vuorovaikutuksia kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevien IPCC:n vuoden 2006 ohjeiden mukaisesti.</p>

Perustelu

Tilinpito on aloitettava heti vuodesta 2021 alkaen. Olisi pyrittävä käyttämään tarkempia menetelmiä – sitovampi muotoilu on ”soveltavat”, ei ”kannustetaan soveltamaan”.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Yleistä

1. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on kiistattomasti ratkaiseva rooli kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä taakanjakoa koskevan asetuksen ja LULUCF-asetuksen kattamilla aloilla, sillä asetuksissa edellytetään alueellisen ulottuvuuden huomioon ottamista. Lisäksi kyse on välittömästi aloista, joilla paikallis- ja alueviranomaiset voivat toimia oikeudellisten valtuuksiensa ja vastuidensa perusteella. Poliittista täytäntöönpanoa varten on myös käytettävissä laaja valikoima tarkoitustenmukaisia välineitä, esimerkiksi maankäytön suunnittelu, pk-yritysten tukeminen, poliittiset toimenpiteet vihreiden investointien houkuttelemiseksi ja edistämiseksi, rakennusala, kaupunkiliikenne ja liikkuvuus sekä kaupunkien kehityssuunnitelmat.

2. korostaa, että esitetyt toimenpiteet auttavat vähentämään päästöjä päästökauppajärjestelmään kuulumattomilla aloilla ja tarjoavat sosiaaliekonomista ja ympäristöön liittyvää lisähyötyä. Näin ollen kaupungeilla ja alueilla on entistä ratkaisevampi rooli, sillä ne ovat hiilestä irtautumisen tähtävien aloitteiden edelläkävijöitä ja toteuttajia alueillaan ja ottavat paikallisella tasolla huomioon jokaisen toimenpiteen taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät.

3. korostaa, että ajanmukainen ja kestäväpohjainen metsätalous edistää osaltaan fossiilisten polttoaineiden käytön korvaavien uusiutuvien luonnonvarojen ja bioenergian käytön lisäämistä ja toimii samalla tehokkaana hiilinieluna. Komitea korostaa lisäksi pitävänsä tärkeänä, että päästöjen vähentämistä LULUCF-aloilla edistetään myös EU:n yhteisen maatalouspolitiikan avulla.

4. pitää paikallis- ja alueviranomaisten tärkeänä tehtävänä tiedottaa suoraan kansalaisille sekä toteuttaa energiakysymyksiä koskevia kampanjoita. Komission ehdotuksilla tuetaan alueellisten ilmasto- ja energiastrategioiden toteuttamista, edistetään alojen irtautumista hiilestä sekä maankäytön ohjausta alue- ja kaupunkikehityksen suunnittelussa sekä kaavoituksessa. Alueellista ja paikallista prosessia kehittää kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjojen konkreettisten tavoitteiden ja vähentämispolitiikkojen muodossa.

5. katsoo, että ehdotetut säännökset eivät ole ongelmallisia toissijaisuusperiaatteen noudattamisen kannalta, sillä ilmastomuutoksen ja sen vaikutusten torjuminen on selkeästi valtioiden rajat ylittävä ongelma ja siksi asetusten tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan EU-tason toimilla. Ehdotetuilla asetuksilla ei myöskään muodon tai sisällön puolesta mennä pidemmälle kuin on tarpeen, jotta voidaan saavuttaa vuoteen 2030 mennessä tavoite EU:n kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä kustannustehokkaalla tavalla, joten ne ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

Alakohtaisten poliittisten toimien merkitys ja keskinäinen suhde

6. katsoo, että puhtaaseen energiaan ja vähähiiliseen talouteen siirtyminen edellyttää kunnianhimoisten ilmastotoimien jatkamista myös päästökauppajärjestelmään kuulumattomilla aloilla. Taakanjakoa koskevan ehdotuksen tarkoituksena on säännellä yleisesti kasvuhuonekaasujen päästömääriä päästökauppajärjestelmään kuulumattomilla aloilla.

7. kiinnittää huomiota siihen, että komissio ei ole esittänyt konkreettisia, oikeudellisesti sitovia tavoitteita kyseisille aloille, vaan tarkastelee niiden osuutta kokonaisuutena ja jättää jäsenvaltioille suhteellisen suuren vapauden päättää, millaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin ne ryhtyvät kasvihuonekaasujen vähentämistä koskevien omien tavoitteidensa saavuttamiseksi. Päästömäärien vähentämisenäkymät vaihtelevat eri aloilla, ja kansallisella tasolla on jopa havaittavissa kasvua, esimerkiksi maalikenteen päästöennusteiden kohdalla – ajoneuvojen polttoainetehokkuutta koskevista toimenpiteistä huolimatta.

8. suosittaa yleistavoitteen joustavaa täytäntöönpanoa kaikilla aloilla yhteensä, mikä tarkoittaa alueellisten ja paikallisten voimavarojen arviointia ja huomiointia ottamista. Tavoitteen jakaminen eri alojen välillä ei kuitenkaan ole käytännössä mahdollista.

Joustavuusmekanismien joustavuus ja tiukkuus

9. korostaa, että kaikkien jäsenvaltioiden ja talouden alojen olisi annettava panoksensa hiilipäästövähennysten saavuttamiseen ja että taakka olisi jaettava kaikkien kesken noudattaen tasapuolisesti oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden näkökohtia siten, että jos jäsenvaltioiden BKT asukasta kohti on yli unionin keskiarvon, niiden kansallisia tavoitteita olisi suhteutettava niin, että niissä heijastuu kustannustehokkuus oikeudenmukaisella ja tasapainoisella tavalla.

10. toteaa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten pitäisi parantaa Euroopan talouden tuloksellisuutta ja sen piirissä tapahtuvaa innovointia ja erityisesti saada aikaan parannuksia etenkin rakennusten, maatalouden, jätehuollon ja liikenteen aloilla siltä osin kuin ne kuuluvat asetuksen soveltamisalaan.

11. kiinnittää huomiota siihen, että taakanjakoa koskeva asetus mahdollistaa monenlaista joustavuutta ja kauppaa, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita saavuttamaan kasvihuonekaasujen päästömäärien vähentämistavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Tällainen lähestymistapa laskee päästöjen vähentämiskustannuksia, mutta samalla tarvitaan malttia ja varovaisuutta ja on seurattava tarkkaan, että joustavuus ei johda joissain jäsenvaltioissa päästömäärien kasvuun tai alhaisten tavoitteiden asettamiseen manipuloinnin kautta – joko ennen säännösten voimaantuloa tai joustavuusmekanismia käyttöön otettaessa – sillä epäyhdenmukaiset joustavuusjärjestelyt voivat viime kädessä johtaa päästöjen vähentämistavoitteiden täyttämättä jäämiseen. Asetettujen kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi ei tule ottaa huomioon pelkästään valtioiden ajoittaisia taloudellisia tai rakenteellisia ongelmia ja hyvinvointitasoa vaan myös alueelliset erot valtioiden sisällä.

12. kehottaa komissiota ehdottamaan kiireellisesti konkreettisia ratkaisuja niiden alueiden ongelmiin, jotka voivat olla erityisissä vaikeuksissa tai taantumassa tarvittavan vähähiiliseen talousmalliin siirtymisen yhteydessä. Komitea korostaa tarvetta kehittää realistisia ratkaisuja alueille, jotka ovat erityisen riippuvaisia fossiilisten polttoaineiden käytöstä tai energiaintensiivisestä teollisuudesta tai joille aiheutuu ehdotettujen asetusten soveltamisesta muuten suhteettoman suuria seurauksia. Komitea korostaa, että on tärkeää ottaa paikallis- ja alueviranomaiset mukaan sellaisten kestävien kehityssuuntausten kehittämiseen, jotka voisivat elvyttää näiden alueiden taloutta.

13. toteaa, että päästökauppajärjestelmän päästökiintiöiden ylitartunta ja hiilidioksidin alhainen hinta huomioon ottaen ei ehdotettu 100 miljoonan päästöoikeuden yhteenlaskettu enimmäismäärä välttämättä edistä merkittävästi päästökauppajärjestelmän päästöjen alentamista ja saattaa ilmastopoliittisten tavoitteiden vastaisesti tasapainottamisprosessin johdosta lisätä päästöjä aloilla, jotka eivät kuulu päästökauppajärjestelmän piiriin.

14. kehottaa komissiota mahdollistamaan sanktion määrää laskettaessa tietyn jouston soveltamalla päästökiintiöiden uudelleenjakamisessa alojen välillä alhaisempaa valuutta- tai laskennallista kurssia.

LULUCFin tilinpitosäännöt ja joustavuus

15. on tyytyväinen ehdotukseen, jonka mukaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus käyttää LULUCFista peräisin olevia hyvityksiä 280 miljoonaan yksikköön asti, sillä nämä alat, erityisesti metsätalous, voivat antaa myönteisen panoksen EU:n ilmastopolitiikan puitteisiin. Komitea toteaa, että LULUCF-alan kasvihuonekaasupäästöjen valvonnan tarkkuudessa sekä paikallisen tason tuen saamisessa tietojen keräämistä varten on ongelmia.

16. toteaa, että LULUCF-alalla hiilidioksidin sitominen tulisi rajoittaa niille taakanjakoa koskevan asetuksen aloille, joilla tilinpitosäännöt ovat tieteellisiä, perusteltuja ja kokeiluhankkeissa testattuja, jotta voidaan välttää spekulatiota ja yleisperiaatteiden tyypistäminen pelkkiin kustannusnäkökohtiin. LULUCF-alan toimenpiteiden valvonnassa ja raportoinnissa on parhaan tiedon mukaisesti ja parhaita mahdollisia menettelyitä soveltaen vältettävä kaksinkertaista laskentaa. Tämä koskee etenkin maankäyttöluokan vaihtumista mutta myös puutuotteiden ja luonnontuhojen laskemista.

17. ehdottaa, että vähennysten soveltaminen olisi otettava huomioon viiden vuoden välein, jotta maasta, jolta metsä on hävitetty, metsitetystä maasta, hoidetusta viljelymaasta ja hoidetuista niityistä peräisin oleva mahdollinen osuus voidaan huomioida. Näin on tarkoitus ottaa huomioon luonnolliset muutokset sekä tasata sattumanvaraisten tapahtumien ja syklisten prosessien vaikutuksia.

18. suosittaa, että komissio määrittelee yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tarkemmin paikallis- ja alueviranomaisten roolin LULUCF-alan tietojen hallinnoinnissa ja kirjausten valvonnassa.

Tilinpito ja sen valvonta

19. Pitää tärkeänä, että ehdotuksessa säilytetään taakanjakopäätöksessä määritelty vankka raportointien ja vaatimustenmukaisuuden tarkastusten sykli. Jäsenvaltioiden on edelleen noudatettava vuotuisia päästörajoja ja lineaarisuutta vuosina 2021–2030, vaikka varsinainen vaatimustenmukaisuuden tarkastus tehdään joka viides vuosi.

20. korostaa, että varmistaakseen, että vaatimustenmukaisuuden arviointi perustuu paikkansapitäviin tietoihin, komission on tarkistettava ja arvioitava edelleen ja järjestelmällisesti jäsenvaltioiden toimittamat kasvihuonekaasuinventaariot ja käytettävä tässä myös riippumattomia asiantuntijoita.

21. katsoo, että Euroopan ympäristökeskuksen on jatkettava toimitettujen tietojen avoimuuden, tarkkuuden, johdonmukaisuuden, vertailtavuuden ja täydellisyyden valvonnan koordinoitua. Oleellista on vahvistaa paikallis- ja alueviranomaisten roolia tilinpidossa ja raportoinnissa, jolloin paikalliset ja alueelliset erityispiirteet otettaisiin entistä paremmin huomioon.

22. pitää tärkeänä, että tällä ehdotuksella ei aseteta suoria raportointivelvoitteita tai hallinnollisia seuraamuksia kansallisille, alueellisille ja paikallisille hallinnoille eikä myöskään yrityksille, pk-yrityksille tai mikroyrityksille.

LULUCF-alan tietojen laatu

23. toteaa, että maankäytön moninaisuus ja vaihtelevuus Euroopassa johtaa luonnostaan erilaiseen ja epäyhtenäiseen käsittelyyn, jonka vuoksi on tarpeen päättäväisesti ja koordinoitusti yhdenmukaistaa ja standardisoida jäsenvaltioiden tietojen laatua. Tässä on otettava huomioon paitsi maakohtaiset myös alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja edellytykset niiden dynamiikka mukaan lukien. Komitea ehdottaa, että hyödynnetään kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopäätöksissä sovelletun päästöjen inventaariomenetelmän yhteydessä kerättyjä kokemuksia ja että ne kytketään meneillään oleviin pyrkimyksiin luoda joustavat, helppokäyttöiset ja luotettavat indikaattorit paikalliselle ja alueelliselle päästöjen mittaukselle maailmanlaajuisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopäätöksen puitteissa.

24. on huolissaan siitä, että Kioton pöytäkirjan voimassaolo päättyy vuoden 2020 lopussa. Sen vuoksi EU:ssa on kehitettävä LULUCF-sektorin hallintoa edelleen. Nykyisellään siitä säädetään LULUCF-päätöksessä (529/2013/EU). Kyseisen päätöksen täytäntöönpano on käynnissä, ja sen avulla saadaan parannettua tilinpitojärjestelmiä vuoteen 2020 mennessä. Ilman tätä täytäntöönpanoa vahvistavia oikeudellisia kehyksiä ja sovellettavia sääntöjä vuoden 2020 jälkeiselle ajalle LULUCF-sektori sisällytettäisiin yleisiin puitteisiin erilaisin tavoin eri puolilla EU:ta. Kun raportointi- ja tilinpitosäännöt olisivat eri jäsenvaltioissa erilaiset, se vaikuttaisi kielteisesti sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.

Paikallis- ja alueviranomaisten merkitys LULUCF-inventaarion yhteydessä

25. toteaa, että vuoden 2006 IPCC-menettelyyn pohjautuvat LULUCF-inventaarion tilinpitosäännöt eivät vastaa kaikkein uudenaikaisimpia menettelyitä. EU:n tulisi kehittää inventaariomenettelyä huomattavasti sen tarkkuuden ja nopeuden parantamiseksi säilyttäen samalla järjestelmän yksinkertaisuus ja avoimuus. Kaupungeilla ja alueilla on tässä tärkeä ja jopa ratkaiseva rooli, kun ne toimittavat LULUCF-inventaarioihin tarvittavat tiedot sekä jälkiarviointia että ennusteiden laatimista varten.

26. korostaa, että vähittäistä parantamista edistävien tukirakenteiden käyttö menettelyssä vaikuttaa lupaavalta kehitykseltä. Komitea voisi auttaa suotuisan toimintaympäristön luomisessa, jotta voidaan kehittää kaupunkien ja kuntien valmiuksia kerätä, analysoida ja koostaa LULUCFiin liittyviä tietoja IPCC-menettelyn keskeisiä periaatteita – kuten johdonmukaisuus, vertailtavuus, täydellisyys, tarkkuus ja avoimuus – noudattaen.

27. katsoo, että Euroopan komission tulisi yhdessä AK:n kanssa kehittää suuntaviivat, joiden avulla paikallis- ja alueviranomaisille voidaan antaa menettelyyn liittyvää ohjeistusta tiedon keräämisessä, sekä yhteiset menettelystandardit paikallisten tietojen mukaan ottamiseksi ja huomioimiseksi. Tässä ei tule unohtaa tarkkuuden ja kustannustehokkuuden välisiä kompromisseja sekä hallintotaakan rajaamista. Varmaa on, että tarkkuutta voidaan lisätä vain ottamalla mukaan paikalliset ja alueelliset asiantuntijat.

Lukuisten eri sidosryhmien osallistuminen

28. toteaa, että lähestymistapa, jossa mukaan otetaan lukuisia eri sidosryhmiä, paitsi soveltuu yhteisen ymmärryksen saavuttamiseen ilmastomuutoskysymyksessä ja LULUCFin suunnittelussa, myös auttaa lisäämään avoimuutta ja raportointivelvoitteita sekä parantamaan sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten arviointia paikallis- ja aluetasolla sekä parhaiden ratkaisujen löytämistä ja kattavuuden lisäämistä alojen rajat ylittäen.

29. katsoo, että LULUCF-alan sisällyttämisessä ilmastopolitiikan puitteisiin on otettava ensisijaisesti huomioon maa- ja metsätalous, mutta myös asuntorakentamisen, jätehuollon ja pienteollisuuden panos sekä avoimuussääntöjä koskevien hyvien käytänteiden käyttöönotossa että valvontamekanismien toimivuuden varmistamisessa. Nopea ja konkreettinen palaute eri aloilta sekä asetuksen käsittelyn että sen täytäntöönpanon aikana on ratkaisevan tärkeää.

Rahoitus

30. korostaa, että rahoitusmahdollisuuksia on laajennettava jatkuvasti, entistä päättäväisemmin ja hajauttavasti paikallis- ja aluetasolle, jossa ne voisivat olla yksityisten rahoittajien ja luottolaitosten kannalta kiinnostavia lisäratkaisuja. Sen lisäksi, että valtion ja EU:n varoja osoitetaan tukien ja osarahoituksen muodossa, tulisi harkita paikallis- ja alueviranomaisten lainanotto- ja luotonantomahdollisuuksien parantamista ympäristöystävällisten aloitteiden toteuttamiseksi. Tämä voidaan toteuttaa lainsäädännön muutoksilla tai kytkemällä yhteen kaupunkeja, jotka eivät yksin ole riittävän isoja esimerkiksi joukkovetokirjojen hankkimiseen.

Bryssel 23. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI